

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2013

51/67

Arkivexemplar

SOU
1967:

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1967:39

Socialdepartementet

**SAMHÄLLETS BARNTILLSYN —
BARNSTUGOR OCH
FAMILJEDAGHEM**

FÖRSLAG AV
FAMILJEDAGHEMSUTREDNINGEN

Stockholm 1967

STATENS

OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1967

Kronologisk förteckning

1. Kommunal bostadsförmedling. Hæggeström. I.
2. Allmänna arvsfonden. Esselte. Ju.
3. Utsökningsrätt VI. Esselte. Ju.
4. Ny domkretsindelning för underrätterna. Esselte. Ju.
5. Statlig publicering. Norstedt & Söner. Fi.
6. Finansiella långtidsperspektiv. Esselte. Fi.
7. Den framtida jordbrukspolitiken. Svenska Reproduktions AB. Jo.
8. Barnstugor. Barnavårdsmannaskap. Barnolycksfall. Kihlström. S.
9. Rikskonsorter. Esselte. E.
10. Linköpings högskola. Del I. Victor Pettersson. E.
11. Programbudgetering. Del I. Esselte. Fi.
12. Programbudgetering. Del II. — Studier och försök. Esselte. Fi.
13. Programbudgetering. Del III. — En sarmmanfattning. Esselte. Fi.
14. Skolans arbetstider. Esselte. E.
15. Tjänsteställning inom krigsmakten. Esselte. Fö.
16. 1958 års utredning kyrka—stat. VII. Folkbokföringen. Beckman. E.
17. 1958 års utredning kyrka—stat. VIII. De teologiska fakulteterna. Almqvist & Wiksell, Uppsala. E.
18. Invandringen. Esselte. I.
19. Statens stöd till ungdomsverksamhet. Esselte. E.
20. Den statliga länsförvaltningen. I. Norstedt & Söner. K.
21. Den statliga länsförvaltningen. II. Bilagor. Norstedt & Söner. K.
22. Skatteförvaltningen. Norstedt & Söner. K.
23. Länsindelningsutredningen. Victor Pettersson. K.
24. Lag om skatterätt. Hæggeström. Fi.
25. Narkotikaproblemet. Del I. Hæggeström. S.
26. Partiell författningsreform. Esselte. Ju.
27. Förtdrsröstning och gemensamma tvådagarsval. Esselte. Ju.
28. Tryckfrihet och upphovsrätt. Berlingska boktryckeriet, Lund. Ju.
29. Transportkostnaderna i Gotlandstrafiken. Esselte K.
30. Höga eller låga hus? Esselte. I.
31. Filmens inflytande på sin publik. Hæggeström, E.
32. Vänerns och Vätterns förbindelse med västerhavet. Esselte. K.
33. Vänerns och Vätterns förbindelse med västerhavet. Bilagor. Esselte. K.
34. Kompensation i vissa fall för bensinskatt som utgår vid användande av motorsåg och snöskoter. Berlingska boktryckeriet, Lund. Fi.
35. Firmaskydd. Esselte. Ju.
36. Nykterhetsvårdens läge. Del I. Esselte. S.
37. Nykterhetsvårdens läge. Del II. Bilagor. Esselte. S.
38. Skoglig yrkesutbildning. II. Esselte. Jo.
39. Samhällets barn tillsyn, barnstugor och familjedaghem. Esselte. S.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1967:39

Socialdepartementet

SAMHÄLLETS BARNTILLSYN-
BARNSTUGOR OCH
FAMILJEDAGHEM

FÖRSLAG AV FAMILJEDAGHEMSUTREDNINGEN

ESSELTE AB, STOCKHOLM 1967

STATENS OFFENTLIGA UTRETNINGAR 1967:39

Socialdepartementet

SAMHÄLLETETS BARNUTBILDNING
BARNSTUGOR OCH
FAMILJEDAGEN

FÖRSLAG AV FAMILJEDAGENS UTREDNING

FRÅN DEN 21 JUNI 1967

Innehåll

34	Höjandet af värd i familjedaghemmet under sjukdom	5
35	Minskning af värd	7
35	Förskifning af barn	9
35	Vård i familjedaghemmet under sjukdom	9
36	Kännedom om social hemhjälp	9
36	Hälsökontroll af kommunalt familjedaghem	9
36	Informationer för	9
37	Kapitel 1. Arbetsmarknadsmyndighet	9
39	Dagbarnvårdarnas beskaffenhet och förhållanden	9
40	För- och nackdelar med familjedaghem	9
	Skrivelse till statsrådet Camilla Odhnoff	5
	Utredningsuppdraget	7
	<i>Kapitel 1 Bakgrund</i>	9
	Institutionell barntillsyn	9
	Övriga barntillsynsformer	9
	<i>Kapitel 2 Familjedaghemsutredningens intervjuundersökning.</i>	12
	Redogörelse för undersökningens uppläggning.	12
	<i>Kapitel 3 Tillsyn av barn till förvärvsarbetande föräldrar</i>	18
	<i>Kapitel 4 Föräldrar till barn i olika tillsynsformer.</i>	22
	Väl av tillsynsform	22
	Önskemål om annan tillsynsform	23
	Skolutbildning	23
	Sysselsättning	23
	Yrke	24
	Bostadsstandard	24
	Inkomster	25
	Moderns ålder	25
	Kännedom om social hemhjälp	25
	<i>Kapitel 5 Barnen i olika tillsynsformer</i>	27
	Tillsynens längd per dag	27
	Antal huvudmål per dag i familjedaghem.	28
	Föräldrarnas avgifter för tillsyn i familjedaghem	28
	Hälsokontroll av barn i familjedaghem.	29
	Tid för transport till familjedaghem	29
	Byten av dagbarnvårdare	30
	Barnets anpassning	30
	Barn utan tillsyn	30
	<i>Kapitel 6 Dagbarnvårdarna och deras familjer</i>	32
	Dagbarnvårdarnas ålder	32
	Utbildning	32
	Tid som dagbarnvårdare och tidigare yrkesområde	32
	Antal barn	33
	Dagbarnvårdarfamiljernas inkomster	34
	Antal egna barn	34
	Önskemål om dagbarnets ålder	34
	Hälsokontroll av dagbarnvårdaren och dennes familj	34

	Möjlighet att vara i familjedaghemmet under sjukdom	34
	Matkostnad per mål	35
	Ersättning per barn	35
	Vistelse i familjedaghemmet under »obekväma» arbetstid	35
	Kännedom om social hemhjälp	36
	Besök av kommunal familjedagheminspektris	36
	Informationsträffar för dagbarnvårdare	36
<i>Kapitel 7</i>	<i>Arbetsmarknadssynpunkter</i>	37
	Dagbarnvårdarnas önskemål om förvärvsarbete	39
<i>Kapitel 8</i>	<i>För- och nackdelar med familjedaghemsvården</i>	40
	Familjedaghemsvård ur barnets synpunkt	42
<i>Kapitel 9</i>	<i>Familjedaghemsutredningens överväganden och förslag</i>	45
	Dagbarnvårdarnas ersättning	47
	Utbildning av dagbarnvårdare	51
	Informationsträffar för dagbarnvårdare	54
	Samarbete föräldrar—dagbarnvårdare—barnstugor	55
	Kommunala barntillsynskonsulenter	56
	Avlösning genom social hemhjälp	57
	Hälsokontroll	58
	Lekpaket	59
	Antal barn i familjedaghem	61
	Statsbidrag till kommunala familjedaghem	61
	Sammanfattning av utredningens förslag	64
<i>Bilagor 1</i>	<i>Tabellbilaga</i>	69
2	Metodiska anvisningar för kurs för utbildning av dagbarnvårdare	96
3	Minneslista för sjuksköterskor	100
4	Förteckning över kommuner tillhörande storstadsregionen	102
5	Intervjuformulär	103

Till

statsrådet Camilla Odhnoff

Genom beslut den 11 februari 1966 bemyndigade Kungl. Maj:t statsrådet Ulla Lindström att tillkalla en sakkunnig med uppdrag att utreda vissa frågor rörande familjedaghemsverksamheten i enlighet med vad som i detta hänseende anförts i en promemoria angående utbyggnad av samhällets barn-tillsyn (stencil S 1965: 3) som avlämnats av 1962 års familjeberedning.

Med stöd av detta bemyndigande tillkallades samma dag ledamoten av riksdagens andra kammare Gördis Hörnlund såsom sakkunnig.

Till sekreterare åt den sakkunnige förordnades den 21 februari 1966 kanslisekreteraren Billy Thorstenson.

Efter framställning från den sakkunnige tillkallade statsrådet Odhnoff den 13 januari 1967 t. f. byråchefen i socialstyrelsen Brita Hasselrot, byrådirektören i arbetsmarknadsstyrelsen Ingeborg Jönsson och direktören i Svenska stadsförbundets och Svenska kommunförbundets gemensamma socialsektion Gunnar Krantz att vara experter åt utredningen.

Utredningen har antagit benämningen familjedaghemsutredningen.

Förslagen till kurser för utbildning av dagbarnvårdare har av utredningen utarbetats i samråd med arbetsmarknadsstyrelsen, skolöverstyrelsen och socialstyrelsen.

De förslag till lekpaket, som redovisas, har utarbetats i samråd med förskolläraren Gunnel Johansson.

Till utredningen har från Kungl. Maj:t — för beaktande — överlämnats riksdagens skrivelse den 18 oktober 1966, nr 309, jämte allmänna beredningsutskottets utlåtande nr 33, i anledning av motioner om utbildning av dagbarnvårdare.

Utredningen får härmed vördsamt överlämna betänkandet Samhällets barn-tillsyn — barnstugor och familjedaghem. Utredningens uppdrag är därmed avslutat.

Betänkandet är enhälligt.

Stockholm den 8 augusti 1967

Gördis Hörnlund

Brita Hasselrot

Ingeborg Jönsson

Gunnar Krantz

/ Billy Thorstenson

Genom beslut den 11 februari 1988 benämndes Kungl. Maj:t statsråd Ulla Lindström att tillkalla en sakkunnig med uppdrag att utreda vissa frågor rörande lantförhållningsförhållanden i enlighet med vad som i detta hänseende antogs i en promemora angående utbyggnad av småskaligt jordbruk (SOU 1985: 3) som antogs av 1982 års lantförhållningskommission.

Med stöd av detta benämndes tillkallades samtliga dag ledamöter av riksdagens andra kammare Gördis Hörnlund såsom sakkunnig.

Till sekreterare åt den sakkunnige förordnades den 21 februari 1988 kammarskrivaren Billy Thorsén.

Efter förhandling från den sakkunnige tillkallade statsrådet Öhman den 13 januari 1987 i. s. förhållanden i socialstyrelsen Brita Hasselrot, byråchefen i arbetsmarknadsstyrelsen Jørgen Jørgensen och direktören i Svenska stadsförbundets och Svenska kommunförbundets gemensamma socialstyrelsen Gunnar Krantz till vara experter åt utredningen.

Utredningen har antagit benämningen Lantförhållningsutredningen. Förslaget till kursen för utbildning av dagbarnvårdare har av utredningen utarbetats i samråd med arbetsmarknadsstyrelsen, skolorstyrelsen och socialstyrelsen.

De förslag till lekpaket som redovisas har utarbetats i samråd med förskolläraren Gunnar Johansson.

Till utredningen har från Kungl. Maj:t -- överlämnats riksdagens skrivelse den 18 oktober 1986 nr 308 jämte allmänna råd utskottets utlåtande nr 52 i anledning av motioner om utbildning av dagbarnvårdare.

Utredningen får därmed förkunna överlämna betänkandet Samhällets barnutlysning -- barnstugor och lantförhållanden. Utredningens uppdrag är därmed avslutat.

Betänkandet är enhälligt.
Stockholm den 8 augusti 1987

Gördis Hörnlund

Brita Hasselrot

Gunnar Krantz

Jørgen Jørgensen

Billy Thorsén

Utredningsuppdraget

På förslag av 1962 års familjeberedning i en av beredningen avgiven promemoria angående utbyggnad av samhällets barntillsyn (stencil S 1965:3), tillkallades en särskild sakkunnig att utreda frågan om familjedaghemsversamhetens omfattning och kvalitet. Beredningen redovisade i samband därmed vissa synpunkter på familjedaghemsversamheten. Beredningens synpunkter sammanfattades i promemorian på följande sätt.

De totala behovet av tillsynsplatser för barn till förvärvsarbetande är mycket stort. Barntillsynssituationen kännetecknas dels av eftersläpningen på dagshemssidan, dels av en förväntad ökning av antalet förvärvsarbetande mödrar och dels av ett ökat barnantal genom högre födelsetal. För närvarande skulle det behövas ca 20 000 nya platser för att tillgodose behovet. Även om man räknar med en mycket snabb utbyggnad av daghem, kan det beräknas att en betydande platsbrist kommer att kvarstå under de närmaste åren. Ur arbetsmarknadssynpunkt är det väsentligt att daghemsutbyggnaden sker så snabbt som möjligt och att tillräckliga resurser avsätts för detta ändamål. Det är också angeläget att vidtaga andra åtgärder för att skapa ökade möjligheter att klara barntillsynen för förvärvsarbetande föräldrar. Redan nu sker en tredjedel av barntillsynen genom av samhället organiserade familjedaghem. Man måste uppskatta denna form av barntillsyn, som inte kräver investeringar i lokaler — nybyggda eller för ändamålet förhyrda sådana — och som således inte tär på redan knappa resurser. Även om vissa invändningar kan göras beträffande familjedaghemsversamheten, bl. a. dess brist på kontinuitet, kan det i dagens läge knappast vara realistiskt att inte söka tillvarata och

vidareutveckla de tillsynsmöjligheter den erbjuder. En förutsättning för att verksamheten skall kunna accepteras som en god ersättning för daghemmen är att den blir föremål för en kvalitativ upprustning så att verksamheten kan fungera på ett för de omhändertagna barnen fullt tillfredsställande sätt. Målsättningen bör vara att endast fullt godtagbara hem skall komma ifråga när det gäller att ta hand om dagbarn. Bostadsstandarden spelar en stor roll i detta sammanhang och man bör kunna sträva efter att familjedaghemmen har bostäder, som helst inte är mindre än två rum och kök. Hälsotillståndet i familjerna bör styrkas genom hälsointyg och fortlöpande hälsokontroll ske av dagbarnen. Kommunerna bör sträva efter att ge dagbarnvårdarna möjligheter till utbildning och bör därför i samarbete med länsarbetsnämnderna anordna kurser för dagbarnvårdare samt söka stimulera nytillkommande och redan verksamma dagbarnvårdare att genomgå utbildning. Kommunerna bör etablera ett fastare samarbete mellan barnstugor och familjedaghem än vad som nu tycks vara fallet. De bör fortlöpande anordna möten för dagbarnvårdare i barnstugelokaler och under medverkan av barnstugornas personal. Kommuner, som inte bedriver barnstugeverksamhet, bör kunna engagera förskollärare från annan ort till möten med dagbarnvårdare. Vissa förbrukningsmaterial, som förekommer i barnstugornas verksamhet, bör också ingå i familjedaghemmens utrustning och bör kunna utlämnas till familjedaghemmen i form av lekpaket. Möjligheten att bereda dagbarnvårdarna avlösning genom hjälp av barnsamariter eller hemvårdarinnor bör undersökas inte bara vid sjukdomsfall o. d. utan också för att inte dagbarnvårdarnas intresse för uppgiften skall hämmas genom en alltför stor bundenhet. Komplementen i form av lekskoleplatser och avlösningshjälp får ses som led i strävan att höja familjedaghemsvårdens standard

för barnens vidkommande men också som ett led i strävandena att underlätta rekryteringen av nya familjedaghem. Det kan anses troligt, att familjedaghemsvården blir mer attraktiv både för vårdare och föräldrar, om den får en ökad kontinuitet och genom andra åtgärder i högre grad än nu kommer att likna vården i daghem.

Om tillgången på familjedaghemplatser skall kunna öka, är det ofrånkomligt, att det sker en uppräknig av kommunernas ersättningar till familjedaghemmen. Utan att ersättningsfrågan regleras torde det inte vara möjligt att skapa förutsättningar för en ytterligare utbyggnad av verksamheten och bibehålla urvalsprincipen eller skärpa kraven på familjedaghemmens standard.

Familjeberedningen menar, att här bör göras en närmare undersökning av den icke kommunalt ordnade familjedaghemssamhetens omfattning och kvalitet. Åtgärder för en ökad stabilitet i familjedaghemssamheten måste vidare vägas mot ersättningsfrågan och denna i sin tur analyseras med hänsyn till matkostnaderna för dagbarnen och den direkta arbetsersättningen, vad som kan betraktas som utlägg och vad som är inkomst och eventuellt skattepliktig sådan. Dessa många utestående frågor kräver ytterligare utredning, och familjeberedningen vill förorda, att denna utredning anförtros en särskild utredningsman som får för ändamålet nödvändiga resurser till sitt förfogande.

KAPITEL 1

Bakgrund

1.1. Institutionell barntillsyn

Institutionell barntillsyn förekommer i fyra olika former;

daghem för tillsyn och omvårdnad av barn från spädbarnsåren till skolpliktig ålder (6 mån.—7 år) under den tid föräldrarna är borta från hemmet på grund av förvärvsarbete, studier etc.,

fritidshem för barn i den lägre skolåldern. Ger tillsyn åt barn till förvärvsarbetande föräldrar under den skolfria delen av dagen samt under lov-dagar och ferier,

lekskolor för förskolebarns vistelse under företrädesvis 3 timmar per dag. Lekskolorna utnyttjas i viss utsträckning av deltidsarbetande föräldrar,

gemensamma barnstugor för barn med varierande tillsynsbehov. Är i princip en kombination av daghem och lekskolor genom att ta emot barn med behov av både längre och kortare tillsynstider.

Samtliga former har ett starkt pedagogiskt inslag i sin verksamhet. Den gemensamma benämningen för samtliga former är barnstugor.

Huvuddelen av den institutionella barntillsynen har kommunerna som huvudmän. Ett betydande antal lekskolor drivs emellertid av olika föreningar, medan andelen industridaghem och daghem i privat regi minskat kraftigt under senare år. Antalet platser i daghem var den 1 juli 1967 ca 16 500 och i fritidshem 3 850. Samtidigt fanns drygt 30 000 platser i lekskolor, vilket inne-

bär att ca 60 000 barn kunde beredas plats i lekskolor.

Utbyggnaden av dag- och fritidshem stagnerade under 1950-talet. Från och med år 1963 då nya statsbidragsregler infördes har dock antalet daghemsplatser ökat. Den ytterligare höjning av statsbidragen till anordnande och drift av dag- och fritidshem som genomfördes år 1966 har medfört en starkt ökad planering av nya platser. Enligt den enkät som socialstyrelsen genomförde hösten 1966 bland kommunerna beräknades således ca 10 à 12 000 nya dag- och fritidshemsplatser påbörjas under perioden 1/1 1966—30/6 1968, vilket skulle innebära närmare en fördubbling av det då befintliga platsantalet. Lekskoleverksamheten har alltsedan 1950 expanderat starkt. Under de senaste fem åren har drygt 1 000 nya platser (för drygt 2 000 barn) tillkommit per år.

Mer än hälften av dag- och fritidshemsplatserna återfinns i de tre största städerna, medan däremot lekskolorna är mera utspridda över landet.

1.2 Övriga barntillsynsformer

Vid sidan av institutionerna förekommer barntillsyn huvudsakligen i följande former;

kommunala familjedaghem dvs. enskilda hem som mot ersättning svarar för tillsynen av barn till förvärvsarbetande föräldrar, men där kommunerna

sökt inlemma verksamheten i organiserade former,

privata familjedaghem dvs. enskilda hem som ej förmedlats av eller står under tillsyn av kommunen,

tillsyn i hemmet av förvärvsarbetandes barn, kan ske i många olika former; genom föräldrarna själva (vid skiftarbete eller dylikt), av far- och morföräldrar eller andra anförvanter, av syskon, av hemhjälp (hembiträden, praktikanter) m. m. som sköter tillsynen i *barnets eget hem*.

3-familjesystemet innebär att tre familjer tillsammans anlitar en barnsköterska för barntillsynen. Man använder växelvis de tre familjernas lägenheter för verksamheten. Systemet praktiseras främst av studerande familjer i universitetsstäderna Stockholm, Lund och Göteborg där också kommunalt driftbidrag utgår.

Den av kommunerna organiserade familjedaghemsvården (kommunala familjedaghem) började bedrivas under senare hälften av 1940-talet. Enligt uppgifter som socialstyrelsen inhämtade från barnavårdsnämnderna i städerna bedrevs under budgetåret 1950/51 familjedaghemsv verksamhet i 36 av de då 132 städerna. Verksamheten omfattade drygt 1 500 barn placerade i ca 1 300 hem. Under åren 1961—1963 fördubblades antalet kommunala familjedaghem och har under de senaste åren uppgått till ca 8 000. 1965 fanns drygt 6 000 av dessa platser i rikets 12 största städer, varför den övervägande delen av familjedaghemplatserna återfinns i sådana orter som samtidigt har en stor andel av platserna i dag- och fritidshem. Vissa krav — varierande från ort till ort — ställs på det organiserade familjedaghemmet och dagbarnvårdaren. I gengäld har kommunens engagemang blivit en garanti för att dagbarnvårdaren erhåller ersättning för sitt

arbete. I många kommuner förekommer det också — på samma sätt som när det gäller barnstugorna — att kommunen subventionerar kostnaderna för barntillsynen för lägre inkomsttagare. Andra kommuner däremot utgör endast en förmedlande länk mellan familjedaghemmet och dagbarnvårdaren.

Familjedaghemmen utgör i de flesta fall ett komplement till den institutionella tillsynen i barnstugor. Verksamheten är i första hand till för barn, som av olika orsaker inte lämpligen kan vistas i stora barngrupper. Det är emellertid ofrånkomligt att familjedaghemsv verksamheten i de flesta kommuner också blivit ett komplement till en otillräckligt utbyggd institutionell barntillsynsv verksamhet. Detta kan förklaras av att det i många fall varit möjligt för kommunerna att snabbt organisera en kår av dagbarnvårdare för att klara en akut bristsituation, medan däremot byggandet av institutioner krävt kapital och en mera långsiktig planering. Familjedaghemmen har däremot inte tagit i anspråk någon del av kommunernas investeringsresurser. Driftkostnadernas storlek beror i hög grad på vilken ersättning dagbarnvårdaren erhåller. Eftersom ersättningen i de flesta fall ligger på en mycket låg nivå kan även detta ha medverkat till kommunernas benägenhet att starta och bedriva familjedaghemsv verksamhet.

Tveksamheten har på många håll varit stor mot en fortsatt expansion av denna form av samhälleligt organiserad barntillsyn. Det har framhållits att familjedaghemmen inte erbjuder samma möjligheter som barnstugorna till utvecklingsfrämjande aktiviteter, och att risken för en alltför stark känslöbindning mellan dagbarnvårdare och dagbarn är större än i barnstugorna där varje anställd har flera barn att sköta. Man har menat att en sådan känslö-

bindning lätt kan resultera i konkurrens om barnet mellan dagbarnvårdaren och de biologiska föräldrarna. Vidare har det ofta påtalats att verksamheten är instabil och att bristen på kontinuitet i barnens uppfostran skulle kunna medföra att barnet blir splittrat och otryggt. Ur arbetsmarknadssynpunkt har hävdats att familjedaghemmen har ringa betydelse. Att en förälder kan frigöras från hemmet genom att lämna barnen i familjedaghem, skulle således motverkas av att en presumtiv arbetskraft — dagbarnvårdaren — samtidigt binds vid hemmet.

Mot detta har framförallt anförts att antalet barnstugeplatser inte inom överskådlig framtid räcker för att tillgodose det starkt växande behovet av barntillsyn. I valet mellan en å ena sidan helt

okontrollerad och kanske också otillfredsställande barntillsyn och en å andra sidan organiserad familjedaghemverksamhet har man ansett att den senare måste föredras. Familjedaghemmens positiva sidor har också påvisats. Dessa är kanske framförallt möjligheterna att ta emot dagbarnet på sådana tider då institutionerna normalt inte har öppet t. ex. i de fall föräldrarna skiftarbetar. Familjedaghemmen kan också erbjuda en lugnare miljö än institutionerna, en mera personlig omvårdnad, större möjligheter för barnen att på ett individuellt sätt lära känna världen utanför hemmet genom att medfölja dagbarnvårdaren på besök i affärer, andra ärenden och genom grannkontakter m. m.

B. Privat familjedaghem

Familjedaghem utan ekonomiskt stöd av kommunen. Ett fåtal sådana familjedaghem som förmedlas av kommuner, men som saknar ekonomiskt stöd.

Daghem

Institution som utöver tillsyn av barn från egna egendomsbarn till skolbarn 3-7 år. Här ingår dagens öppna 13 timmar under den tid vårdnadshavarna är borta från hemmet på grund av förärsarbete eller studier. Tillsyn är vanligen 8-10 timmar.

Familjedaghem

Institution som ger tillsyn under dagens dag. För övrigt enligt med daghem.

I Arbetsmarknadsundersökningen tillförs av arbetsmarknadsbyrå på uppdrag av Arbetsmarknadsstyrelsen under hösten 1966 om tillförs undersökningen ca 50 000 intervjuer.

2.1 Definitioner

I undersökningen används definitioner som diskuteras här nedan.

KAPITEL 2

Familjedagshemsutredningens intervjuundersökning

Redogörelse för undersökningens uppläggning

Statistiska Centralbyråns Utredningsinstitut har på uppdrag av 1966 års familjedagshemsutredning genomfört en riksomfattande intervjuundersökning i syfte att närmare klarlägga på vilket sätt tillsynen av barnen ordnas i de fall föräldrarna förvärvsarbetar utom hemmet. Detta möjliggjordes genom att i samband med den utökade arbetskraftsundersökning som genomfördes under hösten 1966, tillfråga de intervjuade i vad mån föräldrarna — eller föräldern — förvärvsarbetade *mer än 15 timmar per vecka*, om de hade barn födda 1956 eller senare, samt hur tillsynen av dessa i så fall ordnades.

De olika tillsynsformerna spårades med hjälp av tillägsfrågor i samband med den stora arbetskraftsundersökningen¹ hösten 1966. Vissa för utredningen intressanta tillsynsformer studerades därefter med hjälp av ytterligare en intervju av mera omfattande karaktär. Beträffande tillsynsformen kommunala familjedaghem gjordes på grund av den låga frekvensen urvalet från kommunernas register över familjedaghem. När det gäller tillsynsformerna privata resp. kommunala familjedaghem intervjuades såväl föräldrar som dagbarnvårdare.

2.1 Definitioner

I undersökningen använda definitioner specificeras här nedan.

Familjedaghem

Följande villkor skall vara uppfyllda.

- a. Barnet skall vistas i annat hem än det egna under den tid föräldrarna förvärvsarbetar eller studerar.
- b. Barnet skall ej ha kombinerad tillsyn som t. ex. halva dagen hos släktingar och halva dagen i lekskola.

A. Kommunalt familjedaghem

Familjedaghem med kommunalt stöd i form av ersättning till antingen dagbarnvårdaren eller vårdnadshavaren.

B. Privat familjedaghem

Familjedaghem utan ekonomiskt stöd av kommunen. Hit räknas således också familjedaghem som förmedlats av kommunen, men som saknar ekonomiskt stöd.

Daghem

Institution som utövar tillsyn av barn från spädbarnsåldern till skolpliktig ålder (6 mån.—7 år) hela dagen (öppet 12 timmar) under den tid vårdnadshavarna är borta från hemmet på grund av förvärvsarbete eller studier. Tillsynen är vanligen 8—10 timmar.

Halvdaghem

Institution som ger tillsyn under högst halv dag. För övrigt analogt med daghem.

¹ Arbetskraftsundersökningarna utföres av utredningsinstitutet på uppdrag av Arbetsmarknadsstyrelsen. Under hösten 1966 omfattade undersökningen ca 60 000 intervjuer.

Fritidshem

Institution som utövar tillsyn av skolbarn till förvärvsarbetsbetande vårdnadshavare under den skolfria delen av dagen samt under lov dagar och ferier.

Lekskola

Institution som utövar tillsyn av förskolebarn under vanligen 3 timmar per dag.

Tillsyn i hemmet

Tillsyn av barn i det *egna* hemmet av antingen

- a. Vårdnadshavarna. Tillsynen delas av vårdnadshavarna.
- b. Mormor/farmor.
- c. Syskon
- d. Andra släktingar
- e. Annan person (dock ej av hembiträde)
- f. Hembiträde.

»Utan tillsyn»

Barn som klarar sig utan tillsyn under någon del av den tid vårdnadshavarna förvärvsarbetsbetar.

2.2 Undersökningens uppläggning*Populationer*

A. 1. Barn mellan 0—10 år som vistas i privata familjedaghem och som har vårdnadshavare (om gifta: båda) som arbetar eller studerar minst 15 timmar per vecka.

2. D:o som vistas i kommunala familjedaghem.

3. D:o som får tillsyn i hemmet (dock ej av hembiträde).

4. D:o som klarar sig själva.

B. Familjedaghem

a. Privata.

b. Kommunala.

Stratifiering och urvalsstorlek

1. Storstäder (Stockholm, Göteborg, Malmö) med vissa förortskommuner (se bilaga 4).

2. Övriga städer med över 20 000 inv.

3. Övriga kommuner.

Stratifieringen motiveras främst av behovet av särredovisning.

I uppställningen nedan redovisade urvalsstorlekar eftersträvades.

Urvalet av barn i privata familjedaghem samt barn som får sin tillsyn

Kategori	Stratum			Summa
	1 Stor- städer	2 Övriga städer > 20 000 inv.	3 Övriga kom- muner	
<i>Barn</i>				
Barn i privata familjedaghem	250	250	250	750
Barn i kommunala familjedaghem	200	150	150	500
Barn som får sin tillsyn i hemmet	200	150	150	500
Barn som klarar sig själva	100	100	100	300
<i>Familjedaghem</i>				
Privata	250	250	250	750
Kommunala	200	150	150	500
Summa	1 200	1 050	1 050	3 300

Kategori	Stratum			Summa
	1 Stor- städer	2 Övriga städer >20 000 inv.	3 Övriga kom- muner	
<i>Barn</i>				
Barn i privata familjedaghem	155	153	212	520
Barn i kommunala familjedaghem	106	92	84	282
Barn som får sin tillsyn i hemmet	245	185	161	591
Barn som klarar sig själva	98	106	92	296
<i>Familjedaghem</i>				
Privata	168	160	218	546
Kommunala	104	94	84	282
Summa	876	790	851	2 517

i hemmet eller som klarar sig själva skedde med hjälp av stora AK.¹ Uppgift om de privata familjedaghemmen erhöles vid intervjuerna med de uttagna barnens vårdnadshavare.

De kommunala familjedaghemmen är för fåtaliga för att man skall kunna erhålla ett tillräckligt antal via AK. Urvalet drogs därför från listor över kommunala familjedaghem (den 1.7. 1966), som uppgjorts av kommunerna och insänts till utredningsinstitutet.

Storleken av grupperna i tabellen ovan har bestämts dels med hänsyn till vad som bedömts möjligt att uppnå på grundval av en provundersökning i samband med AK i maj 1966, dels med hänsyn till varierande precisionskrav i olika strata.

Av olika skäl lyckades man inte uppnå de planerade urvalsstorlekarna. AK-urvalet visade sig inte vara tillräckligt stort för att kunna möjliggöra urval av den storleksordning som eftersträvats, i synnerhet beträffande privata familjedaghem och barn i privata familjedaghem i stratum 1 och 2. Vidare innehöll de listor över kommunala familjedaghem, som inforrats från kommunerna, uppgifter om ett stort antal familjedaghem som upphört redan före den 1.7.

1966. Detta förhållande kunde konstateras först vid intervjun. Urvalets slutliga sammansättning redovisas ovan.

Urvalsförfarande

A. Tillsynsformerna privata familjedaghem, tillsyn i hemmet och »utan tillsyn»

Urvalet av barn och privata familjedaghem har skett via den stora AK-undersökningen hösten 1966. Totalt omfattade denna undersökning 60 000 personer. Ca 50 000 utnyttjades för urvalet.

a. Urvalet av barn utfördes på följande sätt. Genom ett tilläggsformulär spårades familjer med minst ett barn fött 1956 eller senare i vilka vårdnadshavaren eller vårdnadshavarna förvärvsarbetade eller studerade minst 15 timmar per vecka. Dessa familjer kan be-

¹ Undersökningspopulation i arbetskraftsundersökningarna är personer bosatta i Sverige, vilka uppnått 14 års ålder. Urvalet omfattade hösten 1966 (stora AK) 60 000 personer och utgör ett stratifierat urval i två faser. Som urvalsram användes registret över alla personer födda den 15 i varje månad. I detta register sker stratifiering med avseende på kön, civilstånd (endast kvinnor), ålder och yrkesverksamhetsgrad. Urvalsfraktionen är 1:105 i varje stratum. Intervjuerna utföres i huvudsak per telefon.

traktas som cluster bestående av ett eller flera barn. Urvalssannolikheterna för dessa cluster bestäms av antalet förvärvsarbetande vårdnadshavare som kan hänföras till ett visst cluster. Från varje cluster utvaldes slumpmässigt ett barn. Urvalet kan karakteriseras som ett tvåstegsurval, där clustren — förstastegsenheterna valts med olika sannolikheter och där barnen — andrastegsenheterna — valts med lika sannolikheter. I samtliga strata tillämpades samma urvalsförfarande.

b. Urvalet av privata familjedaghem skedde i samband med lottningen av barn på så sätt att det familjedaghem uttogs som hade tillsynen över det utlottade barnet. Familjedaghemmen har alltså dragits med olika sannolikheter. Samma urvalsförfarande tillämpades i samtliga strata.

B. Tillsynsformen kommunala familjedaghem

Urvalet av kommunala familjedaghem drogs ej via AK. Lösningarna var olika i olika strata.

a. I stratum 1 och 2 (Stockholm, Göteborg, Malmö samt övriga städer över 20 000 inv.) uttogs kommunala familjedaghem genom systematiskt urval från de av kommunerna insända listorna över kommunala familjedaghem. Från varje uttaget familjedaghem drogs där efter ett barn slumpmässigt.

b. I stratum 3 (övriga kommuner) uttogs i första steget kommuner genom systematiskt urval. Samtliga familjedaghem i de utlottade kommunerna undersöktes. Från varje familjedaghem valdes slumpmässigt ett barn.

Insamlingsförfarande

Uppgifterna insamlades genom telefonintervjuer.

Beträffande barn som fick sin tillsyn i privata familjedaghem under den tid

vårdnadshavarna förvärvsarbetade intervjuades först någon av vårdnadshavarna. Intervjun avslutades med att intervjuarna bad om namn, adress och telefonnummer till dagbarnvårdaren, som därefter kontaktades.

Förfarandet var det omvända (av urvalstekniska skäl) när det gällde kommunala familjedaghem. Här intervjuades dagbarnvårdaren först. Om det fanns mer än ett dagbarn i familjedaghemmet fick intervjuaren genom ett lottningsförfarande avgöra vilket barn intervjun skulle avse. Därefter intervjuades just detta barns vårdnadshavare.

2.3 Frågeformulär

Formulären är av fyra huvudtyper (bil. 5):

A1 för vårdnadshavare med barn i privat familjedaghem.

A2 för vårdnadshavare med barn i kommunalt familjedaghem.

B för föräldrar som har barn med tillsyn i hemmet.

C för föräldrar med barn som är utan tillsyn.

D för dagbarnvårdare.

Formulären inleds med några frågor om sysselsättning och yrkesområde. Därefter följer frågor som berör själva barn tillsynen. I slutet av formulären förekommer frågor som avser att ge vissa bakgrundsfaktorer som t. ex. utbildning, bostadsförhållanden och inkomst.

2.4 Undersökningens genomförande

Utbildning av lokalombud

Den speciella utbildningen av lokalombuden för den aktuella undersökningen omfattade inläring av skriftliga instruktioner och lösande av provuppgifter. Felaktigt besvarade uppgifter återsändes till resp. ombud för förnyat besvarande. Endast lokalombud med

slutligt godkända provuppgifter fick deltaga i fältarbetet.

Fältarbetets genomförande

Det egentliga fältarbetet föregicks av provundersökningar där bl. a. undersökningsformulären testades.

Fältarbetet i huvudundersökningen påbörjades den 27 oktober och avslutades den 15 december 1966. Antalet deltagande ombud var 260 st.

Före intervjun erhöll intervjupersonerna introduktionsbrev innehållande en kort presentation av undersökningens syfte.

Bearbetning

Sedan formulären inkommit till utredningsinstitutet utfördes först en överiktlig granskning för att man snabbt skulle kunna kontakta intervjuarna för förfrågningar eller kompletteringar. Efter kodning överfördes uppgifterna till hålkort. Stansningen kontrollerades genom att samtliga hålkort har kontrollstansats. För att ytterligare reducera felen utfördes en kontrollkörning av hålkortsmassan på datamaskinen IBM 1401

enligt ett särskilt kontrollprogram, genom vilket exempelvis orimliga eller inkonsekventa uppgifter kan upptäckas och rättas till.

Tabeller framställdes från den rätta- de kortmassan med utredningsinstitu- tets standardprogram för datamaskin IBM 7070.

2.5 Undersökningens tillförlighet

Slumpfel och mätfel

I denna undersökning har endast stu- derats ett urval av populationen och siffrorna i tabellerna överensstämmer troligtvis inte med de värden som skulle ha erhållits vid en totalundersökning. Resultaten är behäftade med slumpfel. Av kostnadsskäl har dessa slumpfel ej beräknats.

När det gäller formulär B och C är den fråga som rör tillsynens längd per dag behäftad med stora mätfel. Det har nämligen varit svårt för många intervjupersoner att ange denna tid be- roende på besvärliga tillsynsförhållan- den.

Kategori	Stratum			Summa	Urvals- storlek
	1 Stock- holm, Göteborg, Malmö	2 Övriga städer >20 000 inv.	3 Övriga kom- muner		
<i>Barn</i>					
Barn i privata familjedaghem	6 (3,9)	13 (3,5)	16 (7,5)	35 (6,7)	520
Barn i kommunala familjedaghem	1 (0,9)	1 (1,1)	1 (1,2)	3 (1,1)	282
Barn som får sin tillsyn i hemmet	7 (2,9)	6 (3,2)	3 (1,9)	16 (2,7)	591
Barn som klarar sig själva	3 (3,1)	1 (0,9)	1 (1,1)	5 (1,7)	296
<i>Familjedaghem</i>					
Privata	7 (4,2)	5 (3,1)	6 (2,7)	18 (3,3)	546
Kommunala	4 (3,8)	2 (2,1)	2 (2,4)	8 (2,8)	282

För att få en uppfattning om tillförlitligheten i svaren förseddes en del formulär med ett antal gemensamma frågor för vårdnadshavare och familjedaghem. Totalt har 28 formulär av denna typ erhållits. Det ringa materialet gör att inga säkra slutsatser kan dras beträffande mätfelen i undersökningen. I de 28 formulären fanns dock inga allvarliga tendenser till mätfel.

Bortfall

Bortfallet fördelar sig efter stratum och tillsynsform på sätt som framgår av sammanställningen på föregående sida.

Bortfallet utgjordes i samtliga fall av vägrare.

Undersökningens resultat påverkas också av det bortfall som förekom i arbetskraftsundersökningen. Bortfallet i denna var 2,3 %, därav 1 % vägrare.

Stratum	Tillsynsform	Bortfall (%)
1	1	0
1	2	0
1	3	0
1	4	0
1	5	0
1	6	0
1	7	0
1	8	0
1	9	0
1	10	0
1	11	0
1	12	0
1	13	0
1	14	0
1	15	0
1	16	0
1	17	0
1	18	0
1	19	0
1	20	0
1	21	0
1	22	0
1	23	0
1	24	0
1	25	0
1	26	0
1	27	0
1	28	0
1	29	0
1	30	0
1	31	0
1	32	0
1	33	0
1	34	0
1	35	0
1	36	0
1	37	0
1	38	0
1	39	0
1	40	0
1	41	0
1	42	0
1	43	0
1	44	0
1	45	0
1	46	0
1	47	0
1	48	0
1	49	0
1	50	0
1	51	0
1	52	0
1	53	0
1	54	0
1	55	0
1	56	0
1	57	0
1	58	0
1	59	0
1	60	0
1	61	0
1	62	0
1	63	0
1	64	0
1	65	0
1	66	0
1	67	0
1	68	0
1	69	0
1	70	0
1	71	0
1	72	0
1	73	0
1	74	0
1	75	0
1	76	0
1	77	0
1	78	0
1	79	0
1	80	0
1	81	0
1	82	0
1	83	0
1	84	0
1	85	0
1	86	0
1	87	0
1	88	0
1	89	0
1	90	0
1	91	0
1	92	0
1	93	0
1	94	0
1	95	0
1	96	0
1	97	0
1	98	0
1	99	0
1	100	0

KAPITEL 3

Tillsynssituationen för barn till förvärvsarbetande föräldrar

Intervjuundersökningen har visat att det hösten 1966 fanns ca 317 000 barn under 10 år vars vårdnadshavare förvärvsarbetade mer än 15 timmar per vecka. Hälften — ca 150 000 — av barnen är i förskoleåldern. Det finns anledning att kortfattat kommentera dessa uppgifter. Utredningen är fullt på det klara med att antalet barn i behov av tillsyn under föräldrarnas förvärvsarbets-tid kan vara större än vad dessa siffror anger. Om gränsen för föräldrarnas arbetstid dragits vid 10 timmar per vecka hade antalet barn i undersökningen således blivit större. Valet av 15 timmars arbetstid per vecka, eller i genomsnitt 3 timmar per dag, kan således diskuteras men får ses mot bakgrund av utredningens strävan att presentera uppgifter om antalet barn där *tillsynsbehovet är klart dokumenterat*. Att ett behov av tillsyn finns för vissa av de barn där föräldrarna arbetar mindre än 15 timmar per vecka är uppenbart, på samma sätt som — vilket senare skall visas — många barn vars föräldrar arbetar mer än 15 timmar per vecka inte direkt behöver belasta de totala tillsynsresurserna. På samma sätt kan utredningens val av åldersgräns diskuteras. Enligt socialstyrelsens Råd och anvisningar är fritidshemmen avsedda att ta emot barn i skolåldern fr. o. m. 7 t. o. m. 11 år, i undantagsfall äldre barn. Erfarenheten visar emellertid att det huvudsakligen är barn i de första skolåren som utnyttjar fri-

tidshemmen. Utredningen har vid undersökningens uppläggning av samma skäl som när det gäller arbetstiden tvingats snegla på det av föräldrar och barn uttalade behovet av tillsynsmöjligheter för skolbarn. Utredningen får anledning att återkomma till skolbarnens tillsyn i samband med förslagen till åtgärder.

Av tabell 1 framgår att endast en ringa del av barnen har tillgång till de tillsynsformer som samhället ställer till förfogande. Totalt täcker barnstugorna ($\frac{2}{3}$) och de kommunala familjedaghemmen ($\frac{1}{3}$) ca 9 % av det genom undersökningen dokumenterade tillsynsbehovet. Det bör dock understrykas att 25 % av barnen till förvärvsarbetande

Tabell. 1. Olika tillsynsformer

Tillsynsform	Antal	%	Därav under 7 år	
			Antal	%
Daghem/fritidshem	16 615	5	13 274	9
Lekskola/halvdaghem	2 395	..	2 395	2
Privata familjedaghem	57 950	18	47 519	31
Kommunala familjedaghem	8 802	3	6 983	5
Tillsyn i hemmet	159 159	50	79 580	52
Klarar sig själva	62 003	20	3 100	2
Komb. av ovanstående	10 700	3	535	..
Totalt	317 624	100	153 386	100

Tabell 1 a. Tillsyn i hemmet

Tillsynen ordnad genom	Giftn		Ensamstående		Totalt	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Make/a.....	59 743	42	798	5	60 541	38
Barnets syskon.....	7 243	5	2 260	15	9 503	6
Mormor/farmor.....	17 012	12	6 512	43	23 524	15
Hemhjälp.....	36 816	26	3 323	22	40 139	25
Annan släkting.....	3 389	2	1 063	7	4 452	3
Annan person.....	15 019	10	1 329	9	16 348	10
Komb. i hemmet.....	1 262	..	—	—	1 262	..
Övrigt.....	3 390	2	—	—	3 390	2
Totalt	143 874	100	15 285	100	159 159	100

ensamstående föräldrar får tillsynen ordnad i samhällets regi. Som exempel kan nämnas att av de 9 000 barnen i kommunala familjedaghem är 63 % — ca 6 000 — barn till ensamstående föräldrar. 58 000 barn får sin tillsyn genom privat förmedlade familjedaghemplatser.

De privata familjedaghemmen svarar således för tillsynen av dubbelt så många barn som den kommunalt organiserade barnstuge- och familjedaghemsvärksamheten. 20 % av samtliga barn är helt utan tillsyn av någon vuxen. Det bör dock nämnas att 95 % av de barn som är utan tillsyn uppnått skolåldern och att de i 73 % av fallen är utan tillsyn mindre än 3 timmar per dag. Det återstår dock ca 3 000 förskolebarn utan tillsyn varav ca 1 000 är detta mellan 3 och 8 timmar per dag. Omkring 11 000 barn har vidare olika former av kombinerad tillsyn. Kombinationerna är legio; här skall som exempel bara nämnas lekskola-familjedaghem, äldre syskon-mor/farföräldrar, och »med till arbetet» -make.

Den största gruppen, hälften av alla barn, får sin tillsyn ordnad i det egna hemmet. Detta sker på sätt som framgår av tabell 1 a.

Hälften av de barn som har tillsynen ordnad i det egna hemmet är i

skolåldern. Samtidigt har undersökningen visat att $\frac{2}{3}$ av mödrarna till de barn som har sin tillsyn ordnad på detta sätt förvärvsarbetar på deltid eller är egna företagare, jordbrukare eller medhjälpande familjemedlemmar. Kombinationen av barnens ålder och mödrarnas deltidsarbete torde i många fall göra det möjligt att ordna tillsynen genom make/a och syskon. Mor- och föräldrar liksom andra släktingar svarar vidare för en stor del av den tillsyn som sker i barnets eget hem. Som senare skall beröras återfinns också ett stort antal mor- och farföräldrar och andra släktingar som dagbarnvårdare i familjedaghemmen — framförallt i de privat ordnade. Den tidigare troligen dominerande formen av barntillsyn, hemhjälp, svarar nu för ca 13 % av den totala barntillsynen. Av den tillsyn som sker i hemmet sker 25 % genom barnflickor och andra hemhjälp.

Materialet ger också möjlighet till jämförelse mellan barn till ensamstående och barn till giftn eller övriga samboende. Totalt uppgår andelen barn till ensamstående föräldrar i materialet till ca 16 %. Andelen barn till ensamstående som kan få tillsynen ordnad i hemmet är ca 10 % — huvudsakligen genom mor- och farföräldrar. Detta kan i sin tur jämföras med dag- och fritids-

Tabell 2. Antal barn under 10 år och relation till vårdaren vid tillsyn i hemmet. Procent.

Antal barn i familjen	Ej släkt	Mor- mor/ farmor	Annan släk- ting	Make/ maka	Sys- kon	Hem- hjälp	Komb. i hem- met	Övrigt	Summa	
									Antal	%
1 barn.....	42	52	55	37	43	23	(53)	39	59 011	37
2 barn.....	35	33	24	45	37	54	(42)	40	69 077	43
3 barn.....	21	9	15	14	14	21	(5)	6	24 457	15
4 eller fler barn..	2	6	6	5	6	2	—	16	6 614	4
Summa Antal	16 348	23 524	4 452	60 541	9 503	40 139	1 262	3 390	159 159	
%	10	15	3	38	6	25	..	2		100

hemmen där närmare hälften av barnen har ensamstående föräldrar. En i det närmaste lika hög andel ensamstående som gifta har ordnat barntillsynen i hemmet genom hemhjälp. Det bör också nämnas att de barn som har sin tillsyn ordnad i det egna hemmet i högre grad än barn i andra tillsynsformer har ett eller flera syskon. Detta kan i viss mån tas till intäkt för att de flesta familjer med mer än ett barn finner det praktiskt — och i vissa fall kanske också ekonomiskt — fördelaktigt att ordna tillsynen i det egna hemmet. Men det kan också visa på flerbarnsfamiljernas sämre ekonomiska förutsättningar att ordna en tillfredsställande barntillsyn utom hemmet. Av ovanstående tabell framgår genom vem tillsynen i hemmet ordnas vid olika barnantal.

Det bör uppmärksammas att en stor del av barntillsynen i det egna hemmet sker genom familjemedlemmarnas egen försorg. Av de utomstående är det främst hemhjälpen som har betydelse. Det kan vara av intresse att här jämföra med en undersökning om de husligt anställda som statistiska centralbyråns utredningsinstitut gjorde 1964. Av denna framgick att det då fanns ca 29 000 hembiträden och barnsköterskor anställda, varav ca 21 000 (74 %) återfanns i familjer med förskolebarn. Enligt föreliggande undersökning finns ca 40 000 barn som tillses av hembiträ-

den. Antalet hembiträden kan på grundval av den procentuella fördelningen i tabell 2 beräknas till ca 9 000 i 1-barnsfamiljer, 10 000 i 2-barnsfamiljer, 3 000 i 3-barnsfamiljer och 200 i övriga flerbarnsfamiljer, dvs. totalt ca 22 000. De båda undersökningarnas resultat stämmer således väl överens.

Bland de familjer där barntillsynen är ordnad genom privata familjedaghem har huvuddelen — 63 % — endast ett barn medan 31 % har två barn. I dag- och fritidshem är motsvarande siffror 70 % respektive 25 % och bland de barn som är utan tillsyn 60 % respektive 30 % (se bilagetabell I A och B sid. 69).

Släktrationen barn-vårdare i privata och kommunala familjedaghem framgår av tabell 3.

De privata familjedaghemmen rekryteras som synes i stor utsträckning »inom släkten». I detta avseende föreligger således en klar skillnad mellan de kommunala och privata familjedaghemmen. Det kan vidare nämnas att kategorin »mormor/farmorfamiljedaghem» är vanligare bland ensamstående (48 %) än bland gifta (40 %) i de privat förmedlade familjedaghemmen.

Vissa jämförelser kan göras mellan olika regioner (se bilagetabell II. sid. 70) — de tre storstadsområdena, städer över 20 000 invånare och övriga kommuner nedan kallade region A, B

Tabell 3. Släktrrelation i familjedaghem

Relation till barnet	Tillsynsform				Summa	
	Kommunala familjedaghem		Privata familjedaghem			
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Ej släkt.....	7 559	86	30 238	52	37 797	57
Mormor/farmor.....	1 033	12	23 791	41	24 824	37
Annan släkting.....	210	2	3 921	7	4 131	6
Summa Antal	8 802	100	57 950	100	66 752	
%	13		87		100	

och C. Av det totala antalet barn med förvärvsarbetande föräldrar återfinns 26 % (ca 80 000) i storstadsregionerna, 22 % (ca 70 000) i städer med över 20 000 invånare, och 52 % (ca 160 000) i övriga kommuner.

Storstadsområdena har möjlighet att erbjuda 12 % av »sina» barn tillsyn i barnstugor mot 6 % respektive 2 % i övriga regioner. Andelen barn i privata familjedaghem är högst i region B (25 %) mot 18 % respektive 17 % i regionerna A och C. Tillsynen i hem-

met är utbredd i ungefär samma utsträckning över hela landet, med en liten övervikt för övriga kommuner. Man kunde möjligen vänta sig att de barn som uppgetts vara utan tillsyn i hög grad skulle återfinnas på landsbygden. Så tycks emellertid inte vara fallet. Ca 20 % av barnantalet »klarar sig själva» oavsett vilken region de bor i. Olika former av kombinerad tillsyn slutligen förekommer också i samma utsträckning över hela landet.

KAPITEL 4

Föräldrar till barn i olika tillsynsformer

I föregående kapitel har utredningen redogjort för några olika tillsynsformers omfattning m. m. Några av dessa former — »kommunala» och »privata» familjedaghem, »tillsyn i det egna hemmet» — utom de som har hemhjälp — och »barn utan tillsyn»¹ — har, som nämnts i kap. 2.1., studerats närmare genom intervjuer med föräldrar och — när det gäller familjedaghem — dagbarnvårdare.

4.1 Val av tillsynsform

Valet av tillsynsform är naturligtvis i hög grad beroende av de eventuella valmöjligheter mellan olika tillsynsformer som finns tillgängliga på orten. Även andra överväganden inom familjen har emellertid betydelse. Den tillsynsform som för den ena familjen är den mest ändamålsenliga kan således för en annan familj vara helt otillfredsställande, antingen detta nu beror på avståndet till tillsynsformen eller på kostnaderna. Vidare kan slumpen få avgörande betydelse vid valet av tillsynsform. Hur ofta detta sker har visserligen inte varit av något primärt intresse för utredningen att undersöka, men det är troligt att tillfälligheter varit avgörande för många av de familjer som (se bilagetabell III. A och B, sid. 71) angivit »annat» som huvudorsak till valet av tillsynsform.

Den viktigaste orsaken till *val av fa-*

miljedaghem synes vara miljöfaktorer, vilket skall tolkas så att familjedaghemformen anses vara den mest lämpliga ur barnets och föräldrarnas — t. ex. med avseende på avstånd från hemmet — synpunkt. Platsbrist i andra tillsynsformer, framförallt på dag- och fritidshem, är en annan huvudorsak till valet av familjedaghem. Den egna arbetstidens förläggning, vilken kanske inte alltid överensstämmer med t. ex. institutionernas öppethållande, har medverkat till att ca 10 % valt familjedaghemmen framför annan form av barn-tillsyn. Ca 5 % har angivit kostnadsskäl — framförallt inom institutionstillsynen — som argument för valet av familjedaghem.

Valet av tillsyn i hemmet är för nära hälften betingat av arbetstidens förläggning medan miljöfaktorer och platsbrist är mindre framträdande orsaker. Kostnaderna för barn-tillsyn i övriga tillsynsformer har här fått stor betydelse (Jfr sid. 20).

Huvudorsak till att låta barnen vara *utan tillsyn* är i helt övervägande grad föräldrarnas bedömning att barnen uppnått en ålder då de klarar sig själva utan någon speciell vård och tillsyn. I många fall har föräldrarna — dvs. modern — så kort arbetstid att detta också påverkat valet till förmån för denna senare tillsynsform.

¹ I syfte att underlätta framställningen betraktas barn utan tillsyn som en särskild tillsynsform.

Orsakerna till val av en viss tillsynsform synes inte ha något samband med hur lång tid barnet vistats i en speciell tillsynsform (bil. tab. IV, sid. 72).

4.2 Önskemål om annan tillsynsform

Oavsett på vilket sätt valet av nuvarande tillsynsform skett är det av intresse att notera att en övervägande andel föräldrar inte framfört önskemål om någon annan tillsynsform för sina barn. De föräldrar som önskar en annan form av barntillsyn, det rör sig om föräldrarna till ca 50 000 barn, vill i första hand anlita den samhällseliga institutionstillsynen och detta gäller i högre grad om barnen f. n. får sin tillsyn i familjedaghem — framförallt då i de kommunalt organiserade. Att institutionsalternativet inte är lika uppenbart när det gäller barn med tillsyn i hemmet och barn som är utan tillsyn kan naturligtvis bero på att dessa barn till övervägande delen är i åldrar då — av de olika institutionsformerna — endast fritidshemmet är aktuellt. Då debatten och informationen under de senaste åren i hög grad inriktats på förskolebarnen och förskoleinstitutionerna och då fritidshem fortfarande endast finns på ett fåtal av de större orterna i landet är det därför troligt att fritidshemsalternativet inte är lika uppenbart för dessa föräldrar, som vad daghem och lekskolor är för förskolebarnens föräldrar.

En relativt liten andel — 18 % — av dem som önskat en annan tillsynsform för sina barn, står i kö för att erhålla plats i den önskade tillsynsformen (bilagetabell V, sid. 73). Detta har naturligtvis sin förklaring i att det i många orter och i många av de former av barntillsyn som önskats inte finns någon kö att stå i.

Valet av och önskemålen om en viss tillsynsform kan väntas ha sin grund också i familjernas olika »sociala status». Det kan därför vara av intresse att närmare studera i vad mån några skillnader härutinnan föreligger mellan familjerna.

4.3 Skolutbildning

Skolutbildning utöver folkskola redovisas för ungefär $\frac{1}{3}$ av mödrarna. Den högre skolutbildningen är något vanligare bland mödrar med barn i familjedaghem än bland dem som valt de båda andra formerna av tillsyn. Detta gäller i huvudsak också fädernas skolutbildning. Totalt 6 % av mödrarna och 7 % av fäderna har en skolutbildning på och över studentexamensnivå (bilagetabell VI och VII sid. 74).

4.4 Sysselsättning

Av mödrarna förvärvsarbetar totalt 41 % på heltid. Resten är deltidsarbetande eller är egna företagare, studerande, medhjälpare familjemedlemmar etc. (se bilagetabell VIII, sid. 75). Heltidsarbete förekommer i högre grad när barnen vistas i kommunala familjedaghem än i andra tillsynsformer. Detta kan bero på att andelen ensamstående där är större, vilka i regel för sin försörjning är beroende av en »hel» arbetsinkomst. Det kan också bero på att en deltidsarbetande ofta mycket enkelt själv kan ordna en plats i familjedaghem utan att anlita kommunen eller ordna tillsynen i det egna hemmet med hjälp av maken eller barnets syskon etc. Med dessa reservationer i minnet kan resultatet ändå i viss mån tyda på en större stabilitet i de kommunala familjedaghemmens verksamhet, som

får till resultat att de mödrar som utnyttjar denna tillsynsform i större utsträckning kan heltidsarbeta. Fäderna är — betecknande nog — heltidsarbetande i samma utsträckning oavsett tillsynsform (bilagetabell IX sid. 75).

4.5 Yrke

Kontors- och serviceyrkena är väl representerade i kvinnornas yrkesval. Totalt arbetar 44 % av mödrarna i denna undersökning inom serviceyrkena och 19 % är kontorsanställda (se bilagetabell X, sid. 76). En något större andel »servicearbetande» återfinns dock bland de mödrar vars barn tillses i hemmet eller klarar sig själva. Förklaringen till detta torde med säkerhet vara att möjligheterna till deltidarbete är speciellt stora för t. ex. affärsanställda. Fäderna återfinns i hög grad inom industrisektorn (bilagetabell XI, sid. 76).

4.6 Bostadsstandard

En övervägande del av föräldrarna bor i modernt utrustade bostäder. Endast 5 % har bostäder som — utrustningsmässigt sett — kan betraktas som omoderna. Undersökningen har i detta av-

seende resulterat i en något högre procentandel — 9 % — med omoderna bostäder bland de föräldrar som utnyttjar kommunala familjedaghem (se bilagetabell XII, sid. 77). När det gäller familjedaghemstillsynen kan det vara av intresse att jämföra med dagbarnvårdarnas bostadsstandard.

Tabell 4 visar att dagbarnvårdarnas bostadsstandard totalt sett är något bättre än föräldrarnas. Framför allt gäller detta kommunala familjedaghem, där 82 % av föräldrarna bor modernt medan 88 % av dagbarnvårdarna kan erbjuda modern lägenhet. Denna tendens förstärks ytterligare om man också studerar föräldrarnas och dagbarnvårdarnas antal rum (bilagetabell XIII, sid. 78). 53 % av de privata föräldrarna har således 3 rum eller flera mot 64 % av de privata dagbarnvårdarna. Motsvarande siffror vad gäller kommunala familjedaghem är 36 % respektive 54 %. Ser man till kvadratmeterytan bekräftas detta ytterligare. $\frac{3}{4}$ av dagbarnvårdarna bor nämligen i lägenheter som i yta överstiger 60 m² medan »endast» 68 % respektive 50 % av föräldrarna har lägenheter av motsvarande storlek (bilagetabell XIV, sid. 78).

Sammanfattningsvis kan således konstateras, att de barn som har tillsynen

Tabell 4. Vårdnadshavarens och dagbarnvårdarens bostadsstandard. Procent

Vårdnadshavarens bostadsstandard	Dagbarnvårdarens bostadsstandard									
	Priv. familjedaghem			Summa		Kom. familjedaghem			Summa	
	Modern	Halvmodern	Omodern	Antal	%	Modern	Halvmodern	Omodern	Antal	%
Modern	89	59	58	49 258	85	86	67	19	7 237	82
Halvmodern	9	25	9	6 375	11	8	13	14	740	8
Omodern	2	16	33	2 317	4	6	21	66	825	9
Summa Antal	49 837	6 375	1 738	57 950		7 777	755	270	8 802	
%	86	11	3		100	88	9	3		100

ordnad i familjedaghem i de allra flesta fall får sin tillsyn i en bostadsmiljö som i avseende på standard och utrymme motsvarar eller i många fall är något bättre än hemmiljön.

De föräldrar som ordnat barntillsynen i hemmet eller vars barn saknar tillsyn av vuxen person är när det gäller rumsantal bättre rustade än föräldrar med barn i familjedaghem (bilagetabell XV, sid. 79).

4.7 Föräldrarnas inkomster

Totalt har ca $\frac{1}{3}$ av föräldrarna en sammanlagd familjeinkomst som överstiger 30 000 kr. Någon uppseendeväckande avvikelse från detta sker inte i någon tillsynsform utom när det gäller föräldrar med barn i kommunala familjedaghem. Förklaringen till detta torde helt kunna tillskrivas det faktum att där återfinns en större andel s. k. ofullständiga familjer. Detta styrks av de resultat som redovisas i bilagetabell XVI, sid. 79, där enbart moderns inkomst är angiven.

4.8 Moderns ålder

Det är framför allt de yngre mödrarna under 25 år som använder sig av fa-

miljedaghem för tillsyn av barnen. Andelen mödrar som ordnar tillsynen i hemmet eller lämnar barnen utan tillsyn ökar med stigande ålder. Det senare är i och för sig en naturlig utveckling då det kan förmodas att de äldre mödrarnas barn i stor utsträckning befinner sig i närheten av den övre åldersgräns (10 år) som tillämpats vid undersökningen. Självfallet kan det ändå diskuteras om barn i dessa åldrar är tillräckligt mogna för att klara sig själva (bilagetabell XVII, sid. 80).

4.9 Kännedom om social hemhjälp

Föräldrarna tillfrågades om de visste om det i deras kommun fanns möjligheter att få hjälp i eget hem av barnvårdarinna, barnsamarit eller annan social hemhjälp vid dagbarnvårdarens förfall eller vid barnets sjukdom. Ca $\frac{1}{3}$ av de intervjuade föräldrarna med barn i kommunala och privata familjedaghem och ca 50 % av de föräldrar som ordnat barntillsynen i det egna hemmet kände till om så var fallet. Enligt deras uppgifter fanns möjlighet att få sådan hjälp i 29 % av fallen. Ett fåtal hade emellertid utnyttjat hjälpmöjligheten. Den största andelen återfanns bland föräldrarna med barn i kommunala familje-

Tabell 5. Familjeinkomst i olika tillsynsformer. Procent

Årsinkomst kr.	Tillsynsform				Summa	
	Priv. fam.-daghem	Kom. fam.-daghem	Tillsyn i hemmet	Utan tillsyn	Antal	%
< 5 000	5	14	2	4	9 911	4
5—10 000	5	19	4	3	12 389	5
10—15 000	9	21	8	16	27 255	11
15—20 000	10	11	17	14	34 689	14
20—30 000	32	18	42	30	86 721	35
30—40 000	24	8	17	20	47 077	19
> 40 000	14	9	10	13	29 733	12
Summa Antal	57 950	8 802	119 020	62 003	247 775	
%	100	100	100	100		100

daghem, där 7 % använt sig av barnvårdarinna/barnsamarit vid något tillfälle. 3/4 av de föräldrar som ordnat tillsynen i kommunala familjedaghem eller i det egna hemmet var dock villiga att

ta emot sådan hjälp i det egna hemmet om möjlighet därtill gavs. Detsamma uppgav en något mindre andel — 63 % — av de föräldrar som ordnat tillsynen i privata familjedaghem.

...

...

...

4.7. Föräldrarnas inflyande

...

4.8. Mötets öppet

...

Tabell 2. Föräldrarnas och övriga närstående

Kategori	1987				Antal
	Andelen (%)	Antal	Andelen (%)	Antal	
1	100	100	100	100	100
2	100	100	100	100	100
3	100	100	100	100	100
4	100	100	100	100	100
5	100	100	100	100	100
6	100	100	100	100	100
7	100	100	100	100	100
8	100	100	100	100	100
9	100	100	100	100	100
10	100	100	100	100	100
11	100	100	100	100	100
12	100	100	100	100	100
13	100	100	100	100	100
14	100	100	100	100	100
15	100	100	100	100	100
16	100	100	100	100	100
17	100	100	100	100	100
18	100	100	100	100	100
19	100	100	100	100	100
20	100	100	100	100	100
21	100	100	100	100	100
22	100	100	100	100	100
23	100	100	100	100	100
24	100	100	100	100	100
25	100	100	100	100	100
26	100	100	100	100	100
27	100	100	100	100	100
28	100	100	100	100	100
29	100	100	100	100	100
30	100	100	100	100	100
31	100	100	100	100	100
32	100	100	100	100	100
33	100	100	100	100	100
34	100	100	100	100	100
35	100	100	100	100	100
36	100	100	100	100	100
37	100	100	100	100	100
38	100	100	100	100	100
39	100	100	100	100	100
40	100	100	100	100	100
41	100	100	100	100	100
42	100	100	100	100	100
43	100	100	100	100	100
44	100	100	100	100	100
45	100	100	100	100	100
46	100	100	100	100	100
47	100	100	100	100	100
48	100	100	100	100	100
49	100	100	100	100	100
50	100	100	100	100	100

KAPITEL 5

Barnen i olika tillsynsformer

Av samtliga de barn — ca 250 000 — som återfinns i de här redovisade fyra tillsynsformerna är 3 % födda 1966, 8 % 1965, 6 % 1964, 7 % 1963, 6 % 1962, 7 % 1961, 8 % 1960 och 56 % 1956—59. Av förskolebarnen — totalt således ca 117 000 — tillses 55 000 i privata och kommunala familjedaghem, medan 60 000 får tillsynen i det egna hemmet. 3 000 förskolebarn uppges vara utan tillsyn. Av de ca 130 000 skolbarnen tillses 60 000 i det egna hemmet, medan 60 000 är utan tillsyn. 12 000 skolbarn har tillsynen ordnad i familjedaghem.

5.1 Tillsynens längd per dag

Tillsynen i det egna hemmet¹ omfattar ca 120 000 barn varav hälften är i skolåldern. För ungefär $\frac{1}{3}$ av barnen är tillsynsbehovet över 8 timmar per dag medan ungefär hälften har ett tillsynsbehov som understiger 5 timmar per

dag. De barn som är utan tillsyn — ca 62 000 — är till 95 % i skolåldern. 73 % uppges samtidigt klara sig själva under mindre än 3 timmar per dag. Mindre än 1 % har uppgivit att barnen klarar sig själva mer än 8 timmar per dag (bil. tab. XVIII, A och B, sid. 81).

Tillsynens längd och hur den fördelar sig på olika åldersgrupper i privata och kommunala familjedaghem kan studeras närmare i tabellerna 6 och 7.

Det är värt att notera att samtliga åldersgrupper barn i huvudsak är lika representerade i de privata familjedaghemmen. Detta kan kanske också tolkas så att ingen speciell åldersgrupp bland barnen är mera attraktiv för dagbarnvårdarna. Den med ökande ålder svagt fallande tendens som kommer till uttryck i tabellen kan bero dels på att de yngre barnen mera sällan har syskon, varför möjligheterna att ordna barn-

¹ Exklusive hemhjälp.

Tabell 6. Tillsynens längd per dag och barnets ålder. Privata familjedaghem. Procent

Tid per dag	Födelseår								Summa	
	1966	1965	1964	1963	1962	1961	1960	1959—56	Antal	%
<—3 tim....	5	2	5	4	6	7	—	27	4 636	8
3—5 tim....	16	15	17	21	10	19	30	51	13 908	24
5—8 tim....	18	31	24	27	34	41	28	12	15 647	27
> 8 tim....	62	50	51	48	43	30	42	5	22 021	38
Okodifierade...	—	2	2	—	7	4	—	6	1 738	3
Summa Antal	3 405	9 779	7 462	6 881	8 620	6 882	4 563	10 358	57 950	
%	6	17	13	12	15	12	8	18		100

Tabell 7. Tillsynens längd per dag och barnets ålder. Kommunala familjedaghem. Procent

Tid per dag	Födelseår								Summa	
	1966	1965	1964	1963	1962	1961	1960	1959—56	Antal	%
<3 tim.....	—	—	—	—	—	—	—	11	194	2
3—5 tim.....	..	7	..	14	—	—	..	43	1 094	12
5—8 tim.....	36	12	22	24	38	17	—	35	2 122	24
>8 tim.....	52	80	77	63	60	79	..	11	5 274	60
Okodifierade...	—	—	—	118	1
Summa Antal	324	1 393	1 668	1 244	953	1 064	338	1 819	8 802	
%	4	16	19	14	11	12	4	21		100

tillsynen på detta sätt är större, dels på att förutsättningarna att ordna tillsynen i hemmet synes öka med stigande ålder. En annan tendens som är värd att uppmärksamma är att andelen barn som vistas över 8 timmar per dag i familjedaghemmet är större ju yngre barnet är.

De tendenser beträffande barnets ålder och vistelsetid per dag som kunnat märkas i de privata familjedaghemmen gäller i huvudsak också barnen i de kommunala familjedaghemmen. Möjligen kan en tendens till längre vistelsetider överlag återfinnas i de senare. Detta har givetvis samband med att en större andel av mödrarna med barn i kommunala familjedaghem förvärvsarbetar på heltid vilket redovisats i kap. 4 sid. 23.

Det kan också vara av intresse att se hur barnens vistelsetid i de olika tillsynsformerna fördelar sig när modern är heltids- respektive deltidsarbetande, samt när hon har en annan form av anställning (bilagetabeller XXIX A—C, sid. 82). Att 96 % av barnen som är utan tillsyn kan vara detta mindre än 5 timmar per dag även i de fall modern heltidsarbetar torde sammanhånga med att nästan samtliga går i skolan. Under lov dagar och ferier däremot finns det skäl att anta att dessa barn är utan tillsyn under hela dagarna.

5.2 Antal huvudmål per dag i familjedaghem

Antalet huvudmål per dag som barnen erhåller i familjedaghemmet är naturligtvis beroende av vistelsetiden. En betydande andel av de barn som vistas mindre än 5 timmar per dag i familjedaghemmet erhåller — som bilagetabell XX, sid. 83 visar — inget huvudmål under denna tid. Vid vistelser över 8 timmar per dag är 2 huvudmål det vanligaste, men ca $\frac{1}{5}$ av barnen i både kommunala och privata familjedaghem erhåller 3 huvudmål under denna tid.

5.3 Föräldrarnas avgifter för tillsyn i familjedaghem

De kommunala dagbarnvårdarna erhåller sin ersättning genom kommunens försorg. Denna ersättning uppgår i regel till mellan 8 och 12 kr. per dag. Föräldrarna betalar sedan en avgift till kommunen som, beroende på föräldrarnas inkomst, motsvarar hela eller en del av denna ersättning. I tabell 8 är föräldrarnas avgift när det gäller kommunala familjedaghem angiven exklusive denna eventuella kommunala subvention.

Betydande variationer förekommer när det gäller kostnaderna för familje-

Tabell 8. Föräldrarnas avgifter per timme för tillsyn i familjedaghem. Procent

Kostnad per timme	Privata fam.-dag.hem	Kommunala fam.-dag.hem	Summa	
			Antal	%
0	16	3	9 345	14
0 —0,50	9	35	8 678	13
0,50—1,00	13	29	10 680	16
1,00—1,50	38	24	24 031	36
1,50—2,00	10	4	6 008	9
2,00—2,50	8	3	4 673	7
2,50—3,00	..	—	93	..
3,00—3,50	3	..	1 641	2
Okodifierade.	3	..	1 603	2
Summa Antal	57 950	8 802	66 752	
%	87	13		100

daghemsvården. Den vanligaste avgift föräldrarna betalar är 1:— till 1: 50 kr. per timme, vilket motsvarar 8 till 12 kr. per dag. I de kommunala familjedaghemmen är dock avgifterna något lägre. Kostnader över 3 kr. per timme är sällsynta — även i privata familjedaghem.

Det bör uppmärksammas att föräldraavgifterna för tillsynen i privata familjedaghem inte — om man tar hänsyn till vad som ovan sagts om den kommunala subventionen — ligger på någon anmärkningsvärt högre nivå än avgifterna i kommunala familjedaghem. Det kan därför förmodas att ersättningarna till dagbarnvårdarna också ligger i huvudsak på samma nivå i de båda tillsynsformerna. En stor andel föräldrar med barn i privata familjedaghem uppger ingen kostnad för tillsynen. I huvudsak torde detta vara sådana fall där mor eller farföräldrar vårdar son- eller dotterbarn. Några större variationer förekommer inte mellan olika delar av landet (bilagetabell XXI, sid. 84). Möjligen kan anföras att timkostnader över 1: 50 kr. är något vanligare i »storstäder», medan en helt avgiftsfri tillsyn i något större utsträckning förekommer i »övriga kommuner».

Kostnaderna för vården i familjedaghem finns också fördelad på föräldrarnas inkomster (bilagetabell XXII, sid. 85). Redovisningen ger vid handen att även vid höga inkomster — över 40 000 kr. per år — är timkostnader av 1:— till 1: 50 kr. det vanligaste såväl för vård i privata som i kommunala familjedaghem.

5.4 Hälsokontroll av barn i familjedaghem

Undersökningen har också givit svar på frågan i vad mån barnen blir föremål för någon speciell hälsokontroll innan det lämnas i familjedaghem (bil. tab. XXIII, sid. 86). Hälsokontroll av barn är mycket vanligare inom den organiserade familjedaghemsvärksamheten där 41 % av barnen genomgått sådan, mot endast 26 % i de fall barn-tillsynen ordnats i privata familjedaghem. När det gäller kommunala familjedaghem är vidare hälsokontroll avsevärt vanligare i regionerna övriga städer och storstäder än vad den är i övriga kommuner.

5.5 Tid för transport till familjedaghem

Det vanligaste är att föräldrar och barn promenerar till familjedaghemmet. De allmänna kommunikationerna utnyttjas i ringa utsträckning. För drygt hälften av barnen tar färden i ena riktningen mindre än 5 minuter i anspråk — och detta gäller i hög grad för dem som promenerar. För dem som däremot åker buss eller spårvagn är det mycket vanligt med restider på mellan 15 och 30 minuter, dvs. avlämnande och hämtning av barnen tar i många fall mellan 1/2 och 1 timme per dag.

Tabell 9. Tid i minuter för transport till familjedaghemmet. Ena riktningen. Privata och kommunala familjedaghem. Procent

Tid i minuter	Färdsätt				Summa	
	Bil	Buss m. m.	Promenad	Övrigt	Antal	%
< 5	43	4	69	67	38 526	58
5—15	42	34	24	29	20 184	30
15—30	11	49	6	5	6 707	10
> 30	4	13	..	—	1 335	2
Summa Antal	18 568	3 946	37 199	7 039	66 752	
%	28	6	56	11		100

5.6 Byten av dagbarnvårdare

En ofta riktad anmärkning mot familjedaghemmen gäller den bristande kontinuiteten i vården. Detta avser såväl bytet av vårdare, vilket ju i hög grad förekommer också inom barnstugorna, som bytet av miljö för barnet och risken för att familjedaghemmet plötsligt upphör.

Tabell 10 visar emellertid att den helt övervägande andelen barn inte behövt byta dagbarnvårdare under det senaste året. Andelen är ungefär densamma för barn som vistas i privata och i kommunala familjedaghem. Det återstår dock ca 15 000 barn som under det senaste året fått byta miljö, varav ca 1 500 bytt 3 eller flera gånger. Det bör också uppmärksammas att ca 2 500

Tabell 10. Antal byten av dagbarnvårdare. Procent

Antal byten under senaste året	Tillsynsform		Summa	
	Pr. fam.-dagh.	Kom. fam.-dagh.	Antal	%
0.....	79	78	52 856	79
1.....	14	16	9 566	14
2.....	4	3	2 502	4
3.....	2	2	1 202	2
4.....	..	1	626	..
Summa Antal	57 950	8 802	66 752	
%	87	13		100

av de barn som bytt dagbarnvårdare under det senaste året är 1 år eller därunder. Frekvensen byten synes till viss del minska med stigande ålder (bil. tab. XXIV, sid. 86).

Den vanligaste orsaken till byte av dagbarnvårdare är att familjedaghemmet upphör. Närmare 7 000 barn har av detta skäl fått byta miljö under det senaste året. Kostnadsskäl åberopas mera sällan (bil. tab. XXV, sid. 87).

5.7 Barnets anpassning

93 % av barnen har enligt föräldrarna anpassat sig bra till vården i familjedaghemmet, 5 % har anpassat sig ganska bra och 2 % dåligt. Anpassningen synes inte ha något samband med dagbarnvårdarens ålder, med vissa reservationer för dagbarnvårdare under 25 år och över 55 år (bil. tab. XXVI, sid. 87). En fråga har också ställts till såväl barnens föräldrar som dagbarnvårdarna i vad mån det förekommit några skillnader i åsikter beträffande barnens uppfostran, matvanor, lekvanor eller sovvanor. Praktiskt taget samtliga föräldrar och dagbarnvårdare har uppgivit att så inte varit fallet.

5.8 Barn utan tillsyn

I undersökningen ställdes ett par speciella frågor till de föräldrar vars barn

Tabell 11. Måltider ordnade för barn utan tillsyn

Matfrågan löst genom	Antal	%
Utan tillsyn mindre än 3 timmar	43 369	70
Ingen mat.....	—	—
Äter i skolan.....	6 252	10
Maten lagad i förväg.....	3 866	6
Maten lagad genom annans försorg.....	6 040	10
Torrskaffning.....	2 476	4
Summa	62 003	100

var utan tillsyn. Det gällde dels en fråga på vilket sätt föräldrarna ordnat med måltider åt barnen under den tid de är ensamma, dels en fråga om barnet har någon vuxen att vända sig till om något — t. ex. ett olycksfall — skulle

inträffa. Svaren på förstnämnda fråga framgår av tabell 11.

Den tid barnen är utan tillsyn är i övervägande antalet fall så kort att barnen enligt föräldrarna inte är i behov av någon måltid. Av de övriga uppges ingen sakna tillgång till mat under den tid av dagen de klarar sig själva.

Frågan om barnet står under uppsikt av någon vuxen under den tid föräldrarna förvärvsarbetar besvarades jakande av 82 % av de intervjuade. Av de återstående 18 % barn kunde 15 % kontakta grannar eller föräldrarna på deras arbetsplats om något särskilt skulle inträffa. 3 % — omkring 1 500 barn — hade dock ingen vuxen att vända sig till.

KAPITEL 6

Dagbarnvårdarna och deras familjer

6.1 Dagbarnvårdarnas ålder

Totalt är nära hälften av dagbarnvårdarna över 45 år medan endast 9 % är under 25 år. Åldersmässigt föreligger dock vissa skillnader mellan privata och kommunala dagbarnvårdare.

Som framgår av tabell 12 är således hela 71 % av de kommunalt organiserade dagbarnvårdarna under 45 år mot 51 % av de privata. Detta torde i viss mån hänga samman med att andelen mor- och farmödrar som är dagbarnvårdare är större i de privat ordnade familjedaghemmen. När det gäller de kommunalt organiserade familjedaghemmen finns en viss tendens som pekar mot att de äldre dagbarnvårdarna skulle vara villigare att ta emot flera dagbarn än de yngre. Framförallt gäller detta åldersgruppen 45—55 år (bil.

tab. XXVII, sid. 87), där närmare hälften av dagbarnvårdarna har 2 eller flera dagbarn.

6.2 Utbildning

Huvuddelen av dagbarnvårdarna har ingen som helst utbildning inom det yrkesområde som barntillsynsverksamheten utgör. Endast 14 % av de privata dagbarnvårdarna och 17 % av de kommunala har sjukvårds-, barnavårds- eller hemsamaritkurser som överstiger 60 timmar. Kursbenägenheten påverkas inte heller av antalet dagbarn. Någon väsentlig skillnad i utbildningsfrekvens föreligger inte mellan dagbarnvårdare inom den privat ordnade och den kommunalt organiserade familjedaghemsvärksamheten (bil. tab. XXVIII, sid. 88).

Tabell 12. Dagbarnvårdarnas ålder.
Procent

Födelseår	Tillsynsform		Summa	
	Pr. fam.-dagh.	Kom. fam.-dagh.	Antal	%
1941 eller senare . . .	9	10	4 888	9
1931—1940	25	34	14 165	27
1921—1930	17	27	9 886	19
1911—1920	22	19	11 518	22
1911 eller tidigare . . .	20	11	12 848	24
Summa Antal	47 124	6 181	53 305	
%	88	12		100

6.3 Tid som dagbarnvårdare och tidigare yrkesområde

En stor andel av dagbarnvårdarna har inte tidigare förvärvsarbetat utom hemmet. Av de som gjort detta har 63 % arbetat inom olika serviceyrken. Några väsentliga skillnader föreligger i detta avseende inte mellan privata och kommunala dagbarnvårdare. Andelen dagbarnvårdare som tidigare inte haft något förvärvsarbete är dock något lägre bland de kommunala.

Om man jämför tiden som dagbarnvårdare med dagbarnvårdarens tidigare yrkesområde kan man märka att de dagbarnvårdare som tidigare inte förvärvsarbetat i genomsnitt har längre tid som dagbarnvårdare bakom sig. Tidigare kontorsanställda är — å andra sidan — den grupp som totalt sett stannar den kortaste tiden inom dagbarnvårdaryrket. I privata familjedaghem är tendensen densamma för tidigare sjukvårdsanställda. Det är möjligt att ett större utbud av deltidsarbete och — för sjukvårdsanställda — kvälls- och nattarbete är anledning till detta (bil. tab. XXIX, sid. 88). Oavsett tidigare yrkesområde kan man emellertid konstatera att andelen dagbarnvårdare som varit detta i mer än 3 år är större i de kommunala (38 %) än i de privata (24 %) familjedaghemmen.

Tiden som dagbarnvårdare påverkas i mycket liten utsträckning av makens inkomst (bil. tab. XXX, sid. 89) och av bostadsorten (bil. tab. XXXI, sid. 89). Visserligen har en större andel kommunala dagbarnvårdare i »storstäder» arbetat mer än 3 år än i övriga landet, men detta torde i viss mån sammanhånga med att familjedaghemssamheten i de senare områdena organiserats först på senare tid.

Förekomsten av egna barn synes däremot ha en viss betydelse. En relativt stor andel — framförallt av de kommunala dagbarnvårdarna — har således varit dagbarnvårdare i mer än 3 år om de saknar egna barn, medan den största andelen dagbarnvårdare med egna barn varit dagbarnvårdare mindre än 3 år (bil. tab. XXXII, sid. 90).

6.4 Antal barn

Genomsnittligt har varje dagbarnvårdare tillsyn över 1,25 dagbarn. Det

Tabell 13. Antal dagbarnvårdare och antal dagbarn. Procent

Antal dagbarn	Tillsynsform		Antal	%
	Pr. fam.-dagh.	Kom. fam.-dagh.		
1.....	81	71	42 570	80
2.....	16	21	8 889	17
3.....	2	5	1 199	2
>3.....	..	3	377	..
Summa Antal	47 124	6 181	53 305	
%	88	12		100

relativt låga genomsnittet beror på att de flesta — 80 % — av dagbarnvårdarna endast har hand om ett dagbarn. Det bör dock observeras att varje dagbarnvårdare dessutom har hand om de egna barnen. Dessa uppgår i genomsnitt till 0,8 per dagbarnvårdare. I genomsnitt sköter därför varje dagbarnvårdare i praktiken drygt 2 barn.

Andelen dagbarnvårdare med tillsyn över mer än 1 dagbarn är som synes avsevärt större (29 %) när dagbarnvårdarna är kommunalt organiserade än när de anskaffats privat (18 %). Totalt finns ca 2 000 dagbarn i familjedaghem som tar emot 3 eller flera dagbarn.

Viljan att ta flera dagbarn synes inte i någon högre grad påverkas av dagbarnvårdarfamiljens inkomstförhållanden. När det gäller kommunala dagbarnvårdare är således benägenheten att ta emot flera än ett dagbarn ungefär lika stor vid inkomster mellan 10 och 15 000 kr., som vid inkomster mellan 20 och 30 000 kr. per år. Vid inkomster under 10 000 kr. och över 30 000 kr. per år är benägenheten att ta emot flera än ett dagbarn ännu mindre än i förut nämnda inkomstlagen (bil. tab. XXXIII, sid. 91). Beträffande antalet rum som dagbarnvårdaren disponerar så är benägenheten att ta emot mer än ett dag-

barn störst när lägenheten omfattar 3 rum. Flera än 3 rum eller mindre än 3 rum synes dock inte påverka dagbarnvårdarens val av antalet dagbarn (bil. tab. XXXIV, sid. 91).

6.5 Dagbarnvårdarfamiljernas inkomster

Av bil. tab. XXXV, sid. 92, framgår ur vilka inkomstskikt dagbarnvårdarna rekryteras. Det kan vara av intresse att jämföra dagbarnvårdarnas (eg. dagbarnvårdarens makes) och föräldrarnas (se tab. 5, sid. 25) inkomstförhållanden. Det visar sig vid en sådan jämförelse att familjedaghemmen i regel har större inkomster än föräldrarna detta trots att de senare familjerna ofta består av två inkomsttagare. Av de kommunala familjedaghemmen har t. ex. 47 % inkomster som överstiger 20 000 kr. per år mot endast 35 % av föräldrarna.

6.6 Antal egna barn

Totalt saknar mer än hälften av dagbarnvårdarna egna barn under 10 års ålder. I kommunala familjedaghem uppgår dock andelen dagbarnvårdare med egna barn till $\frac{2}{3}$.

6.7 Önskemål om dagbarnets ålder

För 16 % av dagbarnvårdarna har dagbarnets ålder ingen betydelse. Ca $\frac{1}{5}$

har önskat dagbarn som är under 2 år och $\frac{1}{4}$ dagbarn som är mellan 3 och 4 år. Några större olikheter i detta mönster föreligger inte mellan dagbarnvårdare i privata och i kommunala familjedaghem, med undantag av att en något större andel av de kommunala dagbarnvårdarna önskar dagbarn som är under 2 år.

6.8 Hälsokontroll av dagbarnvårdaren och dennes familj

Hälsokontroll av dagbarnvårdarfamiljerna förekommer i mycket liten omfattning (bil. tab. XXXVI, sid. 93). En jämförelse med de dagbarn som genomgått hälsokontroll innan de lämnas i familjedaghem (sid. 29) visar att det är avsevärt vanligare med hälsokontroll av dagbarnen än av dagbarnvårdarna. På samma sätt som när det gäller dagbarnen har en större andel av de kommunala dagbarnvårdarna genomgått hälsokontroll.

6.9 Möjlighet att vara i familjedaghemmet under sjukdom

Mer än hälften — 60 % — av dagbarnvårdarna har förklarat sig beredda att ta emot dagbarnen även när de är sjuka. Andelen är något större — 66 % — bland kommunalt organiserade än bland privata — 59 %. Detta förhållande är givetvis av stort intresse och

Tabell 14. Dagbarnvårdarnas antal egna barn. Procent

Tillsynsform	Antal egna barn				Summa	
	0	1	2	3	Antal	%
Pr. fam.dagh.	56	21	20	4	47 124	100
Kom. fam.dagh.	36	33	28	4	6 181	100
Summa Antal	28 639	11 770	11 037	1 859	53 305	
%	54	22	21	4		100

torde i stor utsträckning medverka till att så många föräldrar väljer familjedaghemformen framför den institutionella barntillsynen där — som bekant — barnen i regel inte tas emot när de är sjuka.

6.10 Matkostnad per mål

$\frac{1}{5}$ av dagbarnvårdarna uppger att de inte har några kostnader för dagbarnets mat (bil. tab. XXXVII, sid. 93). Detta överensstämmer i stort sett också med det antal barn som vistas så kort tid i familjedaghemmet att det inte är aktuellt med några måltider. Bland de övriga varierar bedömningen av matkostnaderna starkt. $\frac{1}{4}$ av dagbarnvårdarna beräknar således kostnaderna till mellan 1:50 och 2:— kr. per mål, men det bör observeras att hela 7 % beräknat att matkostnaden överstiger 4:50 per mål. Typvärdet är en matkostnad per mål av 2:— till 2:50 kr. Då samtidigt typvärdet för *antal* mål vid heltidsvistelse i familjedaghem (se sid. 28) är två mål, kan matkostnaden per dag vid heltidsvistelse enligt dagbarnvårdarnas egna bedömningar, beräknas till mellan 4 och 5 kr. per dag.

6.11 Ersättning per barn

Dagbarnvårdarna har besvarat en fråga om vad de anser skulle vara en rimlig lön för arbetet. Ca 60 % har därvid förklarat sig vara nöjda med den ersättning de får för närvarande. Här återfinns en stor del av far- och morföräldrar som kanske inte får eller tar emot någon ersättning alls för sitt arbete. Såsom framgår av tabell 15 anser den största delen av dem som inte är nöjda med den nuvarande ersättningen att en ersättning av ca 2 kr. per timme

Tabell 15. Uppfattning om rimlig ersättning per barn och timme. Procent

Ersättning per timme	Tillsynsform		Summa	
	Pr. fam.-dagh.	Kom. fam.-dagh.	Antal	%
1 kr.	9	4	1 644	8
2 kr.	40	45	8 801	41
3 kr.	19	28	4 488	21
4 kr.	7	4	1 432	7
5—7 kr.	9	12	1 999	10
8—10 kr.	2	3	494	2
10 kr.	7	2	1 215	6
Summa Antal	14 531	1 982	20 073	
%	88	12		100

bättre skulle motsvara arbetsinsatsen som dagbarnvårdare. Med en genomsnittlig arbetstid av 8—10 timmar motsvarar detta en ersättning av 16—20 kr. per dag, dvs. mer än vad som för närvarande utgår i de flesta kommuner.

Det bör uppmärksammas att kraven på ersättning tenderar att vara något högre från de kommunala dagbarnvårdarna än kraven från deras privata kollegor. Det är möjligt att de mera vanliga släktförhållandena i de sistnämnda fallen medverkat till detta. Totalt 18 % anser att en timförtjänst av 5 kr. eller mera är en rimlig ersättning för dagbarnvårdararbetet.

Krav på ersättning över 3 kr. per timme är något vanligare i storstadsområdena än i övriga landet (bil. tab. XXXVIII, sid. 94).

6.12 Vistelse i familjedaghemmet under »obekväma» arbetstid

Att dagbarnet stannar kvar i familjedaghemmet efter kl. 19 är vanligt både när det gäller privata (27 %) och kommunala (33 %) familjedaghem (bil. tab. XXXIX, sid. 94). I ungefär hälften av

fallen sker detta ofta och beror då i hög grad på föräldrarnas arbetsförhållanden. När det sker vid enstaka tillfällen är den vanligaste orsaken föräldrarnas behov av fritid.

Övernattning hos dagbarnvårdaren är i stort sett lika vanligt som att dagbarnet stannar på kvällarna. Föräldrarnas behov av fritid är dock i dessa fall vanligare som orsak (bil. tab. XXXX, sid. 95). 9 % dvs. ca 4 000 barn kommer vidare *regelbundet* till familjedaghemmet före kl. 6 på morgonen.

18 % av barnen i privata familjedaghem och 26 % av barnen i kommunala familjedaghem vistas vid vissa tillfällen hos dagbarnvårdaren under helger — inberäknat lördagar och söndagar (bil. tab. XXXXI, sid. 95). När det gäller kommunala familjedaghem sker detta i hälften av fallen ofta.

6.13 Kännedom om social hemhjälp

På samma sätt som när det gäller föräldrarna tillfrågades dagbarnvårdarna om det i deras kommun var ordnat så att man kunde få hjälp av barnvårdarinna, barnsamarit eller annan social hemhjälp vid dagbarnvårdarens förfall eller vid barnets sjukdom. Ca 40 % av såväl privata som kommunala dagbarnvårdare kände till om det var så ordnat i deras kommun. 24 % av de kommunala dagbarnvårdarna och 21 % av de privata dagbarnvårdarna uppgav att så-

dana hjälpmöjligheter fanns i den kommun där de var bosatta. 4 % av de kommunala och 2 % av de privata dagbarnvårdarna hade också utnyttjat den sociala hemhjälpen vid något tillfälle. Ytterligare 66 % av de kommunala och 58 % av de privata dagbarnvårdarna uppgav dock att de var villiga att ta emot sådan hjälp i sitt eget hem om tillfälle därtill gavs.

6.14 Besök av kommunal familjedaghemsinspektris

De kommunala dagbarnvårdarna tillfrågades hur ofta de fick besök av kommunal familjedaghemsinspektris. 37 % uppgav att de aldrig haft något besök medan 14 % hade haft ett besök, i regel i samband med godkännandet av hemmet. 3 % uppgav vidare att de fick besök varje månad, 9 % fick besök varje kvartal, 11 % varje halvår och 26 % varje år.

6.15 Informationsträffar för dagbarnvårdare

De kommunala dagbarnvårdarna tillfrågades om kommunen anordnade några särskilda informationsträffar för dagbarnvårdarna. 89 % av dagbarnvårdarna hade aldrig inbjudits till några sådana. 9 % kände till att kommunen anordnade sådana informationsträffar sporadiskt, medan 2 % uppgav att informationsträffar anordnades fortlöpande.

KAPITEL 7

Arbetsmarknadssynpunkter

Ett markant drag i utvecklingen på arbetsmarknaden under såväl 1950-talet som första delen av 1960-talet har varit de gifta kvinnornas ökade förvärvsintensitet. Det finns anledning räkna med att denna utveckling kommer att fortgå även under andra hälften av 1960-talet. 1965 års långtidsutredning har således i sin prognos över arbetskrafttillgångens utveckling beräknat att antalet förvärvsarbetande kommer att öka med ca 110 000 personer eller 3,3 % under perioden 1966—1970. Hela denna ökning beräknas falla på de gifta kvinnorna, medan de förvärvsarbetande männens antal är praktiskt taget oförändrat. Antalet förvärvsarbetande icke gifta kvinnor beräknas under samma period minska med ca 45 000 eller 8,4 %.

Arbetsmarknadens behov av arbetskraft beräknas öka med 165 000 personer fram till år 1970. En mycket stor andel av detta ökade behov faller på den offentliga sektorn — främst undervisningsväsendet och vårdområdena. Båda är områden som f. n. kännetecknas av otillräckliga personella resurser. Den beräknade behovsökningen av arbetskraft under prognosperioden är således större än den beräknade ökningen av antalet förvärvsarbetande personer.

Genomsnittligt för landet är förvärvsfrekvenserna för gifta kvinnor över 30 år ca 35 % — för samtliga gifta kvinnor ca 25 %. För männen över 30 år ligger förvärvsfrekvensen på ca 95 %. För-

värvsfrekvensen för gifta kvinnor varierar dock starkt mellan olika delar av landet och mellan orter med olika strukturer. Den är således avsevärt högre i södra och mellersta Sverige än i norra Sverige. Orter som domineras av s. k. lätta industrier — exempelvis Borås med en dominerande konfektions- och textilindustri — har en hög förvärvsfrekvens (45 %) bland gifta kvinnor, medan orter med övervägande tung industri — exempelvis Sandviken — har en relativt låg (20 %) förvärvsfrekvens bland gifta kvinnor.

Den ökning med ca 110 000 förvärvsarbetande personer som beräknas ske under perioden 1966—1970, innebär emellertid att förvärvsfrekvensen för de gifta kvinnorna genomsnittligt år 1970 kommer att ligga på samma nivå som den gör i Borås enligt 1960 års folkräkning. Olika hinder kan emellertid komma att påverka de gifta kvinnornas deltagande i förvärvslivet. Som återhållande faktorer kan nämnas familjernas — enkannerligen männens — tveksamhet till att hustrun förvärvsarbetar utom hemmet, att lämpliga arbetsuppgifter framförallt på deltid inte finns att tillgå och att barntillsynen inte kan ordnas på ett för barnen betryggande sätt.

Familjedaghemsutredningen gavs möjlighet att i samband med urvalet av intervjupersoner i den tidigare redovisade intervjuundersökningen — se sid. 14 — ställa en fråga till de familjer där

närmare få belyst orsakerna till det negativa svaret på frågan om önskan att förvärvsarbeta utom hemmet. En avgörande orsak kan vara mödrarnas önskemål om att själva vara hemma hos sina barn under barnens första levnadsår.

Mot familjedaghemsverksamheten brukar anföras att den inte ger något egentligt nettotillskott till arbetskraften, eftersom varje förvärvsarbetande binder en vårdare, som i stället skulle kunna gå ut på arbetsmarknaden. Detta är i och för sig riktigt under förutsättning, dels att dagbarnvårdarna själva är benägna att förvärvsarbeta utom hemmet, dels att de inte har egna barn i förskole- eller skolåldern eller annan närstående att sköta om och dels att de har en yrkesutbildning eller yrkesvana som efterfrågas. Resultatet av intervjuundersökningen ger emellertid vid handen och — kan man förmoda — att många av de 300 000 mödrarna av någon av ovannämnda orsaker inte är villiga att förvärvsarbeta utom hemmet. Det är också sannolikt att — oavsett vilken anledningen än är — en stor del av dessa 300 000 mödrar kan förväntas vara villiga att åtaga sig ett förvärvsarbete i det egna hemmet — t. ex. såsom dagbarnvårdare — utan att arbetsmarknaden därför undandras någon arbetskraft.

7.1. *Dagbarnvårdarnas önskemål om förvärvsarbete*

Drygt hälften av de personer som i dag är dagbarnvårdare saknar egna barn under 10 års ålder. Barntillsynen kan alltså inte utgöra något hinder för denna grupp att inträda i förvärvslivet. De övriga dagbarnvårdarna däremot har egna barn i tillsynsåldrar. Dessa dagbarnvårdare har tillfrågats i vad mån de önskar ta förvärvsarbete utom hemmet om tillsynen av de egna barnen kan ordnas.

Ungefär en tredjedel av de privata och ca en fjärdedel av de kommunala dagbarnvårdarna med barn under 10 år har därvid förklarat att de önskar få möjlighet att förvärvsarbeta utom hemmet. I båda tillsynsformerna gäller det främst dagbarnvårdare där makarnas årsinkomst ligger mellan 15 000 och 30 000 kr. Av totalt ca 3 500 dagbarnvårdare där familjeinkomsten understiger 15 000 kr. per år önskar en tredjedel förvärvsarbete medan en femtedel av dagbarnvårdarna i de familjer där inkomsten överstiger 30 000 kr. per år önskar förvärvsarbeta utom hemmet. Några skillnader i detta avseende föreligger inte mellan privata och kommunala familjedaghem.

KAPITEL 8

För- och nackdelar med familjedaghemsvården

Barn är individer och redan tidigt har varje barn sin egenart. Det är med hänsyn härtill svårt att skapa en omgivning eller en miljö som passar alla barn. Barntillsynsmöjligheterna bör därför vara så differentierade att de kan tillgodose olika typer av barn.

Familjedaghemmen är en barntillsynsform som för många barn kan vara att föredra framför den kollektiva vården.

Det sedan länge ofta nämnda exemplet på barn för vilket ett enskilt hem är att föredra framför barnstugan är det infektiöskänsliga barnet. Det finns barn som ej tål den kollektiva samvaron med andra barn därför att de lätt blir infekterade och måste alltför ofta stanna hemma från barnstugan. Om detta kan säkerligen föräldrar, barnstugepersonal och barnläkare vittna.

Det är inte endast mottagligheten hos vissa barn för infektioner som kan göra kollektivet mindre lämpligt. Det finns barn som inte är rustade för att redan i förskoleåldern vara i en större grupp därför att de är nervösa och känsliga. Gruppsamvaron kan bli alltför påfrestande för sådana barn. Familjedaghemmen kan i regel erbjuda en lugnare och därför lämpligare miljö för dessa barn än barnstugorna.

Öppethållande vid barnstugorna kan inte tillfredsställa alla förvärvsarbetande föräldrars behov. För barn till föräldrar med obehövlig arbetstid — natttjänstgöring på sjukhus eller andra

vårdinrättningar, skiftarbete vid industrier eller dylikt — är placering i familjedaghem ej sällan den enda lösningen. Vårdtiderna i familjedaghemmet kan lättare anpassas till föräldrarnas arbetstider. För de oftast enstaka barn som behöver passning även nattetid kan vård i familjedaghemmet i regel vara att föredra framför vård i daghem. Detta såväl ur barnets synpunkt som ur samhällsekonomiska och organisatoriska synpunkter.

Många familjer är bosatta långt ifrån barnstugan. I dessa fall kan de långa färdvägarna till och från barnstugan vara påfrestande för både mor — eller far — och barn. För förvärvsarbetande föräldrar som önskar få sin barntillsyn ordnad nära hemmet kan familjedaghemmet därför vara enda lösningen. Ett annat skäl för önskan att ha barnet nära hemmet kan vara att man vill att barnet skall ha tillgång till sina vanliga lekkamrater bland det egna kvarterets barn.

För föräldrar som har sitt barn i en barnstuga uppstår i regel betydande svårigheter när barnet blir sjukt. Barnet får då helt naturligt ej komma till institutionen. I många kommuner är heller inte den sociala hemhjälpen tillräckligt utbyggd för att ge erforderlig service vid barnens sjukdom. Familjedaghemsvärksamheten ger f.n. bättre möjligheter härvidlag. Är barnet icke alltför sjukt kan det få komma till familjedaghemmet och bli omskött där

på bästa sätt. I andra fall kan det ordnas så, att dagbarnvårdaren går hem till det sjuka barnet och sköter om det i dess eget hem. Även vid föräldrarnas sjukdom torde frågan om barnets vård i många fall kunna lösas genom familjedaghemmet.

Bristen på fritidshemsplatser gör att familjedaghemmen f. n. fyller en viktig uppgift även för de yngsta skolbarnen. Många barn har ingen vuxen att vända sig till under håltimmar i skolan eller efter skolans slut. Ett familjedaghem kan ge dessa barn den tillsyn de behöva.

En av nackdelarna med familjedaghemsvården är att barnen i familjedaghemmet ej har tillgång till sådan pedagogisk ledning som ges i barnstugan. Personalen i barnstugorna är i princip specialutbildad för att ha hand om barn. I barnstugan finns i regel lämpliga och pedagogiska leksaker och barnen får leka i specialutrustade lokaler.

Täta ombyten av familjedaghem har ofta påtalats som en annan nackdel. Så som familjedaghemsvärksamheten på många håll utvecklats, regleras inte barnets vistelse i familjedaghemmet genom några formella avtal. En dagbarnvårdare kan när som helst säga att hon ej längre vill ta hand om dagbarnet. Det kan bero på, exempelvis, att hon ej trivs med barnet eller dess biologiska föräldrar, eller att hon vill resa bort på semester eller eljest vara ledig. Men ett ombyte av familjedaghem kan även ha sin orsak i att antingen dagbarnvårdaren eller barnet och dess familj flyttar från orten. Tillfälligt arbetande förälder, vilkens behov av daglig barn-tillsyn är av kortvarig natur, torde i stor utsträckning använda sig av familjedaghem. I sådana fall finns det risk för att barnet blir placerat i det

ena familjedaghemmet efter det andra.

Ytterligare en ofta påstådd olägenhet med familjedaghemmen är att det kan befaras att barnet blir alltför känslbundet till dagbarnvårdaren. Det kan medföra konflikter mellan de vuxna som kan gå ut över barnet.

För kommunen är det svårare att övervaka ett barns vård i ett enskilt hem än i en barnstuga. Visserligen har barnets föräldrar en daglig insyn i familjedaghemmet, men kontrollen av att barnet får lämplig kost, tillräckligt med vila och utevistelse, erforderliga leksaker etc. är svårare att utöva i ett enskilt hem än i en institution.

De här nämnda för- och nackdelarna med familjedaghemsvärksamhet torde rent erfarenhetsmässigt kunna sägas vara realiteter. Vad som däremot ej kan sägas med någon empiriskt grundad säkerhet är huruvida barn i allmänhet far bättre av att vara i en enskild miljö med en vuxen person som vårdare och en mera individuell omvårdnad än vad som ofta blir fallet i ett större kollektiv. Någon forskning på detta område finns tyvärr inte. I dagens läge kan endast konstateras att familjedaghemmen utgör ett av tillsynsalternativen.

Här har berörts familjedaghemsvärksamhetens för- och nackdelar med utgångspunkt i huvudsak från de enskilda individerna. Till detta måste dock läggas vissa samhällssynpunkter. Det finns kommuner och orter som ej har tillräckligt barnunderlag för att bygga en barnstuga. Det kan även finnas samhällen där man vill pröva sig fram för att få kännedom om de förvärvsarbetandes önskan om barntillsyn. I dessa situationer kan familjedaghemmen fylla en viktig funktion ej endast som ett komplement till barnstugorna utan som en självständig form för barntillsyn.

8.1 Familjedaghemsvård ur barnets synpunkt

Det egna hemmet med den kända omgivningen och de bekanta ansiktena är för de flesta barn dess fasta punkt i tillvaron. Från det att barnet är ganska litet vill det känna kontakt med en vuxen, som ingett det förtroende. Försvinner denne, blir barnet otryggt och visar tecken till oro — allt efter åldern ropar barnet hans namn eller försöker barnet springa efter honom för att uppnå kontakt. Detta isynnerhet om barnet befinner sig utanför hemmiljön. Ett sådant kontaktsökande från barnets sida kan man spåra hos barn under hela förskoleåldern.

En omplantering av ett barn till en annan miljö — det må vara till ett kollektiv eller till ett annat enskilt hem — måste därför ske med den största varsamhet. Finns det möjlighet med hänsyn till barnets utveckling bör barnet prepareras successivt för en dylik omplacering. Önskvärt är även att inplaceringen i den nya miljön sker successivt. Barnet bör få känna att den »vanliga» vårdaren, som regel den biologiska modern, är välbekant med den nya miljön och med de vuxna i denna miljö. Detta för att barnet skall känna att den vuxne, hos vilken barnet har sin trygghet, med förtroende lämnar barnet i andras vård. Det är betydligt lättare för ett barn att acceptera en placering hos andra vuxna om det upplever moderns positiva inställning till dessa vuxna. En placering av ett barn i ett familjedaghem får därför inte ske på så sätt att modern endast lämnar in barnet till en för både henne och barnet okänd dagbarnvårdare och omedelbart därefter beger sig till sitt arbete. Om möjligt bör modern i förväg introducera sig och barnet genom besök tillsammans med bar-

net i det blivande familjedaghemmet, varvid hon redogör för barnets vanor, eventuella egenheter m. m.

Barn känner trygghet i vissa av sina leksaker. Hur ofta ser man inte hur ett barn, som för ögonblicket känner oro, söker sig till en nalle eller till någon annan »kär» leksak. Det är därför bra om dagbarnet, åtminstone de första dagarna i familjedaghemmet, får ha med sig några av sina hemmaleksaker. När barnet blir hemvant i familjedaghemmet får det troligtvis »kära» leksaker även där och då kan man kanske undvara de tidigare varje dag hemifrån medförda leksakerna.

Det är helt naturligt att ett dagbarn skall följa familjedaghemmets rytm i avseende på måltider och dylikt. Men det kan hända att barnet i det egna hemmet haft en annan dagsrytm än familjedaghemmet har. Om möjligt bör man även här försöka med en successiv övergång så att barnets vanor ej blir för hastigt rubbade. Det är just om sådana ting man hoppas att de vuxna skall komma överens, innan barnet definitivt placeras i sin nya dagmiljö.

Det är mycket viktigt att barnet i ett familjedaghem får vara ute i friska luften i erforderlig utsträckning. Även om detta medför extra »arbete» för dagbarnvårdaren genom att hon måste vara med och ha tillsyn över barnet på lekplatsen får detta behov hos barnet inte nonchaleras eller eftersättas. Det räcker inte med att barnet får följa med när dagbarnvårdaren går i butiker, till posten etc. — barnet måste allt efter sin ålder få sitt behov av utevistelse tillgodosett under tillsyn av dagbarnvårdaren.

Utredningen har i annat sammanhang framhållit önskvärdheten av att familjedaghemmen väljes bland hem, där det redan finns eget eller egna barn. Innan dagbarnet kommer till fa-

miljen, bör de egna barnen förberedas för detta. Även för de egna barnen blir det nämligen en förändring i hemmet, som inte får ske för plötsligt. Dessa barn kan, om dagbarnet kommer helt oväntat, känna nykomlingen som en ovälkommen inkräktare.

En fråga som i samband härmed har diskuterats är dagbarnens ålder i förhållande till det egna eller de egna barnens ålder. När det gäller utplacering av fosterbarn i hem där det finns egna barn har erfarenheten visat, att fosterbarnet om möjligt bör vara det yngsta i hemmet. Beträffande familjedaghemsvården finns det ännu ej tillräcklig erfarenhet för att man skall kunna våga uttala ett önskemål. Det finns skäl, som talar för att man bör följa samma princip som i fråga om fosterbarnen, men det finns även skäl, som kan anses tala för motsatsen. Om man bortser från de dagbarn, som är i spädbarnsåldern, torde dock ur många synpunkter — barnens möjligheter att leka gemensamt och ha gemensamma intressen och dagbarnvårdarens arbetsbörda — någorlunda jämnårighet mellan dagbarnet och dagbarnvårdarens barn vara att rekommendera. En sådan åldersgruppsindelning tillämpas även i barnstugorna.

För ett barn är täta miljöbyten som regel till skada. Med hänsyn härtill bör allt göras för att ett dagbarn inte skall behöva byta familjedaghem. Den första åtgärden till förebyggande härav bör i varje särskilt fall vara, att den tjänsteman, som utväljer familjedaghemmet, försöker välja enligt principen »rätt barn till rätt hem». Det är av stor betydelse att den första kontakten mellan dagbarnvårdare och föräldrar kommer till stånd i närvaro av denna tjänsteman för att konstatera om det finns förutsättningar för ett gott förhållande mellan parterna.

Kontinuitet i barnets vård är av väsentlig betydelse vid en familjedaghemspacering. Detta är en faktor som inte nog kan understrykas för alla parter vid en uppgörelse om placering.

Helt naturligt är det väl så, att dagbarnets mor eller far har bråttom om morgnarna när barnet skall lämnas till familjedaghemmet. Detsamma gäller vid avhämtningen. Det är emellertid önskvärt att, särskilt vid avhämtningen, vederbörande ger sig litet tid för att efterhöra vad som hänt under dagen. Dagbarnvårdaren bör få tillfälle att för modern eller fadern berätta vad man gjort under dagen, om det varit något bekymmer med barnet, om barnet haft konflikter med andra barn eller om dagbarnvårdaren haft anledning att tillrättvisa barnet. Det får ur barnets synvinkel inte bli fråga om två för varandra främmande miljöer — hemmet och familjedaghemmet. När barnet på kvällen berättar om sina upplevelser, bör de hemmavarande redan veta något därom, kanske också bl.a. för att förstå vad barnet menar. Ur föräldrarnas synpunkt måste det även vara av intresse att genom dagbarnvårdarens berättelse få följa barnets utveckling under dess dagtillvaro.

Även när det gäller uppfostringsmetoderna är det nödvändigt att de vuxna är ense eller kan diskutera varandras uppfattning. Barnet måste känna tryggheten av att de vuxna har samma metod i sin uppfostran. Det får inte bli så att barnet känner sig utlämnat till en annan vuxen utan att föräldrarna bryr sig om vad som där sker. Men det får ej heller bli så att trösten hemma efter kanske en tillrättavisning i familjedaghemmet ger barnet intryck av att det blivit orättvist behandlat. Allt detta är frågor som de vuxna parterna bör resonera om vid avlämning eller avhämtning av barnet. Många konflikt-

anledningar kan undvikas om de vuxna lär känna varandra och därigenom lär sig förstå och uppskatta varandra.

Familjedaghemsvården bygger i hög grad på ett förtroendefullt samarbete mellan de båda hemmen och förståelse för varandras situation.

För att ett barn skall uppleva en så positiv och stimulerande barndomstid som möjligt bör det få känna att det omges av människor som verkligen tycker om barn och av vuxna som verkligen visar det intresse och ger det kontakt.

KAPITEL 9

Familjedaghemsutredningens överväganden och förslag

För allt flera kvinnor med små barn har förvärvsarbete utom hemmet blivit ett både önskat och realistiskt alternativ till hemarbetet. Detta framgår klart av den intervjuundersökning utredningen låtit genomföra. Mer än 300 000 barn i tillsynsåldrar har redan förvärvsarbete mödrar med en arbetstid överstigande 15 timmar per vecka. Av dessa är ca 50 000 barn till ensamstående föräldrar. Samtidigt har drygt 200 000 mödrar med barn under 10 år förklarat sig villiga att gå ut i förvärvslivet om tillsynen av deras ca 350 000 barn kan ordnas på ett tillfredsställande sätt. 80 % av mödrarna önskar förvärvsarbete på deltid och 20 % på heltid. 8 000 av mödrarna är ensamstående föräldrar.

Genom institutioner och kommunala familjedaghem tillgodoser samhället ca 9 % av det nu befintliga tillsynsbehovet. För de resterande ca 280 000 barnen ordnas tillsynen genom föräldrarna själva, genom syskon, anförvanter, hemhjälp och privata familjedaghem. Ca 60 000 barn i tillsynsåldern är dock utan tillsyn under den tid föräldrarna förvärvsarbetar. Den större andelen av dessa barn är i skolåldern.

De förvärvsarbete föräldrarnas möjligheter att själva ordna tillsynen för sina barn blir troligen allt mindre i det moderna samhället. Möjligheterna att ordna barntillsynen genom mor- och farföräldrar kommer att minska i takt med att den yngre generationen bosätter sig på andra orter än föräldrageneratio-

nen. Den förbättrade skol- och yrkesutbildningen gör vidare att allt färre unga flickor väljer arbete som hembiträden. Den ökade kvinnliga förvärvsverksamheten försvårar i sin tur för barnfamiljerna att på traditionellt sätt ordna barntillsynen inom den trängre familje- och bekantskapskretsen.

Samtidigt ökas föräldrarnas krav på en fullgod barntillsyn. I det moderna och inte minst för barnen komplicerade samhället är det inte tillfyllest med en — kanske sporadisk — övervakning. Barntillsynen måste vara en kvalificerad omvårdnad.

Sett mot denna bakgrund är det viktigt och nödvändigt att samhället söker att i organiserade former tillgodose barnfamiljernas behov av kvalificerad barntillsyn. En stark utbyggnad av den institutionella barntillsynen har också skett eller påbörjats under de senaste åren. Enligt den kommunenkät som genomfördes av socialstyrelsen hösten 1966 beräknas ca 10—12 000 nya dag- och fritidshemsplatser bli påbörjade under budgetåren 1966/67 och 1967/68. Detta innebär en fördubbling av det år 1966 befintliga platsantalet.

Antalet kommunala familjedaghemplatser har ökat från ca 4 000 år 1961 till ca 8 000 år 1963. Utredningens intervjuundersökning har visat att det hösten 1966 fanns ca 9 000 platser i kommunala familjedaghem. Detta innebär att det i daghem, fritidshem och kommunala familjedaghem f. n. finns ca

30 000 platser disponibla. *Detta motsvarar ungefär hälften av det tillsynsbehov som föreligger bland de barn som i dag har ensamstående föräldrar.*

Inledningsvis har berörts att ca 60 000 barn — främst barn i skolåldern — är utan tillsyn under den tid föräldrarna förvärvsarbetar. Många av de barn som uppges ha en ordnad tillsyn har detta i former — t. ex. olika kombinationer i hemmet eller tillsyn av äldre syskon — som knappast kan betecknas som tillfredsställande. Tillsammans med de 350 000 barn, vars mödrar önskar förvärvsarbeta, innebär det att behovet av barntillsynsplatser är avsevärt större än tillgången, även efter det att den planerade utbyggnaden genomförts.

Mot bakgrunden av dessa siffror och med beaktande av ökade födelsetal ser utredningen det angeläget med en fortsatt stark ökning av den institutionella barntillsynen. Utredningens mening härvidlag grundas i hög grad på de önskemål om institutionell barntillsyn som föräldrarna framfört i intervjuundersökningen. Av de ca 70 000 barn, som nu vistas i privata och kommunala familjedaghem, önskas således institutionsplatser för ca 12 000. Av de ca 190 000 barn, som tillses i hemmet eller som är utan tillsyn, önskas institutionsplatser för ca 17 000. Utredningen vill samtidigt starkt understryka vikten av att en ytterligare utbyggnad av fritidshemmen kommer till stånd för att barnen i de lägre skolåldrarna skall få en replipunkt under den skolfria delen av dagen samt under lovdagar och ferier. Intervjuundersökningen har visat att ett fåtal av lekskoleplatserna disponeras av barn med förvärvsarbetande föräldrar. Huvudorsaken till detta torde vara den korta vistelsetiden — 3 timmar. Från olika håll har framförts önskemål om en ökning av lekskolevistelsen från 3 till 5 timmar. Ur pedagogisk synpunkt

skulle detta vara fördelaktigt, då lekskolevistelsen därigenom också skulle kunna ge utrymme för bl. a. måltider. Genom en ökning av tiden för lekskolevistelsen skulle platserna också i högre utsträckning kunna utnyttjas av barn med deltidsarbetande förälder. Med tanke på att ca 80 % av de mödrar som önskar börja förvärvsarbeta om barntillsynen kan ordnas, vill göra detta på deltid, finner utredningen det synnerligen angeläget att en omorganisation av lekskoleplatserna kommer till stånd. En förlängning av lekskolevistelsen från nuvarande 3 till 5 timmar kommer både barnen och föräldrarna tillgodo.

Man kan emellertid inte under ganska lång tid framöver räkna med att uppnå balans mellan efterfrågan på barntillsynsplatser och tillgången på institutionella barntillsynsplatser. Det stora och otillfredsställda behov av barntillsyn som föreligger, nödvändiggör därför, enligt utredningens mening, en utbyggnad även av familjedaghemsvärksamheten. Ytterligare tre faktorer har medverkat till utredningens ställningstagande på denna punkt. I många mindre tätorter är efterfrågan på kvinnlig arbetskraft begränsad. Behov föreligger därför inte av mer än ett fåtal barntillsynsplatser. Detta behov bör enklast och fördelaktigast kunna tillfredsställas genom familjedaghem. Byggnad av ett daghem på en sådan mindre ort — som dessutom kanske är en utflyttningssort — kan bli en fellokalisering som tar på knappa ekonomiska och personella resurser. För de föräldrar som har skiftesarbete med natt- och helgtjänstgöring, är familjedaghemmet ofta den mest praktiska lösningen. Underlag finns sålunda för ett ur alla synpunkter effektivt utnyttjande av ett nattöppet daghem. För infektionskänsliga barn eller för barn som av andra orsaker inte kan utnyttja den kollektiva barntillsynen är

familjedaghemmet en lämplig lösning av tillsynsfrågan när föräldrarna förvärvsarbeta. Familjedaghemmen är således enligt utredningens mening både ett komplement till den institutionella barntillsynen och en nödvändig och integrerad del av samhällets barntillsyn. En utbyggnad av verksamheten kan dock endast accepteras om den sker i organiserade former, som så långt möjligt tillfredsställer krav på kvalificerad barntillsyn.

En av de väsentligaste invändningarna mot familjedaghemmen som barntillsynsform är dess brist på kontinuitet. Många dagbarnvårdare upplever i dag sitt arbete som ett tillfälligt engagemang för att få ett tillskott till familjens ekonomi eller för att tillfälligt hjälpa en bekant i akut behov av barntillsyn. Resultatet blir att många barn i familjedaghemsvård ofta tvingas byta dagbarnvårdare och miljö. Detta är för barnens utveckling klart otillfredsställande, samtidigt som det för de förvärvsarbetande föräldrarna måste innebära en påfrestning och osäkerhet. Enligt utredningens mening är en ökad kontinuitet och stabilitet en direkt förutsättning för att familjedaghemmen skall kunna accepteras som en integrerad del av den samhälleliga barntillsynen.

De barn som vistas i barnstugor har tillgång till en kvalificerad barntillsyn där utbildad personal och ändamålsenliga lokaler med inredning och utrustning som är speciellt avpassad för barnen står till förfogande. Även familjedaghemmen bör, förutom övervakning och vård, erbjuda verksamheter som verkar stimulerande för dagbarnens individuella utveckling.

För att genomföra en sådan målsättning krävs åtgärder som bättre anpassar familjedaghemsvärksamheten till den övriga organiserade barntillsynen. Utredningen har därför vid sina över-

väganden funnit skäl föreslå sådana åtgärder som i realiteten innebär att arbetet som dagbarnvårdare får karaktär av yrke. Det bör betraktas som ett förvärvsarbete som tål att jämföras med andra yrken. Härigenom kan enligt utredningens mening en ökad kontinuitet och stabilitet i familjedaghemsvärksamheten nås.

9.1 *Dagbarnvårdarnas ersättning*

För sitt arbete erhåller dagbarnvårdaren f. n. en viss ersättning per barn och dag. Denna dagersättning varierar mellan olika kommuner men uppgår i de flesta fall till mellan 8 och 12 kr. per barn. Såväl högre som lägre ersättningar förekommer dock. En del av beloppet utgör ersättning för mat och slitage m. m., dvs. omkostnader som följer av barnets vistelse i familjedaghemmet. Hur stor del av ersättningen som åtgår för dagbarnets konsumtion är givetvis beroende av vistelsetidens längd i familjedaghemmet och en del andra mer eller mindre svårämbara faktorer. I utredningens intervjuundersökning har dagbarnvårdarna själva bedömt matkostnaden vid heltidsvistelse till mellan 4 och 5 kr. per dag och barn. Att vid heltidsvistelse beräkna kostnaderna för mat och andra nyttigheter samt för slitage av bostaden och dess inredning till f. n. ca 5 kr. per dag torde enligt utredningens mening inte innebära någon överskattning av kostnaderna.

Den resterande delen av ersättningen utgör således en direkt ersättning till dagbarnvårdaren för utfört arbete. Detta innebär att dagbarnvårdare med ett barn beroende på bostadsorten kan nå en inkomst av 0,25—0,75 kr. per timme, eller en inkomst per månad av 60—140 kr. Betald semester eller andra sociala förmåner som arbetstagare normalt kom-

mer i åtnjutande av utgår inte till dagbarnvårdarna. Fram till år 1966 har som regel ersättningen inte varit föremål för beskattning.

Det är självfallet vanskligt att göra jämförelser mellan olika yrkeskategoriers inkomster. Utredningen kan dock inte komma ifrån intrycket av att samhället och de förvärvsarbetande föräldrar som lämnar sina barn i familjedaghem genom denna verksamhet kan ekonomiskt utnyttja en grupp kvinnor — och ofta då kvinnor i familjer med relativt låga inkomster. Då ersättningen dessutom är ett av de viktigaste och betydelsefullaste instrumenten för att nå en ökad rekrytering och stabilitet av familjedaghemsverksamheten kan utredningen inte underlåta att ta upp denna fråga till övervägande. Utredningen anser sig därvid vilja jämföra dagbarnvårdarnas inkomster med inkomsterna hos andra yrkeskategorier vars arbetsinsats såväl kvantitativt som kvalitativt i stort sett är jämförbar med dagbarnvårdarnas. Detta skulle betyda att ersättningen till dagbarnvårdarna kommer i paritet med den allmänna lönesättningen för vårdpersonal.

De yrkeskategorier som vid en sådan jämförelse närmast kommer i åtanke är barnsköterskor, hemvårdarinnor, hem- och/eller barnsamariter. Samtliga har en praktisk/teoretisk utbildning för sitt arbete. Barnsköterskorna utbildas vid barnvårdsskolor. Yrkeskurserna är numera av två slag: terminskurs och 34 veckors kurs. Den teoretiska utbildningen omfattar två resp. åtta veckor. Den praktiska delen av utbildningen består av yrkesarbete under handledning vid olika barninstitutioner. För inträde krävs att ha genomgått hemteknisk skola eller att ha motsvarande likvärdig praktik samt tre månaders praktik i hem med barn under skolåldern. Hemvårdarinnorna utbildas vid bl. a. yrkes-

skolor. Den teoretiska utbildningen omfattar 19 veckor med en mellanliggande praktikperiod av fem månader. För tillträde krävs bl. a., att sökande genomgått hemteknisk skola om minst 18 veckor och har sex månaders praktik i hem med minderåriga barn. För personer med tre års praktik i hushåll och barnavård eller motsvarande och med sex månaders praktik i sjuk- eller åldringsvård eller motsvarande finns en speciell kurs, som omfattar 18 veckors teoretisk utbildning. Kurser för utbildning av hemsamariter anordnas vid yrkesskolor och omfattar 168 undervisningstimmar. Utbildningens syfte är att ge kunskaper i vård och tillsyn i hemmen av åldringar, långtidssjuka och andra sjuka — även barn. För utbildning av barnsamariter anordnas speciella kurser om 90 undervisningstimmar vid yrkesskolorna. Kurserna syftar till att ge personer med tidigare erfarenhet av att sköta barn vidgade kunskaper för att i hemmen ta hand om sjuka barn främst till förvärvsarbetande föräldrar.

Av den tidigare redogörelsen för utredningens intervjuundersökning har framgått att en ringa del av dagbarnvårdarna genomgått kurser i barnavård eller närliggande områden. Närmare hälften har däremot praktisk erfarenhet av arbetet genom att de har egna barn i den aktuella åldern. En del har också tidigare arbetat inom yrken, som till viss del måste anses meriterade för vård av dagbarn.

Jämförelser av den kvalitativa arbetsinsatsen kan naturligtvis inte enbart grundas på en viss utbildning eller utbildningsnivå. Klart är emellertid att barnsköterskor, hemvårdarinnor och hem- och barnsamariter är bättre utbildade för sina arbetsuppgifter än vad dagbarnvårdarna i dag är. Familjedaghemsutredningen föreslår emellertid i avsnitt 9.2 en utbildning också för dag-

barnvårdarna. Denna blir av ungefärligen samma omfattning som utbildningen för barnsamariter. Därmed torde förutsättningar finnas för en jämförelse av dagbarnvårdarnas och barnsamariternas arbetsinsats.

Den kvantitativa arbetsinsats en dagbarnvårdare utför är naturligtvis på grund av arbetets art svår att precisera. Ett dagbarn som vistas i familjedaghemmet under 8 timmar per dag binder dagbarnvårdaren på heltid, dvs. möjligheterna för dagbarnvårdaren att utföra något annat förvärvsarbete under denna tid är begränsade. Dagbarnvårdaren torde i normala fall kunna utföra huvuddelen av de egna hemsysslorna jämsides med vården av ett dagbarn. Det kan då inte vara rimligt att kommunen och/eller dagbarnets föräldrar betalar dagbarnvårdaren ersättning för att hon utför eget arbete. För att få ett mått på när dagbarnvårdaren är heltidsarbetande har därför utredningen även i detta avseende försökt göra jämförelser med barnsköterskor, hemvårdarinnor samt hem- och barnsamariter.

Barnsköterskor som är anställda i barnstugor svarar för vården av minst 5 barn — i spädbarnsavdelningar minst 4 barn. Hemvårdarinnor är närmast avsedda för att hjälpa till i familjer där husmor på grund av sjukdom eller liknande inte kan sköta hemmet. Antalet barn varierar och utgör endast en — låt vara väsentlig — del av hemvårdarinorns arbete. Barnsamariter (och i vissa fall hemsamariter) har till uppgift att i hemmen svara för vård och tillsyn av sjuka barn, som i normala fall vistas i barnstuga eller skola under föräldrarnas förvärvsarbete. Barnantalet kan därför även här variera.

Vid en jämförelse mellan dagbarnvårdarens och barnsköterskans arbetsinsats måste hänsyn tas till att dagbarnvårdaren samtidigt med vården och

tillsynen av dagbarn måste svara för inköp, matlagning och liknande, vilka uppgifter i en barnstuga åvilar annan personal än barnsköterskorna. Detta talar enligt utredningens mening för att dagbarnvårdaren måste anses vara fullt sysselsatt redan vid ett lägre barnantal än en barnsköterska som är verksam i en barnstuga. Vård och tillsyn under 8 timmar per dag — innefattande jämväl uppgifter som i en institution faller på ekonomi- och städpersonal — av maximalt 4 dagbarn måste därför enligt utredningens mening betraktas som ett heltidsarbete för dagbarnvårdaren, väl jämförbart med den arbetsinsats en barnsköterska utför i en barnstuga.

Ersättningsmässigt finns det grund för att jämföra dagbarnvårdaren med den övriga här nämnda vårdpersonalen. Då dagbarnvårdarnas anställningsförhållande närmast påminner om hem- och barnsamariternas, är en jämförelse med dessa kanske mest adekvat. Hem- och barnsamariter är kollektivanställda med en timlön som f. n. uppgår till kr. 7:30 i ortsgrupp 4 efter fyllda 25 år. För en dagbarnvårdare med heltidsarbete (4 dagbarn) skulle enligt utredningens mening en ersättning motsvarande timlönen för hem- och barnsamariter vara motiverad. Jämförelsen innebär vidare att de sociala förmåner som samaritpersonalen åtnjuter också bör tillkomma dagbarnvårdarna.

Utredningen vill slutligen beröra ytterligare ett par faktorer som påverkar en sådan jämförelse som gjorts ovan. Dagbarnvårdarna har möjlighet att utföra sitt förvärvsarbete i det egna hemmet, medan samariterna normalt måste förvärvsarbeta utom hemmet. Ekonomiskt kan detta medföra vissa förmåner då dagbarnvårdaren härigenom slipper kostnader för resor till sin arbetsplats m. m. Det torde dock knappast finnas några skäl, som talar för att låta detta

påverka dagbarnvårdarens ersättning, då ju i stort sett dessa förmåner utan lönemässig reducering också tillkommer dem som arbetar på en arbetsplats inom bekvämt gångavstånd från hemmet.

Som tidigare nämnts finns möjligheter för dagbarnvårdaren att utföra smärre hemsysslor samtidigt med sitt förvärvsarbete, en förmån som inte tillkommer de förvärvsarbetande samariterna. Utredningen har emellertid tidigare anfört att en dagbarnvårdare som vårdar 4 dagbarn under 8 timmar per dag måste betraktas såsom heltidsarbetande. Det finns därför ingen anledning att räkna med annat än att en heltidsarbetande dagbarnvårdare får utföra merparten av hemarbetet efter den normala arbetstidens slut, dvs. på samma sätt som andra förvärvsarbetande.

Inledningsvis har berörts det faktum att en viss del av den ersättning dagbarnvårdarna f. n. erhåller, är avsedd att täcka de kostnader som följer av dagbarnets vistelse i familjedaghemmet. Den timlön som utredningen ovan funnit motiverad bör i framtiden ses som en renodlad ersättning för utfört arbete. Förutom timlönen bör dagbarnvårdaren erhålla en omkostnadsersättning som svarar mot dagbarnets konsumtion i familjedaghemmet. En sådan konstruktion finner utredningen fördelaktig ur flera synpunkter. Det nuvarande ersättningssystemet ger således en oklar bild av vad som är ersättning för det direkta vårdarbetet och vad som är ersättning för mat, slitage etc. För både föräldrar och dagbarnvårdare kan en differentiering av ersättningen vara av värde. Betydelsefullt i sammanhanget är också att riksskattenämnden numera uttalat¹ att ersättningar till dagbarnvårdare i princip bör göras till föremål för beskattning. Härmed följer också skyldighet för arbetsgivaren — kommunen — att lämna uppgift över dagbarnvårdarens inkomst.

Det torde ur flera synpunkter vara enklare och medföra större enhetlighet i tillämpningen om på dessa inkomstuppgifter specificerades dels dagbarnvårdarens lön och dels ersättningen för dagbarnvårdaren omkostnader.

I utredningens intervjuundersökning har som nämnts dagbarnvårdarna själva bedömt matkostnaderna vid heltidsvistelse till mellan 4 och 5 kr. per barn och dag. Utredningen anser detta vara en realistisk bedömning av de för närvarande reella kostnaderna och vill gärna anknyta till denna vid bedömningen av en skälig omkostnadsersättning. Utredningen anser därför att dagbarnvårdarna utöver lönen bör erhålla en särskild omkostnadsersättning med per barn och dag 5 kr. vid heltidsvistelse. Vid deltidsvistelse (dvs. mindre än 5 timmar) bör utgå kr. 2:50 per dag under förutsättning att vården inkluderar kost.

Omkostnadsersättningen är avsedd att täcka familjedaghemmets kostnader för mat och slitage av möbler och övrig inredning. Om dagbarnvårdaren däremot tillhandahåller t. ex. cellstoff och blöjor eller tvättar och lagar dagbarnets kläder bör detta bli föremål för särskilda överenskommelser mellan dagbarnvårdaren och respektive förälder.

I det föregående har nämnts att dagbarnvårdarnas ersättning numera i princip är föremål för beskattning. Omkostnadsersättningen är dock av sådan karaktär att den enligt utredningens mening inte skall betraktas såsom arbetsinkomst och således inte heller bör bli föremål för beskattning.

Familjedaghemsutredningen har också övervägt lämpligheten av det nuvarande systemet med ersättning per dag. Den fastställda arbetstiden för de flesta yrkesgrupper är 42,5 timmar per vecka.

¹ Meddelanden från Riksskattenämnden, nr 5/1966

Utredningens intervjuundersökning har visat att närmare $\frac{3}{4}$ av dagbarnen i kommunala familjedaghem vistas över 8 timmar per dag i familjedaghemmet i de fall modern är heltidsarbetande. 10 % vistas samtidigt mindre än 5 timmar i familjedaghemmet. Även när modern är deltidsarbetande stannar många barn mer än 8 timmar i familjedaghemmet, samtidigt som andelen med mindre än 5 timmars vistelse är ganska stor. Att enkelt och rättvist konstruera dag-ersättningar som tar hänsyn till dagbarnvårdarnas skiftande arbetsinsats torde vara svårt. Steget från de nuvarande dagersättningar, halvdagsersättningar m. m. som förekommer, till en ersättning per timme är inte långt och är för övrigt en naturlig utveckling mot en rättvisare ersättning över huvud taget.

För att nå fram till den av utredningen diskuterade ersättningsnivån och anställningsvillkoren i övrigt torde man få räkna med att frågan får bli föremål för förhandlingar, vilket givetvis förutsätter att dagbarnvårdarna organiserat söker sådana — mellan arbetstagarparten-dagbarnvårdaren — och arbetsgivarparten-kommunerna. En sådan utveckling finner utredningen såväl naturlig som önskvärd. Med hänsyn till önskvärdheten av att anställningsförhållandena för dagbarnvårdarna så snart som möjligt stabiliseras finner utredningen det angeläget att arbetsgivarpartens huvudorganisation — kommunförbunden — tills vidare utarbetar förslag till lämpliga avtal mellan kommunerna och dagbarnvårdarna, vari utredningens förslag angående timlöner och omkostnadsersättningar beaktas.

9.2 Utbildning av dagbarnvårdare

Inom de flesta yrkesområden krävs att de anställda har någon form av utbild-

ning — praktisk och/eller teoretisk. För organiserad vård eller tillsyn av barn är detta i regel också fallet. Personalen i barnstugor har en praktisk/teoretisk förskolläro- eller barnsköterskeutbildning. När det gäller den av kommunerna organiserade familjedaghemsvärksamheten finns dock sällan krav på adekvat utbildning hos dagbarnvårdaren. Utredningens i tidigare kapitel presenterade undersökning har också visat vilken ringa andel av dagbarnvårdarna, som skaffat sig teoretiska kunskaper om barn — deras vård, utveckling och behov i olika åldrar. De dagbarnvårdare, som genomgått kurser i t. ex. barnavård, har sannolikt inte gjort detta med tanke på ett arbete som dagbarnvårdare.

Däremot har undersökningen visat, att många dagbarnvårdare har egna barn. En ofta lång erfarenhet av barnavård har naturligtvis ett stort värde i arbetet som dagbarnvårdare. Inte heller får man bortse ifrån att människor med specialintressen — och många dagbarnvårdare har uppenbarligen intresse av barn och deras omvårdnad — genom orienteringar i massmedia och genom självstudier ofta också skaffar sig teoretiska kunskaper inom sitt område.

Det är emellertid inte detsamma att tillse och vårda dagbarn som att vårda egna barn. För dagbarnen är familjedaghemmet en främmande miljö; nya ting som måste upptäckas, undersökas och accepteras, en ny person — dagbarnvårdaren — som skall fungera som moderssubstitut, en ny dagsrytm, nya normer, nya leksaker m. m. Men också för de egna barnen betyder dagbarnens ankomst en förändring av den invanda miljön. Ett dagbarn kan betyda konkurrens för det egna barnet om modern — på samma sätt som vad en »lillebror» eller »lillasyster» kan betyda i en familj. Det egna barnets miljö förändras också — om än i mindre omfattning — genom

dagbarnets ankomst. Både för dagbarnet och det egna barnet innebär den nya situationen således en omställning, som kräver omdöme och varsamhet från dagbarnvårdaren/moderns sida. Det är uppenbart att kunskaper om barn kan ge dagbarnvårdaren ökade möjligheter att underlätta denna omställning både för dagbarnet och det egna barnet.

Att vara dagbarnvårdare innebär också ofta att ta hand om flera barn i samma ålder — dels egna, dels dagbarn. Detta kräver förvisso andra sysselsättningar än vad som krävs för de egna barnen. Att stimulera barnen till grupplekar är därför en viktig uppgift för dagbarnvårdaren. Praktiska erfarenheter av flera egna barn i samma ålder har dagbarnvårdaren i regel inte. Ökade kunskaper om barns beteende i grupsituationer liksom om olika gruppsyssel-sättningar är därför nödvändiga för dagbarnvårdaren.

Det kan även erbjuda problem att ordna lämplig sysselsättning för barn i olika åldrar.

Utredningen vill peka på ytterligare ett viktigt område där ökade kunskaper är värdefulla. Hushållsmaskiner och tekniska preparat bl. a. utgör ett vanligt inslag på barnens och dagbarnvårdarens gemensamma arbetsplats. Med detta följer givetvis risker för olycksfall och förgiftningstillbud. En noggrann övervakning av barnen är den viktigaste och effektivaste åtgärden för att förebygga sådana tillbud. Men olika olycksfallsförebyggande anordningar — såsom barnsäkra fönsterstängerna, väggkontakter, förslutningar, spisskydd, halkskydd, låsbara medicinskåp m. m. — finnes numera tillgängliga. Det är viktigt att dagbarnvårdarna ges kännedom om olika sådana anordningar och om deras användning för att förebygga olycksfall.

Utredningen vill mot bl. a. denna bak-

grund föreslå att särskilda kurser för utbildning av dagbarnvårdare snart möjligt kommer till stånd. Kurserna för dagbarnvårdare bör anordnas på samma sätt som kursverksamheten för hem-samariter och för personal i öppen barnvård (barnsamariter, barnvårdarinnor), dvs. i yrkesskolornas regi. I avvaktan härpå har utredningen försäkrat sig om möjligheterna att anordna utbildningen såsom arbetsmarknadsutbildning, dvs. kurser anordnade i samråd mellan arbetsmarknadsverket och skolöverstyrelsen.

Kurstidens längd har diskuterats av utredningen. Flera skäl kan anföras för en kurslängd som överensstämmer med kurslängden vid utbildning av barnsamariter, dvs. 90 timmar. F. n. finns inga erfarenheter av huruvida dagbarnvårdarna är villiga att genomgå utbildning. Med hänsyn härtill har utredningen stannat för att tills vidare föreslå en utbildning omfattande 60 timmar. Det är emellertid utredningens mening att — om erfarenheterna av utbildningen talar härför — kursernas omfattning i framtiden skall ansluta till barnsamaritutbildningen.

Utredningen förutsätter att bidrag till kursdeltagarna skall utgå i enlighet med bestämmelserna i arbetsmarknadskungörelsen (AMK) den 3 juni 1966 (SFS 1966: 368). Utbildningsbidragen omfattar i huvudsak följande förmåner:

Grundbidrag om högst 450 kr./månad.

Hyresbidrag för möblerat rum högst 125—175 kr./månad, beroende på ortsgrupp, samt för familjebostad den faktiska hyreskostnaden.

Familjetillägg till make: vid utbildning i hemorten 75 kr./mån, utom hemorten 220 kr./månad.

Familjetillägg för barn (även adoptivbarn) under 16 år: 60 kr./månad och barn. (Om särskilda skäl föreligger kan barn tillägget utgå med 150 kr./månad.)

Särskilda bidrag: t. ex. för undervisning, för undervisningsmaterial, fria resor.

Grundbidrag, hyresbidrag och familjetillägg till make är behovsprövade. Grundbidrag om lägst 225 kr./månad utgår dock som regel.

Bidragen är skattefria.

Kurserna förutsättes kunna anordnas antingen på heltid eller på deltid. Om det administrativt och kameralt är lämpligt att anknyta utbildningsbidraget till närvarotimme kan bidraget utan behovsprövning utgå till kursdeltagaren med 3 kr. per närvarotimme förutom de ovan nämnda särskilda bidragen.

Kursernas syfte är att ge kunskaper och färdigheter för verksamhet som dagbarnvårdare. För att få tillträde till kurserna skall den sökande — förutom fullgjord skolplikt — kunna förete godtagbart läkarintyg och äga erfarenhet i barnavård.

Kurserna är i första hand avsedda för personer som ännu inte är verksamma såsom kommunala dagbarnvårdare, men som efter fullgjord utbildning är beredda att åtaga sig arbetet som dagbarnvårdare och inlemmas i den organiserade familjedaghemverksamheten. Det är utredningens mening att rekryteringen av dagbarnvårdare, efterhand som utbildningen nått en mera allmän omfattning, skall ske bland personer med genomgången kurs för dagbarnvårdare bakom sig. Utredningen har också diskuterat huruvida utbildningen borde göras till krav för en viss ersättningsnivå. Den praktiska tillämpningen av ett sådant differentierat ersättningssystem skulle dock möta svårigheter genom avgränsningar av personer med olika utbildningsnivåer. Utredningen har därför inte velat föreslå en högre ersättning för de dagbarnvårdare som förutom praktiska kunskaper också inhämtat teoretiska sådana. Allt talar för att kom-

munerna, i medvetande om värdet av utbildad arbetskraft, i första hand kommer att söka rekrytera dagbarnvårdarna bland personer med denna utbildning, i all synnerhet som detta borde ge kommunernas familjedaghemverksamhet större stabilitet och kontinuitet.

Uppläggningsen av de av utredningen föreslagna kurserna för utbildning av dagbarnvårdare framgår av följande timplan:

Ämnen	Antal undervisningstimmar
1 Barnkunskap	26
2 Psykologi	22
3 Sjukdomslära	8
4 Samhällskunskap	4
	Summa 60

Kursfördelning

1 Barnkunskap

Barns fysiska utveckling

Daglig vård av spädbarn och småbarn

Bädden och dess vård. Kläder för barn i olika åldrar samt klädvård

Barns näringsbehov. Spädbarns- och småbarnskost. Matsedelsförslag

Barns lekstadiet och lek. Grupplekar. Lekmateriel i olika åldrar samt sysselsättningsövningar och tillverkning av enkla sysselsättningsmateriel

2 Psykologi

Utvecklingslära

Barns utveckling ur motorisk, emotionell, intellektuell, språklig och social synpunkt. Sexualfostran

Matvanor, sömnvanor och renlighetsvanor
Något om olika beteenden och handikapp

Samarbetsfrågor

Psykologiska synpunkter på familjelivet

Föräldrakontakt — samverkan hem-familjedaghem

3 Sjukdomslära

De vanligaste barnsjukdomarna

Smitta, smittspridning, vaccination

Vård av sjuka barn

Förebyggande av olycksfall

4 Samhällskunskap

Samhällets barn tillsyn

Tystnadsplikt

Skadeståndsansvar vid person- och sakskada

Metodiska anvisningar för undervisningens genomförande framgår av bilaga 2 sid. 96.

9.3 Informationsträffar för dagbarnvårdare

Utredningen har i föregående avsnitt föreslagit en speciell utbildning av dagbarnvårdare. Utbildningen är i första hand avsedd för personer som tidigare inte varit verksamma inom kommunens barn tillsyns verksamhet.

Det finns emellertid anledning för kommunerna att söka stimulera och fortbilda även den nu befintliga dagbarnvårdarkåren, liksom senare även de genom utbildningen nyrekryterade dagbarnvårdarna. Utredningen föreslår därför att kommunen en eller flera gånger per år anordna särskilda informationsträffar för de kommunala dagbarnvårdarna. Informationsträffarna kan givetvis läggas upp på det sätt varje kommun finner lämpligt. Utrymme bör ges både för direkt information och för aktiv medverkan av dagbarnvårdarna själva. Som exempel kan nämnas föreläsningar inom barnavårdande områden eller demonstrationer av olika slag, t. ex. av lekar och lekmaterial.

Informationsträffarna bör lämpligen organiseras av och vara ett av medlen för den information och det stöd som kommunerna skall lämna dagbarnvårdarna. Enligt utredningens mening bör dock strävas efter medverkan av olika kommunala förtroende- och tjänstemän, som kan orientera om ortens olika familjestödande verksamheter. Givetvis är det också av stort värde om särskilda experter kan ge allmänna och nya syn-

punkter på barnens vård, utveckling, kost m. m. I mån av tillgång kan det naturligtvis också vara lämpligt att belysa de olika ämnena med hjälp av filmer, ljudband etc.

Utredningen ger i det följande några förslag på program för dessa informationsträffar. Dessa är gjorda med tanke på att en kommun under en kortare tidsrymd skall kunna anordna en serie informationsträffar då de olika avsnitten tas upp. Exempelen kan emellertid med fördel också behandlas var för sig och med den prioritet kommunen finner lämplig. Utredningen vill peka på att ett enstaka ämnesområde kan vara av så stort intresse att det kräver en särskild informationsträff.

Sammanfattningsvis vill utredningen understryka vikten av att här föreslagna informationsträffar ingår som ett led i kommunens familjedaghemsvärksamhet.

Programförslag vid informationsträffar för dagbarnvårdare

1. Vad menas med familjedaghemsvård?

Familjedaghemmet som komplement till barnstugeverksamheten för omhändertagande av förvärvsarbetande föräldrars barn under arbetstid.

Kort orientering om verksamheten på orten, villkor för placering av barn, ersättning och avgifter, avtal mellan dagbarnvårdaren och kommunen, konsulentverksamheten som en service för dagbarnvårdarna, hälsokontroll, vistelsetider, måltider, uppsägningsvillkor, försäkringar, tystnadsplikt.

2. Dagbarnvårdaren, barnet och dess familj

Dagbarnvårdarnas ansvar för barnet.

Respekten för de normer som gäller i barnets hem.

Vikten av samarbete och samråd med föräldrarna.

Introduktionen i familjedaghemmet.

Egna barnets och dagbarnets förändrade situation i familjedaghemmet.

Risken för barnet av ofta förekommande byte av miljö.

3. Förebyggande av barnolycksfall

Barnsäkra vägguttag, grenuttag och fönsterstängen.

Uppmärksamhet beträffande hushållsmaskiner, spisar och kylskåp m. m.

Förvaring av tobak, tändstickor, kemisk-tekniska preparat — t. ex. tvättmedel — och mediciner.

Leksaker — farliga och ofarliga.

Kvävnings- och druckningsrisker.

Trafikfaror.

Vikten av tillsyn bör framhållas. Första åtgärder vid inträffade olycksfall bör diskuteras, liksom kontakten med läkare, mun-mot-mun-metoden m.m.

4. Barnets utveckling

Kortfattad genomgång av barnets utveckling från spädbarn till skolbarn med tonvikt på omgivningens krav i förhållande till barnets egen mognad.

Något om matvanor, sömnvanor och renlighetsvanor.

Upplysning om barnets sexuella mognad.

5. Barnets vård

Hygieniska synpunkter på vården.

Dagsprogram för barn i olika åldrar, avvägning mellan sysselsättning, vila, utvistelse m. m. Barnets behov av trygghet och kontinuitet i tillvaron, bl. a. i sin anknytning till vården och den dagliga miljön.

Olika uppfostringsmetoder diskuteras, varvid kraftigt bör betonas det felaktiga i att barnen utsätts för överkrav, psykisk press och aga.

6. Barnens kost

Näringsfysiologiska synpunkter på barns kost. Måltidernas sammansättning.

Lämpliga matsedlar.

7. Lek och sysselsättning

Lekmaterial och sagoböcker för olika åldrar med demonstration.

Olika former av skapande verksamhet.

Genomgång av fingerlekar, sånglekar och visor.

Olika former av utom- och inomhuslekar. Grupp lekar.

9.4 Samarbete föräldrar — dagbarnvårdare — barnstugor

När barnen lämnas och hämtas i familjedaghemmet får föräldrar och dagbarnvårdare tillfälle att lära känna varandra och att utbyta erfarenheter om barnet. På detta sätt läggs grunden till ett sam-

arbete mellan de båda hemmen, ett samarbete som kan innebära förståelse för och hänsynstagande till varandras problem. Ett sådant samarbete kan vidare medverka till att de båda miljöerna på ett värdefullt sätt kompletterar varandra till förmån för barnens vård och fostran.

Ofta är möjligheterna begränsade att i lugn och ro diskutera vård och uppfostran. Många problem kan heller inte lösas enbart genom ett gott samarbete mellan dagbarnvårdare och föräldrar. Utredningen föreslår därför att de i avsnitt 9.5 föreslagna barntillsynskon-sulenterna anordnar särskilda föräldraträffar där tillfälle ges att, kanske under medverkan av olika experter, diskutera frågor som rör barnens allmänna utveckling och avvikelser därifrån.

Ett föräldrasamarbete av ungefär samma karaktär förekommer redan i barnstugorna. De problem som diskuteras där är i många avseenden desamma. Sättet att möta problemen bör också vara detsamma. Utredningen föreslår därför att gemensamma föräldraträffar ordnas där såväl barnstugepersonal som dagbarnvårdare är närvarande. Sådana gemensamma föräldraträffar kan kanske ge impulser som främjar såväl barnstuge- som familjedaghemsvärksamheten. De kan vidare medverka till ett ökat samarbete mellan de båda tillsynsformerna. Ett sådant samarbete är önskvärt med hänsyn till att familjedaghemsbarnen går miste om de pedagogiska fördelar som ligger i barnstugevården. Intervjuundersökningen har bekräftat att endast ett fåtal barn med förvärvsarbetande föräldrar har tillgång till pedagogiskt ledd gruppverksamhet i lek-skola. Enligt utredningens mening bör de barn i fem—sexårsåldern som har förvärvsarbetande föräldrar och som inte vistas i barnstuga, få samma möjligheter som sina jämnåriga kamrater

med hemarbetande föräldrar, att — om så befinnes lämpligt — få plats i lek-skola. Detta ger också möjlighet att pedagogiskt kompensera de barn som placeras inom familjedaghemsvksamheten.

9.5 Kommunala barntillsynskonsulenter

I flera av de kommuner som redan har en utbyggd familjedaghemsvksamhet finns särskilda tjänstemän avdelade för att svara för rekrytering av dagbarnvårdare och vissa andra arbetsuppgifter som hör samman med familjedaghemmen. Dessa tjänstemän — oftast kallade inspektriser — svarar oftast också för samordningen av kommunens barnstuge- och familjedaghemsvksamhet.

Såsom framgått av redovisningen över utredningens intervjuundersökning finns emellertid mycket i övrigt att önska när det gäller kontakten mellan dagbarnvårdarna och de kommunala inspektriserna. Huvudorsaken till detta torde vara att varje inspektris har att svara för inspektionen av alltför många familjedaghem.

Med hänsyn härtill finner utredningen det nödvändigt med en utbyggnad av denna verksamhet. Då tyngdpunkten av tjänstemännens arbetsuppgifter kommer att ligga på det rådgivande och konsulterande planet vill utredningen samtidigt föreslå att tjänstemännen benämnas barntillsynskonsulenter. Namnet inspektris kan nämligen lätt ge ett negativt intryck av inspektion och kontroll, som knappast främjar det goda samarbete mellan tjänstemannen och dagbarnvårdaren som bör eftersträvas.

Barntillsynskonsulenternas uppgift är att svara för rekryteringen av nya familjedaghem. Detta är en uppgift som kräver noggrann prövning om den kommunala familjedaghemsvksamheten

skall kunna hållas på en hög nivå. Med tanke på svårigheterna att fastställa preciserade krav när det gäller att välja ut dagbarnvårdare m. m., är det viktigt att barntillsynskonsulenterna har en utbildning, erfarenhet och personlig lämplighet för arbetsuppgifterna. Dagbarnvårdarens ålder och allmänna lämplighet måste framförallt beaktas, men hänsyn måste också tas till familjedaghemets standard i övrigt. Dagbarnvårdarna bör förfoga över en bostad som ger tillräckliga och ostörda utrymmen för lek och vila. Möjligheterna till utevistelse får därvid inte glömmas bort. Hänsyn måste också tas till bostadens sanitära utrustning. Detta är speciellt viktigt i de fall dagbarnvårdaren tar emot spädbarn. Utredningen vill också peka på att andelen barnolycksfall som inträffar i hemmen har ökat väsentligt under senare år. Det är nödvändigt att dessa olycksfallsrisker uppmärksammas och att bedömningen av familjedaghemets lämplighet även görs med tanke på de olika möjligheter att förebygga sådana olycksfall som numera finns. Barntillsynskonsulenterna torde därvid ha nytta av den minneslista för vad som bör uppmärksammas i hemmen, vilken har utarbetats av medicinalstyrelsen för att användas av sjuksköterskor vid hembesök (bil. 3 sid. 100).

Dagbarnvårdarens familj kommer oftast i kontakt med dagbarnet. Även familjen måste därför omfattas av den prövning konsulenterna gör vid anskaffningen av nya familjedaghem.

I många fall skaffar föräldrarna själva ett familjedaghem, som efter framställning godkänns av kommunen. Utredningen vill understryka vikten av att sådana familjedaghem blir föremål för samma noggranna prövning som sker vid anskaffandet av övriga familjedaghem.

Barntillsynskonsulentens insatser får

dock inte inskränka sig till att bli en prövning som sker enbart i samband med urvalet av nya familjedaghem. En fortlöpande kontakt måste upprätthållas med dagbarnvårdaren dels genom hembesök och dels genom att konsulenten står till dagbarnvårdarens förfogande för rådgivning och stöd i hennes arbete. Hembesöken är kanske viktigast under den första tiden som dagbarnvårdaren arbetar inom yrket. Det är under denna tid som dagbarnvårdaren är i störst behov av konsulentens stöd. Hembesöken får inte i första hand bli av inspekterande natur utan i stället vara ett av medlen för barntillsynskonsulentens viktigaste uppgift inom familjedaghemsvärksamheten, nämligen den som rådgivare och stöd för dagbarnvårdaren. I avsnitt 9.3 har utredningen vidare understrukt konsulenternas uppgift att aktivt medverka vid de särskilda informationsträffar för dagbarnvårdarna som utredningen föreslagit.

På konsulenterna vilar också ansvaret för att ett samarbete kommer till stånd mellan dagbarnvårdare och föräldrar. Konsulenten kan också medverka till ett ökat och värdefullt samarbete mellan barnstuge- och familjedaghemsvärksamheterna.

Möjligheterna för barntillsynskonsulenterna att på ett tillfredsställande sätt svara för de många arbetsuppgifterna, sammanhänger naturligtvis med hur många familjedaghem varje konsulent ansvarar för. Kommunens struktur — där avstånden och kommunikationsmöjligheterna är av avgörande betydelse — får naturligtvis påverka detta. Enligt utredningens mening torde det f. n. föreligga en klar underbemanning av antalet befattningshavare för fullgörandet av ifrågasvarande arbetsuppgifter. En betydande upprustning bör komma till stånd om arbetet skall kunna fullgöras på det sätt utredningen anser önskvärt.

9.6 Avlösning genom social hemhjälp

Personal i öppen barnavård (barnsamariter, barnvårdarinnor) svarar för vård och tillsyn i hemmen av barn som på grund av lindrig sjukdom inte kan vistas på daghem eller gå i skola. Hjälps i vissa fall också föräldrar som av andra skäl behöver avlösning i tillsynen av barnen. Samma förmåner bör stå till förfogande för föräldrar vars barn på grund av sjukdom eller andra orsaker inte kan tas emot i familjedaghemmet.

Utredningen har i avsnitt 9.1 föreslagit att dagbarnvårdare bör komma i åtnjutande av de sociala förmåner — t. ex. semester — som tillkommer andra kommunalt anställda. I de flesta fall torde dagbarnvårdarnas semesterfråga ordnas automatiskt genom att dagbarnvårdaren och dagbarnets föräldrar har semester samtidigt. I andra fall bör dagbarnvårdaren enligt utredningens mening ges möjlighet till semester genom att hon avlöses i sitt arbete av personal inom den öppna barnavården.

Det finns andra tillfällen då dagbarnvårdaren är i behov av en eller flera dagars ledighet. Det kan gälla högtidsdagar inom familjen, läkarbesök eller andra personliga angelägenheter. Även i dessa fall bör dagbarnvårdaren kunna få avlösning så att den förvärvsarbetande föräldern i vanlig ordning kan uppehålla sitt förvärvsarbete.

Det finns emellertid ytterligare ett par tillfällen då dagbarnvårdaren kan behöva någon dags avlösning i sitt arbete. De flesta förvärvsarbetande har numera lediga lördagar. I de fall lördagsledighet inte förekommer — t. ex. inom olika servicenäringar — kompenseras de anställda ofta genom ledighet någon annan veckodag. Dagbarnvårdare med 6-dagarsvecka kan vid vissa tillfällen ges möjlighet till avlösning. Även detta kan lämpligast ske genom medverkan

av personal inom den öppna barnavården. På många orter, kanske framför allt i storstäderna, har föräldrarna långa och tidskrävande resor mellan hemmet och arbetsplatsen. Kanske behöver de också göra de dagliga inköpen efter den ordinarie arbetstidens slut. På grund därav kan dagbarnvårdarens normalarbetstid i många fall uppgå till 11—12 timmar per dag. En så lång daglig arbetstid kan vara ett av skälen till att dagbarnvårdaryrket så ofta är ett tillfälligt engagemang från dagbarnvårdarens sida. Det bör i dessa fall övervägas i vad mån dagbarnvårdarens arbetsbörda kan och bör underlättas genom att barnsamariter/barnvårdarinnor svarar för avlösning en hel- eller halvdag i veckan.

Ett genomförande av dessa förslag ställer ökade krav på kommunernas personalresurser inom den öppna barnavården. Endast 31 kommuner har hittills organiserat en barntillsynsverksamhet inom ramen för den sociala hemhjälpen. Enligt utredningens mening borde barnsamariter/barnvårdarinnor finnas tillgängliga på alla orter där barnstuge- och/eller familjedaghemsvärksamhet är organiserad. Utredningen föreslår att socialstyrelsen initierar till en behovsinventering i kommunerna, som sedan kan ligga till grund för en realistisk avvägning av utbildningsbehov och anställning av barnsamariter/barnvårdarinnor. Arbetsmarknadsverket gör årliga inventeringar av kommunernas behov av nyutbildade barnsamariter. För budgetåret 1966/67 uppskattades detta behov till 607 personer. Antalet nyutbildade barnsamariter under budgetåret var 118 och utgjorde ca 19 % av det beräknade behovet. Visserligen använder många kommuner också hemsamariter för barntillsynsuppgifter men denna personalgrupp har ej heller kunnat utökas i tillräcklig omfattning. Det

av kommunerna redovisade utbildningsbehovet av hemsamariter har under de båda senaste budgetåren uppgått till ca 5 000 personer per år medan antalet nyutbildade utgjort knappt 50 % av utbildningsbehovet. Enligt utredningens mening bör arbetsmarknadsstyrelsen i samråd med skolöverstyrelsen, socialstyrelsen och kommunförbunden söka stimulera kommunerna till en ökad utbildning av personal till den öppna barnavården.

9.7 Hälsokontroll

Närmare hälften av dagbarnen i kommunala familjedaghem har enligt intervjuundersökningen genomgått hälsokontroll i samband med att vistelsen i familjedaghemmet påbörjades. Detsamma gäller ca 1/4 av barnen i privata familjedaghem. Vidare har 1/4 av de kommunalt organiserade, men endast 10 % av de privata dagbarnvårdarna med familjer, genomgått hälsokontroll innan dagbarnet kom till familjedaghemmet.

Resultaten av undersökningen är, även när det gäller de kommunala familjedaghemmen, klart otillfredsställande. Om föräldrarna med tillförsikt skall kunna lämna sina barn i familjedaghemsvård, är vetskapen om hälsotillståndet i familjedaghemmet av avgörande betydelse. För dagbarnvårdaren är kunskaper om dagbarnets hälsotillstånd nödvändiga.

Daghemmen, inkl. dess personal, står genom en särskild till daghemmet knuten läkare, under kontinuerlig övervakning i avseende på daghemmets hygien och allmänna verksamhet, liksom beträffande personalens hälsotillstånd. Daghemmets läkare undersöker också varje barn före inskrivningen. Ett nära samarbete mellan daghemmen och den förebyggande barnavården har utvecklats.

lats på många orter. Detta samarbete har i många fall inneburit att barnavårdscentralernas uppgifter för dessa barn har övertagits av läkaren vid daghemmet.

Utredningen föreslår att den hälsokontroll som förekommer vid daghemmen också blir praxis inom familjedaghemsverksamheten. Kommunen bör knyta en läkare också till denna verksamhet. Helst bör samma läkare ha ansvaret för både barnstugor och familjedaghem. Därigenom ökar nämligen läkarens möjligheter att bedöma vilken tillsynsform som är den för varje barn mest lämpliga. På samma sätt som när det gäller daghemsbarnen bör familjedaghemsbarnen omedelbart före det vistelsen i familjedaghemmet påbörjas undersökas av läkare, varvid en hälsodeklaration med uppgifter om barnets utveckling, ympningar, tidigare sjukdomar etc., bör medföras. Under barnets hela vistelse i familjedaghemmet bör sedan en kontinuerlig hälsokontroll upprätthållas.

Dagbarnvårdaren liksom dennes familj bör innan familjedaghemmet godkänns, genomgå en noggrann hälsokontroll. Denna bör också omfatta skärmbildsundersökning. På lämpligt sätt bör sedan en kontinuerlig hälsokontroll ske av familjen.

9.8 Lekpaket

I barnstugorna tillhandahåller kommunen bl. a. pedagogiskt utprovat lekmateriel. Denna förmån tillkommer inte de barn som vistas i familjedaghem. Det finns anledning ifrågasätta om inte vissa förbrukningsmaterial, som förekommer i barnstugorna, också bör ingå i familjedaghemmens utrustning. Utredningen presenterar därför några typer av lekpaket för olika åldrar, som bör

kunna utlämnas till familjedaghemmen i form av lån.

Leksakerna är utvalda med tanke på att de skall komplettera vad som kan finnas i familjedaghemmen och vad barnen kan tänkas ha hemma och lätt kan ta med sig. Lekmaterielet är därför övervägande av det slag som de flesta föräldrar inte i första hand köper till sina barn. Ett gemensamt krav på lekpaketens innehåll är att det skall vara till glädje och nytta för barnen en längre tid genom att det kan användas för varierande lekar där resultatet blir olika varje gång (t. ex. bygglekar, målning, modellering). Värdefullt lekmateriel av typen färg- och formspel, pussel o. dyl. har inte medtagits eftersom barnen i regel förlorar intresset för det så snart de klarar av det utan viss ansträngning. Variationsmöjligheterna är för få och användningstiden blir därför för kort i detta sammanhang.

Vad som bör ingå i lekpaket för skolbarn är svårare att avgöra. Barnen får alltmer speciella intressen och en viss skillnad i barnens sätt att välja fritidssysselsättning gör sig gällande. Alt. I bör dock kunna vara av intresse för de flesta barn i yngre skolåldern. För att tillgodose barn som inte är speciellt konstnärligt intresserade men pyssliga i allmänhet är alt. III utformat och för de tekniskt intresserade alt. II. Eventuellt skulle man kunna tänka sig att dagbarnvårdare själva fick inköpa lämpligt fritids- och hobbymateriel till sina dagbarn för den summa som motsvarar kostnaden för lekpaket enl. övriga alt. — 30 kr. —, då helst i samråd med tjänsteman för familjedaghemsverksamheten. På så sätt borde barn med specialintressen bli bäst tillgodosedda.

Böcker för samtliga åldrar bör kunna lånas på bibliotek, barnstugor eller av huvudmannen för familjedaghemsverksamheten. Vid de särskilda föräldraträ-

FÖRSLAG TILL LEKPAKET FÖR BARN I FAMILJEDAGHEM

<i>Ålder</i>	<i>Kostnad Alternativ I</i>	<i>Kostnad Alternativ II</i>
1/2—1 1/2 år	30 kr	50 kr
1 1/2—3 år	40 »	60 »
3—5 år	40 »	60 »
5—7 år	40 »	60 »
skolbarn	30 »	30 » (ytterligare 2 alt)
<i>1. Åldern 1/2—1 1/2 år</i>		
Alt I) 2 skallror i trä (30: —)		Alt II) Alt I+följande tillägg. (50: —) Pall
Mobil, över sängen		
Lekband med tråkulor		
Bitring		
Mjukt djur		
Boll		
Leksakerna bör vara i klara färger, helst rött och/eller gult		
<i>2. Åldern 1 1/2—3 år</i>		
Alt I) Plockbox (40: —)		Alt II) Alt I+följande tillägg. (60: —)
Kubsats i trä		Djur el vagn på hjul
Bultlåda		Tygdocka
Leksakerna bör vara i klara färger		
<i>3. Åldern 3—5 år</i>		
Alt I) Trävagn med klossar (40: —)		Alt II) Alt I+följande tillägg. (60: —)
Träbilar, 2 st		Plastklossar, t. ex. Lego
Sax		Träpärlor, snodd
Småbarnskritor		Mosaik, trä,
Spännpapp, rulle		
<i>4. Åldern 5—7 år</i>		
Alt I) Byggsats i plast, t. ex. Konstri (40: —)		Alt II (60: —)
Vaxkriter		Alt I+följande tillägg.
Ritpapper, 500 ark		Trafikmärken i plast
Spännpapp, rulle		Miniatyrdjur
Sax		Dekorationsfilt
Modelleringsmassa, bricka		
<i>5. Skolbarn</i>		
Alt I) 2 sällskapsspel, ex. Domino och Plockepinn (30: —)		Alt II) Mekano eller modellbyggsatser (30: —)
Färglåda med penslar		Alt III) Bast, pärlor, dekorationsfilt m. m. (30: —)
Ritpapper, 500 ark		Alt IV) Inköp av hobby- och sysselsättnings- (30:—)material motsvarande 30: — efter eget val i fall då barnen har specialintressen.
Modelleringspulver, Forma		
Pastellkriter		

far som föreslagits i avsnitt 8.4 ges lämpligen information om hur leksakerna och lekmaterialiet bör användas, hur barnen själva bör få utvecklas i sitt sätt att rita, bygga osv. utan förebilder från de vuxna samt hur materialet bör skötas etc. Vidare kan tips ges om vad barnen kan ha glädje av ifråga om burkar, kartonger, papper, sybehör, verktyg, avlagda kläder m. m., som finns i ett hem och som kan användas i barnens lekar.

9.9 Antal barn i familjedaghem

Vid vård och tillsyn av 4 dagbarn är dagbarnvårdaren, enligt utredningens mening, att betrakta såsom heltidsarbetande. Om dagbarnvårdaren skall kunna fullgöra sina arbetsuppgifter på ett för barnen fullt tillfredsställande sätt, är detta också det högsta antal barn utredningen anser sig kunna rekommendera för vård i familjedaghem.

För att familjedaghemmet skall kunna godkännas såsom kommunalt familjedaghem föreslår utredningen således att dagbarnvårdaren inte tillåts att i sitt hem vårda flera än 4 barn, inklusive de egna barnen. Att utredningen fastslår en sådan högsta gräns för antalet barn, får ses mot bakgrund av utredningens önskan att inte ge möjlighet till ett ekonomiskt utnyttjande från den enskildes sida av familjedaghemmen till förfång för barnens vård.

Förslaget innebär emellertid att dagbarnvårdare med egna barn inte ges möjlighet att ta emot så många dagbarn att de kvalificerar sig för den heltidsersättning som föreslagits. Det torde dock i praktiken sällan bli aktuellt att en kommunalt organiserad dagbarnvårdare med t. ex. 2 egna barn, orkar och har möjlighet att på heltid också tillse flera än 2 dagbarn.

Ur andra synpunkter är det emeller-

tid samtidigt av stort värde om varje dagbarnvårdare åtar sig tillsynen av mera än ett dagbarn. Möjligheterna här för torde också vara goda när dagbarnvårdaren saknar egna barn eller har barn i skolåldern. Flera än ett dagbarn minskar således riskerna för att dagbarnet alltför starkt bindes till dagbarnvårdaren. Samtidigt ger det möjlighet till gemensamma lekar och möjlighet till social gemenskap. Även ur arbetsmarknadssynpunkt är det värdefullt om varje dagbarnvårdare tar emot flera dagbarn, eftersom nettotillskott till arbetsmarknaden därigenom blir större.

Enligt utredningens mening bör därför dagbarnvårdare som är barnlösa eller har vuxna barn, helst åtaga sig tillsyn och vård av mer än ett dagbarn.

9.10 Statsbidrag till kommunala familjedaghem

Vid ett genomförande av de förslag som utredningen har lagt fram i det föregående kan kostnaden för en familjedaghemsp plats beräknas till i genomsnitt ca 5 000 kr. per år. Härav utgör dagbarnvårdarens lön, inkl. sociala förmåner, ca 4 000 kr. och den särskilda kostersättningen ca 1 000 kr. Familjeberedningen har i sitt slutbetänkande (SOU 1967: 8) behandlat bl. a. frågan om föräldraavgifterna för den av samhället organiserade barntillsynen och därvid förordat att samma avgiftssystem tillämpas för såväl barnstugorna som familjedaghemmen. På grundval av familjeberedningens undersökningar kan föräldraavgiften beräknas till i genomsnitt ca 1 200 kr. per plats och år. Kommunens genomsnittliga nettokostnad för en familjedaghemsp plats skulle då bli ca 3 800 kr. per år. Som jämförelse kan nämnas att kostnaden för driften av den daghemsp plats i barnstuga uppgår till i genomsnitt ca 6 500 kr. per år. Efter av-

drag för en genomsnittlig föräldraavgift på 1 200 kr. återstår 5 300 kr. Därav täcks 1 600 kr. av statligt driftbidrag, och kommunens återstående nettokostnad kan alltså beräknas till 3 700 kr. Härtill kommer byggnadskostnaderna, som intill 9 000 kr. per plats finansieras med statligt anordningsbidrag och lån.

Vid behandlingen av frågan om statsbidrag till barnstugeverksamheten har framhållits, att uppgiften att svara för den av samhället organiserade barntillsynen är en kommunal angelägenhet. Den statliga bidragsgivningen har motiverats med önskvärdheten av att stimulera en utbyggnad av verksamheten. Det statliga stödet till barnstugeverksamheten har därför sin tyngdpunkt i bidrag och lån till byggnadskostnaderna. Bidragssystemet har alltså inriktats på att underlätta tillkomsten av nya barnstugor. Driftbidraget till barnstugorna är i sin tur utformat på ett sådant sätt, att det skall stimulera utbyggnaden av de tillsynsformer som ger möjlighet till barntillsyn för förvärvsarbetande föräldrar.

När utredningen nu har att behandla frågan om statsbidrag till den av samhället organiserade familjedaghemverksamheten, sker det med utgångspunkt i att denna form av barntillsyn likväl som barnstugeverksamheten får betraktas som en kommunal uppgift. Det avgörande för statsbidragsfrågan är enligt utredningens mening om det — liksom beträffande barnstugeverksamheten — finns motiv för en ekonomisk insats från statens sida för att underlätta en utbyggnad av kommunala familjedaghem.

Utredningen har i samband med sina förut redovisade förslag uttalat, att den av samhället organiserade barntillsynen behöver byggas ut i snabb takt för att kunna tillgodose det stora behov av barntillsyn som föreligger och som har

belysts av den kartläggning utredningen redovisar. Denna utbyggnad av samhällets barntillsyn bör enligt utredningens mening i första hand ske inom ramen för barnstugeverksamheten. Även vid en fortsatt snabb ökning av platstillgången i barnstugor får man emellertid inom överskådlig tid räkna med familjedaghemmen som en betydelsefull faktor för att kunna tillgodose behovet av barntillsyn i av samhället organiserade former. Det finns därför anledning att jämsides med en fortsatt utbyggnad av barnstugeverksamheten även vidta åtgärder för att underlätta kommunernas utbyggnad av en organiserad familjedaghemverksamhet. På dessa grunder förordar utredningen införandet av statsbidrag till kommunala familjedaghem.

Som tidigare framhållits bör ett sådant statsbidrag inte avse att täcka bas-kostnaderna för en av kommunerna organiserad barntillsyn utan i stället ha till syfte att underlätta en utbyggnad av verksamheten. Där är samtidigt av vikt att ett statsbidrag till kommunala familjedaghem inte genom sin konstruktion verkar hämmande på en fortsatt ökning av barnstugeverksamheten. Dessa synpunkter kan beaktas genom att göra rätten till statsbidrag för kommunala familjedaghem beroende av att kommunens organiserade barntillsyn — genom både barnstugor och familjedaghem — har nått en viss omfattning.

En sådan regel om den organiserade barntillsynens omfattning borde i och för sig ta hänsyn till den kvinnliga förvärvsintensiteten och antalet barn i tillsynsåldern i varje kommun. Exempel på en sådan behovsberäkning har redovisats av statens institut för byggnadsforskning. Sådana för kommunerna individuellt beräknade kvottal är det dock av praktiska och administrativa skäl

inte möjligt att använda vid tillämpningen av ett enkelt utformat statsbidrag. En regel som är lätt att tillämpa i ett statsbidragssystem får i stället bygga på kommunens invånarantal. Enligt utredningens mening bör ett statsbidrag till kommunala familjedaghem därför utformas efter sådana riktlinjer att bidragsrätt föreligger när det i kommunen sammanlagt finns minst 1 plats per 100 invånare i daghem, fritidshem, gemensamma barnstugor och familjedaghem. Bidragsrätten bör avse det platsantal i kommunala familjedaghem, som överstiger en på sådant sätt schematiskt beräknad gräns. I syfte att främja tillkomsten av organiserad barntillsyn även i mindre kommuner bör gälla en förmanligare regel, som av utredningen föreslås till 1 plats per 200 invånare, för invånarantal i kommunen på upp till 10 000 invånare. För att ett statsbidrag till kommunala familjedaghem inte skall motverka en utbyggnad av barnstugeverksamheten bör — i kommuner med mer än 10 000 invånare — antalet familjedaghemplatser vid beräkningen av statsbidraget inte få överstiga antalet statsbidragsberättigande barnstugeplatser. Tillämpningen av ett statsbidrag med en sådan principiell inriktning innebär att en utbyggnad av barnstugorna får effekt även på kommunens möjlighet att erhålla statsbidrag till familjedaghemverksamheten.

Utredningen föreslår att statsbidraget för de bidragsberättigande platserna i kommunala familjedaghem anknyts till de regler som gäller för statsbidrag till social hemhjälp. Det innebär att statsbidrag bör utgå med 35 % av kommunens kostnader för dagbarnvårdarens lön (exkl. kostersättningen) efter avdrag för influtna föräldraavgifter. Som försätsättning för bidraget bör gälla, att dagbarnvårdarens ersättning är uppde-

lad på lön och särskild kostersättning.

Statsbidraget bör — liksom bidraget till social hemhjälp — utgå för kalenderår i efterskott. Bidragsförfarandet bör även i övrigt ansluta till de relativt enkla regler som redan gäller för statsbidrag till social hemhjälp.

Utredningen förutsätter att socialstyrelsen får i uppdrag att utarbeta närmare anvisningar beträffande statsbidragsreglerna, liksom råd och anvisningar för familjedaghemverksamheten i övrigt.

Innan statsbidragssystemet börjar tillämpas, bör kommunerna ha tillfälle att anpassa sin familjedaghemverksamhet till de olika förslag beträffande verksamhetens bedrivande, som utredningen lagt fram i det föregående. Med beaktande även av att bidraget bör utgå för kalenderår föreslår utredningen därför, att statsbidraget till kommunala familjedaghem tillämpas fr. o. m. den 1 januari 1969.

Vid den tidpunkt då statsbidraget kan börja utgå, kan antalet platser i daghem, fritidshem och kommunala familjedaghem beräknas uppgå till omkring 45 000. Om kvotgränsen avvägs på sådant sätt som utredningen föreslagit kan — till följd av olika utbyggnadsgrad för barnstugor och familjedaghemverksamhet i de enskilda kommunerna — ungefär hälften av ca 15 000 då befintliga platser i kommunala familjedaghem beräknas bli statsbidragsberättigande under det första bidragsåret. Kostnaderna för bidrag till dessa platser kan beräknas uppgå till ca 6—8 milj. kr. Om kommunerna samma år övertar lika många platser i privata familjedaghem, kan omkring hälften av dessa också beräknas bli statsbidragsberättigande till en kostnad av ca 5—6 milj. kr. Statsbidragskostnaden för ett ytterligare nytillskott av 15 000 platser i kommunala

familjedaghem kan efter samma grunder beräknas till omkring 10 milj. kr. per år.

9.11 Sammanfattning av utredningens förslag

Utredningen har genomfört en riksomfattande kartläggning av behovet av barntillsynsplatser. Denna kartläggning har visat att det f. n. finns ca 320 000 barn under 10 år vars föräldrar, eller förälder, förvärvsarbetar mer än 15 timmar per vecka. Tillsynen av barnen under den tid föräldrarna förvärvsarbetar sker i hög grad i det egna hemmet. 160 000 barn tillses således i det egna hemmet av hembiträden, föräldrarna själva, äldre syskon m. fl. För 60 000 barn är tillsynen ordnad genom privata familjedaghem. 30 000 barn har tillsynen ordnad inom ramen för den samhälleliga barntillsynen, dvs. genom dag- och fritidshem, lekskolor eller kommunala familjedaghem. 60 000 barn är utan tillsyn under den tid föräldrarna förvärvsarbetar. Resterande 10 000 barn tillses genom olika former av kombinerad tillsyn.

Kartläggningen har också visat att ca 210 000 mödrar, som nu är hemarbetande, önskar gå ut i förvärvsarbete om tillsynen av deras barn kan ordnas på ett tillfredsställande sätt. 40 000 av mödrarna är beredda att förvärvsarbete på heltid, medan resten önskar ett förvärvsarbete på deltid. Under förutsättning att dessa mödrar i genomsnitt har 1,7 barn under 10 år, erfordras ca 70 000 barntillsynsplatser på heltid och ca 290 000 barntillsynsplatser på deltid för att önskemålen skall kunna förverkligas.

Mot denna bakgrund är det enligt utredningens mening nödvändigt med en fortsatt stark ökning av antalet platser i dag- och fritidshem. Med tanke på det

stora antalet föräldrar som förvärvsarbetar eller önskar förvärvsarbete på deltid, finner utredningen det också angeläget med en omorganisation av lekskolorna. Av de ca 60 000 barn som idag vistas i lekskola har undersökningen visat att endast ca 3 000 är barn vars båda föräldrar förvärvsarbetar. Genom att förlänga lekskolevistelsen från 3 till 5 timmar, skulle de ca 30 000 befintliga lekskoleplatserna¹ i större utsträckning kunna utnyttjas av barn med deltidsarbetande föräldrar.

Jämsides med en stark utbyggnad av den institutionella barntillsynen är det dock, enligt utredningens mening, nödvändigt med en utbyggnad även av den organiserade familjedaghemsverksamheten. Detta desto mera då familjedaghemmen inte enbart kan betraktas som ett komplement till den institutionella barntillsynen utan i många fall också är en viktig del av samhällets barntillsyn. I samband med en sådan utbyggnad måste dock den kommunala familjedaghemsverksamheten förbättras så att den svarar mot de krav på kvalificerad barntillsyn som kan ställas.

I detta syfte föreslår utredningen en rad olika åtgärder. Bl. a. bör en uppräknings ske av dagbarnvårdarnas ersättningar. Jämförelser görs därvid med barnsköterskor och med personal inom den öppna barnvården. Utredningens förslag innebär att en dagbarnvårdare som tillser 4 dagbarn betraktas såsom heltidsarbetande. Som ersättning för detta heltidsarbete bör dagbarnvårdaren erhålla en timlön som motsvarar timlönen för den kollektivanställda samaritpersonalen, dvs. f. n. 7:30 kr. i ortsgrupp 4. Förutom denna timlön föreslår utredningen att dagbarnvårdarna erhåller en särskild omkostnadsersättning, som svarar mot dagbarnets kon-

¹ Varje plats kan i regel utnyttjas av 2 barn.

sumtion i familjedaghemmet. Enligt utredningens mening bör denna omkostnadsersättning beräknas till f. n. 5 kr. per barn och dag vid heltidsvistelse och till 2: 50 kr. per barn och dag vid deltidsvistelse (mindre än 5 timmar). Totalt innebär detta en ersättning till familjedaghemmet av ca 20 kr. per barn och dag. Utredningen föreslår också att dagbarnvårdarna kommer i åtnjutande av de olika sociala förmåner — t. ex. i form av betald semester — som tillkommer övrig kollektivanställd personal i kommunens tjänst.

För att nå fram till den ovan nämnda ersättningsnivån och anställningsvillkoren i övrigt, finner utredningen det angeläget att kommunförbunden — i avvaktan på att förhandlingar kommer till stånd mellan parterna — tills vidare utarbetar förslag till avtal mellan kommunerna och dagbarnvårdarna, där utredningens förslag angående timlöner och omkostnadsersättningar beaktas.

Utredningen föreslår vidare särskilda kurser för utbildning av dagbarnvårdare. Kurserna bör anordnas i yrkeskolornas regi och — i avvaktan på erfarenheter av utbildningen — omfatta 60 undervisningstimmar. Utredningen har utarbetat förslag till kursplaner för utbildningen. Kurserna är i första hand avsedda för personer som f. n. inte är verksamma inom den kommunala familjedaghemsvärksamheten.

För att stimulera och fortbilda nu verksamma dagbarnvårdare föreslår utredningen att kommunen anordnar särskilda informationsträffar där kommunens förtroende- och tjänstemän samt särskilda experter lämpligen bör medverka. Utredningen har utarbetat förslag till program för dessa informations-träffar.

Enligt utredningens mening är det önskvärt med ett ökat samarbete mellan familjedaghemmen och barnstugorna.

Detta bör kunna åstadkommas genom bl. a. gemensamma föräldraträffar, där såväl dagbarnvårdare som barnstugepersonalen är närvarande.

Särskilda kommunala tjänstemän bör svara för rekrytering av nya familjedaghem och för rådgivning och övriga service till dagbarnvårdarna. Då den numera vanliga benämningen på dessa tjänstemän, inspektris, ger ett ofullständigt intryck av enbart inspektion och kontroll föreslår utredningen att tjänstemännen i framtiden benämnes barn-tillsynskonsulenter.

Dagbarnvårdarna föreslås få möjlighet till avlösning i sitt arbete i samband med semester och familjehögtider m. m., men även som kompensation för långa arbetsdagar och arbete på t. ex. lördagar. Utredningen föreslår att kommunerna genom personal inom den öppna barnavården försöker svara för sådan avlösning.

En ökad hälsokontroll av såväl dagbarn som dagbarnvårdare med familj är nödvändig. Läkare bör därför knytas till familjedaghemsvärksamheten, och på samma sätt som när det gäller barn och personal i barnstugor svara för den kontinuerliga hälsokontrollen.

I barnstugorna har barnen tillgång till pedagogiskt utprovat lekmaterial. I många familjedaghem, kanske framförallt när dagbarnvårdaren saknar egna barn, finns ofta inte lekmaterial tillgängligt i någon större utsträckning. Utredningen anser därför att lekpaket skulle kunna utlämnas till dessa familjedaghem, förslagsvis i form av lån. Utredningen presenterar också några förslag till sådana lekpaket för barn i olika åldrar och med olika intressen.

Utredningen föreslår en begränsning av antalet barn som vårdas i familjedaghemmet. Inklusivt de egna barnen bör således dagbarnvårdaren inte tillåtas att vårda flera än fyra barn för att familje-

daghemmet skall kunna godkännas såsom kommunalt familjedaghem. Utredningen finner det samtidigt önskvärt att varje dagbarnvårdare åtar sig tillsynen av mer än ett dagbarn.

För att underlätta en utbyggnad av den organiserade familjedaghemsvksamheten, enligt de riktlinjer som föreslagits, förordar utredningen införandet av statsbidrag till kommunala familjedaghem. För att ett statsbidrag till kommunala familjedaghem inte skall verka hämmande på en fortsatt utbyggnad av barnstugorna bör statsbidraget utformas på ett sådant sätt att bidragsrätt föreligger när det i kommunen finns minst 1 plats per 100 invånare i daghem, fritidshem, gemensamma barnstugor och familjedaghem. För att främja tillkomsten av organiserad barntillsyn även i mindre kommuner bör en

förmånligare regel — 1 plats per 200 invånare — gälla för invånarantal upp till 10 000 invånare. För att ett statsbidrag till kommunala familjedaghem inte skall motverka en utbyggnad av barnstugeverksamheten bör — i kommuner med mer än 10 000 invånare — antalet familjedaghemplatser vid beräkningen av statsbidraget inte få överstiga antalet statsbidragsberättigande barnstugeplatser. Till de vid ett sådant beräkningssätt bidragsberättigande platserna föreslår utredningen ett statsbidrag med 35 % av kommunens nettokostnader för dagbarnvårdarens lön efter avdrag av influtna föräldraavgifter. Statsbidraget bör tillämpas fr. o. m. den 1 januari 1969. Kostnaderna för ca 15 000 befintliga platser i kommunala familjedaghem, kan beräknas till ca 6—8 milj. kr. per år.

BILAGOR

REAR

BILAGA 1

Bilagetabell I A

Antal barn under 10 år med förvärvsarbetande vårdnadshavare (15 tim/vecka)
fördelade på tillsynsformer, antal syskon och föräldrarnas civilstånd

Antal syskon födda 1956 eller senare	T i l l s y n s f o r m							
	Daghem/fritidshem		Lekskola/halvdaghem		Privat familiedaghem		Annat sätt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
0 syskon	11 630	70	1 463	61	36 749	63	57 017	37
Gifta	6 314	(54)	1 064	(73)	30 103	(82)	46 916	(82)
Ensamstående	5 316	(46)	399	(27)	6 646	(18)	10 101	(18)
1 syskon	4 121	25	466	20	17 809	31	67 185	43
Gifta	2 127	(52)	466	(..)	15 284	(86)	62 666	(93)
Ensamstående	1 994	(48)	-	(..)	2 525	(14)	4 519	(7)
2 syskon	864	5	200	8	3 259	6	24 191	16
Gifta	598	(69)	200	(..)	2 460	(76)	23 526	(97)
Ensamstående	266	(31)	-	(..)	799	(24)	665	(3)
3 eller flera syskon	-	-	266	11	133	..	6 114	4
Gifta	-	(-)	-	(..)	133	(..)	6 114	(100)
Ensamstående	-	(-)	266	(..)	-	(-)	-	(-)
Summa	16 615	100	2 395	100	57 950	100	154 507	100
Totalt	16 615	100	2 395	100	57 950	100	154 507	100
Procent	5		..		18		50	

Bilagetabell I B

Antal barn under 10 år med förvärvsarbetande vårdnadshavare (15 tim/vecka)
fördelade på tillsynsformer, antal syskon och föräldrarnas civilstånd

Antal syskon födda 1956 eller senare	Tillsynsform								Summa	
	Kombination i hemmet		Övrigt		Klarar sig själva		Kombinerad tillsyn			
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
0 syskon	664	53	1 330	39	37 546	60	6 778	63	153 177	50
Gifta	664	(100)	1 330	(100)	32 230	(86)	5 449	(80)	124 070	(81)
Ensamstående	-	(-)	-	(-)	5 316	(14)	1 329	(20)	29 107	(19)
1 syskon	532	42	1 330	39	18 542	30	3 389	32	113 374	37
Gifta	532	(100)	1 330	(100)	15 086	(81)	3 123	(96)	100 614	(89)
Ensamstående	-	(-)	-	(-)	3 456	(19)	266	(4)	12 760	(11)
2 syskon	66	5	200	6	4 852	8	533	5	34 165	11
Gifta	66	(100)	200	(100)	4 320	(88)	533	(100)	31 903	(93)
Ensamstående	-	(-)	-	(-)	532	(12)	-	(-)	2 262	(7)
3 eller flera syskon	-	-	530	16	1 063	2	-	..	8 106	2
Gifta	-	-	530	(100)	1 063	(100)	-	..	7 840	(97)
Ensamstående	-	-	-	(-)	-	(-)	-	(-)	266	(..)
Summa	Totalt		1 262		100		3 390		100	
	Procent			20		6	
									100	

Bilagetabell II

Antal barn under 10 år med förvärvsarbetande föräldrar (15 tim/vecka)
fördelade på olika tillsynsformer, region och civilstånd

Tillsynsform	Stockholm- Göteborg-Malmö		Städer över 20 000 inv		Övriga kommuner		Summa			
	Gifta	Ensamst	Gifta	Ensamst	Gifta	Ensamst	Antal	Procent		
Daghem/fritidshem	30	8	19	3	4	2	16 615	5		
Lekskolor/halvdaghem	..	1	1	..	2	..	2 395	1		
Privat familjedaghem	20	17	31	23	19	17	57 950	19		
Tillsyn i hemmet	20	49	28	51	52	58	154 507	51		
Utan tillsyn	23	21	19	18	21	20	62 003	20		
Kombinerad tillsyn	6	4	2	5	2	3	10 700	4		
Summa	Antal		65 194		15 286		57 286		11 962	
	Procent		26		22		52		100	

Bilagetabell III A

Orsak till val av nuvarande tillsynsform och önskemål om annan tillsynsform
Procent

Orsak till val av nuv tillsynsform	Önskemål om annan tillsynsform												
	Privat familjegendom					Kommunalt familjegendom							
	Nej	Dgh/frith	Lek/hdgh	Privat	Kom- muntalt	Summa	Nej	Dgh/frith	Lek/hdgh	Privat	Kom- muntalt	Summa	Procent
Kosnadsckäl	4	-	9	-	7	2 092	4	5	-	-	-	407	5
Miljöfaktorer	57	4	18	66	7	25 943	45	3	35	..	-	3 702	42
Arbetstider	12	3	13	33	-	5 820	10	13	-	1 156	13
Platsbrist	19	83	59	-	82	19 417	34	69	66	-	..	3 060	35
Annat	8	10	-	-	4	4 678	8	10	-	-	-	477	5
Antal	43 189	8 824	1 826	513	2 321	57 950	6 864	1 384	294	26	142	8 802	
Summa	75	15	3	1	4	100	78	16	3	..	2	100	

Bilagetabell III B

Orsak till val av nuvarande tillsynsform och önskemål om annan tillsynsform
Procent

Orsak till val av nuv tillsynsform	Önskemål om annan tillsynsform												
	Annat sätt					Utan tillsyn							
	Nej	Dgh/frith	Lek/hdgh	Privat	Kom- muntalt	Summa	Nej	Dgh/frith	Lek/hdgh	Privat	Kom- muntalt	Summa	Procent
Kosnadsckäl	10	14	12	10	15	12 455	11	25	1 722	3
Miljöfaktorer	25	7	21	-	2	25 835	22	-	1 631	3
Arbetstider	49	23	30	34	24	52 725	44	17	14 919	24
Platsbrist	3	35	38	54	58	13 563	11	54	4 198	7
Annat	13	21	-	3	2	14 842	12	5	39 533	64
Antal	94 563	10 140	4 353	2 617	4 831	119 020	56 115	1 963	422	363	724	2 416	
Summa	79	9	4	2	4	100	91	3	1	4	100

Bilagetabell IV

Huvudorsak till val av tillsynsform och tiden som barnet vistats i tillsynsformen
Procent

Orsak till val av tillsynsform	Privat familjedaghem			Kommunalt familjedaghem			Tillsyn i hemmet			Utan tillsyn			Summa Antal		
	< 3 mån mån	1 - 3 mån - 1 år	> 3 år	< 3 mån mån	1 - 3 mån - 1 år	> 3 år	< 3 mån mån	1 - 3 mån - 1 år	> 3 år	< 3 mån mån	1 - 3 mån - 1 år	> 3 år			
Kostnadskäl	6	6	1	2	9	5	2	19	11	6	12	1	6	2	14 892
Miljöfaktorer	39	40	48	52	35	43	54	24	21	20	23	1	2	2	48 491
Arbetstiden/ -förhållande	6	10	9	16	12	18	11	38	41	55	38	13	24	21	68 511
Platsbrist	37	36	35	23	46	35	31	7	17	10	11	18	6	4	34 709
Annat	12	9	7	7	7	6	1	11	10	9	16	66	65	71	60 233
Summa	6 522	14 472	15 300	8 745	1 166	2 230	3 544	1 861	10 167	21 155	35 055	38 403	9 503	15 849	247 775
Procent	15	32	34	19	13	25	40	21	10	20	33	37	14	23	34

Bilagtabell V

Söker plats i önskad tillsynsform fördelat på nuvarande tillsynsform
Procent

Önskad tillsynsform	Söker plats i önskad tillsynsform										Summa			
	Privat familjedaghem		Kommunalt familjedaghem		Tillsyn i hemmet		Utan tillsyn		Summa		Antal	Procent		
	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Antal	Procent				
Nöjd med nuv tillsynsform	100	11	6	100	-	4	100	-	100	-	202	532	82	
Daghem/fridshem	-	57	53	-	88	60	..	40	40	38	21	113	8	
Lekskola/halvdaghem	-	7	16	-	12	18	-	22	17	-	11	6	565	3
Privat familjedaghem	-	3	3	-	-	2	-	12	11	-	9	3	417	1
Kom familjedaghem	-	14	15	-	-	13	-	14	23	-	18	7	641	3
Annat	-	9	7	..	-	4	-	13	10	-	31	6	507	3
Summa Antal	41 832	8 349	7 770	6 875	839	1 087	95 066	6 387	17 587	56 114	1 932	3 957	247 775	100
Summa Procent		23			4			48		25				

Bilagetabell VI

Moderns utbildning i olika tillsynsformer
 Procent

Utbildning	Tillsynsform				Summa	
	Privat fam daghem	Kommunalt fam daghem	Tillsyn i hemmet	Utan tillsyn	Antal	Procent
Folkskola	61	62	74	70	173 443	70
Realexamen	32	33	22	22	59 466	24
Studentexamen	6	5	3	6	12 389	5
Examen från universitet	2	1	1	2	2 477	1
Summa	Antal	57 950	8 802	119 020	62 003	247 775
	Procent	23	4	48	25	100

Bilagetabell VII

Faderns utbildning i olika tillsynsformer
 Procent

Utbildning	Tillsynsform				Summa	
	Privat fam daghem	Kommunalt fam daghem	Tillsyn i hemmet	Utan tillsyn	Antal	Procent
Ej svar	18	57	8	13	32 211	13
Folkskola	73	62	81	78	170 296	79
Realexamen	16	21	12	15	30 179	14
Studentexamen	7	11	3	4	8 623	4
Examen från universitet	4	6	3	3	6 467	3
Summa	Antal	57 950	8 802	119 020	62 003	247 775
	Procent	23	4	48	25	100

Bilagetabell VIII

Moderns sysselsättning i olika tillsynsformer
Procent

Moderns sysselsättning	Tillsynsform				Summa	
	Privat familjedagh	Kommunalt familjedagh	Tillsyn i hemmet	Utan tillsyn	Antal	Procent
Ej svar	1	1	2	1	3 230	2
Heltidsanställd	59	77	32	40	100 408	41
Deltidsanställd	36	16	53	38	106 678	44
Rörelseidkare	2	1	3	4	7 069	3
Jordbrukare	..	-	1	3	3 958	2
Medhj fam medlem	1	-	10	15	23 202	9
Studerande	1	6	1	1	3 201	1
Pensionär	-	..	-	-	29	..
Summa	Antal	57 950	8 802	119 020	62 003	247 775
	Procent	23	4	48	25	100

Bilagetabell IX

Faderns sysselsättning i olika tillsynsformer
Procent

Faderns sysselsättning	Tillsynsform				Summa	
	Privat familjedagh	Kommunalt familjedagh	Tillsyn i hemmet	Utan tillsyn	Antal	Procent
Ej svar	18	58	9	14	34 656	14
Heltidsanställd	89	80	82	79	175 856	83
Deltidsanställd	..	1	..	-	2 446	1
Rörelseidkare	6	6	8	7	14 834	7
Jordbrukare	2	-	8	14	17 312	8
Medhj fam medlem	..	-	-	-	115	..
Studerande	2	12	1	..	2 478	1
Pensionär	-	-	79	..
Summa	Antal	57 950	8 802	119 020	62 003	247 775
	Procent	23	4	48	25	100

Bilagetablell X

Moderns yrke i olika tillsynsformer

Procent

Yrke	Tillsynsform				Summa	
	Privat familjedagh	Kommunalt familjedagh	Tillsyn i hemmet	Utan tillsyn	Antal	Procent
Affärsanställd	14	8	8	16	27 255	11
Industrianställd	12	15	20	9	37 166	15
Sjukvårdsanställd	13	12	12	8	27 256	11
Kontorsanställd	30	36	15	16	47 078	19
Övrig service	14	17	27	20	54 510	22
Övriga	15	11	16	30	49 555	20
Okodifierbara	2	2	2	2	4 955	2
Summa	57 950	8 802	119 020	62 003	247 775	
Procent	23	4	48	25		100

Bilagetablell XI

Faderns yrke i olika tillsynsformer

Procent

Yrke	Tillsynsform				Summa	
	Privat familjedagh	Kommunalt familjedagh	Tillsyn i hemmet	Utan tillsyn	Antal	Procent
Ej svar	19	58	8	14	34 597	14
Affärsanställd	9	8	5	6	12 349	6
Industrianställd	43	35	55	38	98 792	46
Sjukvårdsanställd	..	-	..	-	775	..
Kontorsanställd	7	12	5	7	12 349	6
Övrig service	14	13	12	15	29 638	14
Övriga yrken	28	31	23	34	59 275	28
Summa	57 950	8 802	119 020	62 003	247 775	
Procent	23	4	48	25		100

Bilagetabell XII

Vårdnadshavarens bostadsstandard i olika tillsynsformer
Procent

Bostadsstandard	Tillsynsform									
	Privat familjedaghem		Kommunalt familjedaghem		Tillsyn i hemmet		Utan tillsyn		Summa	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Modern	49 258	85	7 237	82	98 787	83	51 463	84	206 745	84
Halvmodern	6 374	11	740	8	14 282	12	6 200	10	27 597	11
Omodern	2 318	4	825	9	5 951	5	4 340	7	13 434	5
Summa	Antal	57 950	8 802		119 020		62 003		247 775	
	Procent	23	4		48		25		100	

Bilagtabell XIII

Dagbarnvårdarens och vårdnadshavarens bostadsstorlek (i antal rum)
Procent

Vårdnadshavarens antal rum	Dagbarnvårdarens antal rum										Summa				
	Privat familjedaghem					Kommunalt familjedaghem					Summa				
	1	2	3	4	> 4	1	2	3	4	4	Antal	Procent			
1	25	13	14	4	12	7	173	12	-	17	15	26	22	1 555	18
2	34	47	35	24	19	19 972	35	62	54	45	36	38	4 196	48	
3	27	28	34	29	30	17 548	30	8	23	29	20	27	2 170	25	
4	10	8	10	23	18	7 409	13	30	6	4	15	-	571	7	
> 4	4	4	7	21	21	5 848	10	-	..	6	3	13	310	4	
Summ	4 100	17 246	19 354	11 906	5 344	57 950		169	3 900	3 105	1 041	587	8 802		
Procent	7	30	34	21	9	100		2	44	35	12	7		100	

Bilagtabell XIV

Dagbarnvårdarens och vårdnadshavarens bostadsstorlek (i kvadrater)

Vårdnadshavarens bostadsstorlek	Dagbarnvårdarens bostadsstorlek										Summa			
	Privat familjedaghem					Kommunalt familjedaghem					Summa			
	0 - 2 m ²	1 - 39 m ²	40 - 59 m ²	60 - 79 m ²	80 - 99 m ²	> 99 m ²	0 - 2 m ²	1 - 39 m ²	40 - 59 m ²	60 - 79 m ²	80 - 99 m ²	> 99 m ²	Antal	Procent
0 m ²	22	-	2	3	3	-	-	1 597	3	-	-	4	91	1
1 - 39 "	10	31	7	4	7	4	-	3 322	6	-	6	4	705	8
40 - 59 "	27	19	32	24	18	12	12 666	22	16	100	52	36	3 485	40
60 - 79 "	30	19	45	49	25	27	21 350	37	29	-	26	40	2 798	32
80 - 99 "	5	31	10	13	25	24	9 888	17	57	-	13	10	1 055	12
> 99 "	5	-	4	9	19	32	8 358	14	-	-	..	6	544	6
Antal	1 570	836	10 656	19 252	15 271	9 622	57 950		90	14	2 108	4 129	1 745	8 802
Summa	3	1	18	33	26	17	100		1	..	24	47	20	8

Bilagetabell XV

Vårdnadshavarens bostadsstorlek (antal rum) i olika tillsynsformer

Antal rum	Tillsynsform									
	Privat familjedaghem		Kommunalt familjedaghem		Tillsyn i hemmet		Utan tillsyn		Summa	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
1	7 173	12	1 555	18	5 309	4	1 902	3	15 939	6
2	19 972	35	4 196	46	22 486	19	11 506	19	58 160	24
3	17 549	30	2 170	25	43 148	36	22 259	36	85 126	34
4	7 409	13	571	7	28 425	24	10 298	17	46 703	19
> 4	5 847	10	310	4	19 651	17	16 038	26	41 846	17
Antal Summa	57 950	100	8 802	100	119 020	100	62 003	100	247 775	
Procent	23		4		48		25		100	

Bilagetabell XVI

Moders inkomst i olika tillsynsformer
Procent

Moders inkomst i tusental kronor	Tillsynsform					
	Privat familjedaghem	Kom familjedaghem	Annat sätt	Utan tillsyn	Summa	
					Antal	Procent
< 5	33	27	54	52	119 530	48
5 - 10	23	27	20	17	49 082	20
10 - 15	26	29	14	13	40 388	16
15 - 20	13	13	6	10	22 515	9
20 - 30	5	4	4	6	12 415	5
30 - 40	1	-	1	2	2 364	1
> 40	..	-	1	-	1 032	-
Okodifierad	-	1	-	..	449	-
Antal Summa	57 950	8 802	119 020	62 003	247 775	
Procent	23	4	48	25		100

Bilagetabell XVII

Moderns ålder i olika tillsynsformer
Procent

Tillsynsform	Moderns ålder					Summa	
	25 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55 år	Antal	Procent
Privat familjedaghem	45	22	12	4	2	57 950	23
Kom familjedaghem	12	4	1	1	..	8 802	4
Tillsyn i hemmet	40	48	46	47	29	119 020	48
Utan tillsyn	3	26	40	47	68	62 003	25
Summa	Antal	32 415	108 098	84 900	19 269	3 004	247 775
	Procent	100	100	100	100	100	100

Bilagetabell XVIII A

Tillsynens längd per dag och barnets ålder
Procent

Tid per dag	Privat familjedaghem										Kommunalt familjedaghem									
	Födelseår					Summa					Födelseår					Summa				
	1966	1965	1964	1963	1962	1961	1960	56-59	Antal	Procent	1966	1965	1964	1963	1962	1961	1960	56-59	Antal	Procent
< 3 tim	5	2	5	4	6	7	-	27	4 812	8	-	-	-	-	-	-	-	-	194	2
3 - 5 "	16	15	17	21	10	19	30	51	13 610	24	..	7	14	-	-	..	43	1 094	12	
5 - 8 "	18	31	24	27	34	41	28	12	15 614	27	36	12	22	38	17	-	35	2 122	24	
> 8 "	62	50	51	48	43	30	42	5	22 174	38	52	80	77	63	60	79	..	11	5 274	60
Okodifierade	-	2	2	-	7	4	-	6	1 740	3	-	-	-	118	1
Antal	3 188	9 891	7 267	7 087	8 379	7 142	4 554	10 443	57 950		324	1 393	1 668	1 244	953	1 064	338	1 819	8 802	
Summa	6	17	13	12	15	12	8	18	100		4	16	19	14	11	12	4	21	100	

Bilagetabell XVIII B

Tillsynens längd per dag och barnets ålder
Procent

Tid per dag	Tillsyn i hemmet										Utan tillsyn									
	Födelseår					Summa					Födelseår					Summa				
	1966	1965	1964	1963	1962	1961	1960	56-59	Antal	Procent	1966	1965	1964	1963	1962	1961	1960	56-59	Antal	Procent
< 3 tim	10	8	10	16	2	5	12	25	20 079	17	-	-	-	100	57	73	45 392	73		
3 - 5 "	10	41	15	23	20	23	28	40	38 611	32	-	-	-	-	32	22	13 530	22		
5 - 8 "	17	18	15	20	1	3	12	7	11 868	10	-	-	-	-	11	4	2 598	4		
> 8 "	63	26	50	33	77	65	46	15	37 743	32	-	-	-	-	-	1	483	..		
Okodifierade	-	7	11	9	-	4	3	13	10 719	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Antal	4 378	10 543	7 674	9 537	6 937	8 832	12 027	59 093	119 020		-	-	-	604	272	2 265	58 862	62 003		
Summa	4	9	6	8	6	7	10	50	100		-	-	-	4	95	100		

Billagabeler XIX A

Vistelsens längd per dag när modern är helvidsanställd, fördelad på region och tillsynsform
Procent

Vistelsens längd	Tillsynsform												Summa	
	Privat familjedaghem			Kommunalt familjedaghem			Tillsyn i hemmet			Utan tillsyn			Antal	Procent
	Städer > 20 000	Övriga	Städer > 20 000	Städer > 20 000	Övriga	Städer > 20 000	Städer > 20 000	Övriga	Städer > 20 000	Övriga	Antal	Procent		
< 3 tim	3	7	8	5	-	3	8	10	11	69	85	58	26 112	25
3 - 5 "	15	18	11	14	10	7	31	22	21	30	14	38	22 932	22
5 - 8 "	20	25	32	16	29	14	13	18	20	-	..	4	16 964	16
> 8 "	59	48	46	63	62	73	36	47	46	..	-	-	36 565	35
Okodifierade	3	3	4	2	-	3	12	2	2	-	-	-	2 616	3
Antal	8 931	11 714	13 766	3 121	2 407	1 281	7 365	6 567	25 161	8 819	4 711	11 356	105 199	
Summa	33			7			37			24			100	

Billagabeler XIX B

Vistelsens längd per dag när modern är halvvidsanställd, fördelad på region och tillsynsform
Procent

Vistelsens längd	Tillsynsform												Summa	
	Privat familjedaghem			Kommunalt familjedaghem			Tillsyn i hemmet			Utan tillsyn			Antal	Procent
	Städer > 20 000	Övriga	Städer > 20 000	Städer > 20 000	Övriga	Städer > 20 000	Städer > 20 000	Övriga	Städer > 20 000	Övriga	Antal	Procent		
< 3 tim	16	6	11	-	-	-	14	22	25	73	83	90	37 510	35
3 - 5 "	32	36	46	29	13	29	51	41	33	25	15	5	35 746	33
5 - 8 "	26	36	24	29	47	50	6	9	5	-	1	5	9 712	9
> 8 "	24	22	18	42	40	21	23	19	23	2	-	-	17 588	17
Okodifierade	3	-	..	-	-	-	6	9	14	-	-	-	6 336	6
Antal	5 762	5 472	9 319	787	384	193	21 576	13 739	26 168	7 242	7 066	9 180	106 894	
Summa	19			1			58			22			100	

Bilagetablell XIX C

Vistelsens längd per dag när modern har annan anställningsform, fördelad på region och tillsynsform
Procent

Vistelsens längd	Tillsynsform												Summa	
	Privat familjedaghem			Kommunalt familjedaghem			Tillsyn i hemmet			Utan tillsyn			Antal	Procent
	Stor- städer	Övriga > 20 000	Städer > 20 000	Stor- städer	Övriga > 20 000	Städer > 20 000	Stor- städer	Övriga > 20 000	Städer > 20 000	Övriga				
> 3 tim	-	22	-	-	17	45	18	86	74	67	14	339	40	
3 - 5 "	40	37	11	-	33	13	9	26	14	18	7	535	21	
5 - 8 "	30	37	28	33	45	33	7	-	5	-	13	3 494	10	
> 8 "	30	25	17	67	55	33	63	33	-	2	7	419	21	
Okodifierade	-	22	-	-	-	9	18	-	-	-	2	891	8	
Antal	763	684	1 539	305	282	41	2 265	830	15 349	845	1 722	11 053	35 678	
Summa		28		2		52		38					100	

Bilagetablell XX

Vistelsens längd per dag och antal huvudmål per dag
Procent

Antal mål	Vistelsens längd i timmar												Summa	
	Privat familjedaghem						Kommunalt familjedaghem						Antal	Procent
	> 3	3 - 5	5 - 8	< 8	Okod	Summa	> 3	3 - 5	5 - 8	< 8	Okod			
0	59	44	5	1	44	10 519	18	65	41	5	1	-	731	8
1	33	55	68	32	-	26 828	46	35	54	66	30	-	3 623	41
2	2	-	24	44	9	13 555	23	-	5	27	49	-	3 202	36
3	7	1	4	23	47	7 048	12	-	-	2	21	100	1 246	14
Antal	4 812	13 610	15 612	22 174	1 741	57 950		194	1 094	2 122	5 274	118	8 802	
Summa	8	23	27	38	3	100		2	12	24	60	1		100

Bilagetablell XXI

Kostnad per timme särredovisade på kommunala och privata familjedaghem
Fördelning på region Procent

Kostnad per timme	Tillsynsform								
	Privat familjedaghem			Kommunalt familjedaghem			Summa		
	Stor- städer	Städer > 20 000	Övriga	Stor- städer	Städer > 20 000	Övriga	Antal	Procent	
0	8	10	26	2	3	7	9 397	14	
0,01 - 0,59	6	11	10	36	38	31	8 828	13	
0,60 - 0,99	14	15	16	28	33	26	10 558	16	
1,00 - 1,59	39	39	36	23	23	31	23 785	36	
1,60 - 1,99	19	9	6	5	3	2	6 238	9	
2,00 - 2,59	11	9	5	5	-	3	4 740	7	
2,60 - 2,99	-	-	..	-	-	-	82	..	
3,00 -	3	4	2	1	-	-	1 580	2	
Okodifierade	..	3	4	-	2	-	1 543	2	
Summa	Antal	15 265	17 950	24 735	4 213	3 073	1 516	66 752	
	Procent	84			16				100

Bilagatabell XXII

Kostnad per timme i olika inkomstklasser särredovisade på kommunala och privata familjedaghem
Procent

Kostnad per timme	Tillsynsform																			
	Privat familjedaghem									Kommunalt familjedaghem										
	5- 5 000	10- 10 000	15- 15 000	20- 20 000	30- 30 000	40- 40 000	> 40 000	Summa Antal	Procent	< 5 000	5- 10 000	10- 15 000	15- 20 000	20- 30 000	30- 40 000	> 40 000	Summa Antal	Procent	Summa Antal	Procent
0	25	6	5	26	23	13	7	9 390	16	9	6	-	-	289	3		
0,01 - 0,59	30	29	17	10	4	5	5	5 137	9	51	51	47	23	18	20	3 119	35			
0,60 - 0,99	13	23	28	18	11	9	6	7 652	13	14	27	31	38	15	15	2 563	29			
1,00 - 1,59	22	17	31	28	40	46	45	21 955	38	21	11	16	30	56	41	2 126	24			
1,60 - 1,99	8	-	7	12	9	10	19	6 015	10	-	3	3	3	7	14	359	4			
2,00 - 2,59	-	8	6	-	7	11	15	4 607	8	-	3	2	5	-	10	244	3			
2,60 - 2,99	-	-	-	-	-	..	-	85	..	-	-	-	-	-	-	-	-			
3,00 -	-	17	3	4	1	2	..	1 577	3	2	-	-	3	-	-	50	..			
Antal	3 122	3 009	5 481	5 840	18 799	13 651	7 362	57 950		1 259	1 689	1 821	1 548	703	758	8 802				
Summa	5	5	10	10	32	24	14	100		14	19	21	11	8	9					100

Bitagetabell XXIII

Hälsokontroll av barnet inom olika kommuntyper
Procent

Kommuntyp	Privat familjedaghem						Kommunalt familjedaghem					
	Ja		Nej		Summa		Ja		Nej		Summa	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Storstäder	31	30	25	70	15 454	27	48	41	48	59	4 213	48
Övriga städer	32	27	30	73	17 871	31	39	46	32	54	3 073	35
Övriga kommuner	37	22	45	78	24 625	43	13	31	20	69	1 516	17
Summa	14 943	43 007	57 950	3 604	5 198	8 802	26	74	100	41	59	100

Bitagetabell XXIV

Antal byten av dagbarnvårdare i förhållande till barnets ålder
Procent

Antal byten	Barnets ålder																		
	Privat familjedaghem						Kommunalt familjedaghem												
	< 1 år	1 år	2 år	3 år	4 år	5 år	6 år	7-10 år	Antal	Procent	< 1 år	1 år	2 år	3 år	4 år	5 år	6 år	7-10 år	Antal
0	100	79	75	72	69	80	93	84	46 002	79	87	74	75	80	65	82	85	6 880	78
1	-	15	16	14	19	13	6	17	8 105	14	13	16	23	10	19	18	15	1 417	16
2	-	-	2	9	4	10	5	-	2 266	4	-	4	2	6	11	-	-	257	3
3	-	-	2	-	8	3	2	-	1 065	2	-	1	-	4	3	-	-	141	2
> 4	-	-	2	-	2	-	-	-	513	..	-	6	-	-	3	-	-	106	1
Summa	3 188	9 891	7 267	7 087	8 379	7 142	4 554	10 443	57 950	324	1 393	1 668	1 244	953	1 064	338	1 819	8 802	100
Procent	6	17	13	12	15	12	8	18	100	4	16	19	14	11	12	4	21	100	

Bilagetablell XXV

Huvudorsak till byte av dagbarnvårdare i olika tillsynsformer
Procent

Orsak till byte	Privat familjedaghem		Kommunalt familjedaghem		Summa		
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	
Frågan ej aktuell	46 469	80	6 905	78	53 374	80	
Kostnadsskäl	171	..	26	..	197	..	
Miljöfaktorer	1 038	2	338	4	1 376	2	
Arbetstider	598	1	-	-	598	1	
Byte av bostad	1 170	2	218	3	1 388	2	
Familjedaghemmet upphört	6 031	10	865	10	6 896	10	
Fått annan dagvårdare	409	..	321	4	730	1	
Annat	2 064	4	130	2	2 194	3	
Summa	Antal	57 950	100	8 802	100	66 752	
	Procent	84		16			100

Bilagetablell XXVI

Barnets anpassning enligt vårdnadshavaren fördelat på dagbarnvårdarens ålder
Procent

Barnets anpassning	Dagbarnvårdarens födelseår					Summa	
	1941 el. senare	1931-40	1921-30	1911-20	1910 el. tidigare	Antal	Procent
Bra	84	95	92	96	92	62 079	93
Ganska bra	13	4	6	3	3	3 333	5
Dålig	3	..	2	1	5	1 335	2
Summa	Antal	6 675	17 356	12 683	14 685	15 353	66 752
	Procent	10	26	19	22	23	100

Bilagetablell XXVII

Antal dagbarn och dagbarnsvårdarnas ålder
Procent

Dagbarnsvårdarens födelseår	Antal dagbarn												
	Privat familjedaghem				Kommunalt familjedaghem				Summa				
	1	2	3	> 3	Summa		1	2	3	> 3	Summa		
					Antal	Procent					Antal	Procent	
1941 el senare	10	5	3	21	4 285	9	12	7	-	-	595	10	
1931 - 1940	23	37	15	-	11 940	25	33	41	46	-	2 095	34	
1921 - 1930	17	17	30	61	8 102	17	29	23	14	29	1 643	27	
1911 - 1920	23	19	20	18	10 494	22	15	23	23	57	1 163	19	
1911 el tidigare	27	22	33	-	12 394	26	12	6	18	14	685	11	
Summa	Antal	38 318	7 526	872	161	47 124		4 404	1 289	285	178	6 181	
	Procent	81	16	2	--		100	71	21	5	3		100

Bilagetablell XXVII

Genomgångna kurser i barnvård och antal dagbarn
Procent

Genomgångna kurser	Antal dagbarn											
	Privat familjedaghem				Kommunalt familjedaghem							
	1	2	3	>3	Summa		1	2	3	>3	Summa	
Antal					Procent	Antal					Procent	
Inga kurser	86	81	89	79	40 291	86	84	81	82	100	5 173	84
Sjukvårdskurs	5	7	3	-	2 449	5	3	2	18	-	222	4
Barnvårdskurs	6	11	5	-	3 358	7	11	15	-	-	683	11
Hemsamaritkurs	2	1	-	21	760	2	2	2	-	-	104	2
Summa	Antal	38 318	7 526	872	161	47 124	4 404	1 289	285	178	6 181	
	Procent	81	16	2	..		100	71	21	5	3	100

Bilagetablell XXIX

Tid som dagbarnvårdare och tidigare yrkesområde

Tid som dagbarnvårdare	Tidigare yrkesområde								Summa	
	Inget yrke	Affärsanställd	Industrianställd	Sjukvårdsanställd	Kontorsanställd	Övrig service	Övrigt	Summa		
								Antal	Procent	
Privat familjedaghem										
3 mån	8	15	14	29	31	22	23	8 504	18	
3 mån-1 år	18	29	43	38	34	19	31	12 798	27	
1 - 3 år	39	30	16	22	27	38	20	14 416	31	
3 år	35	26	27	11	8	21	27	11 320	24	
Antal	10 735	6 112	7 385	3 731	4 259	12 712	2 190	47 124		
Procent	23	13	16	8	9	27	5		100	
Kommunala familjedaghem										
3 mån	-	3	1	6	-	..	-	104	2	
3 mån-1 år	16	26	14	17	39	18	48	1 280	21	
1 - 3 år	39	33	52	34	42	39	52	2 475	40	
3 år	45	38	33	44	19	42	-	2 322	38	
Antal	803	1 005	1 025	856	680	1 758	53	6 181		
Procent	13	16	17	14	11	28	..		100	

Bilagatabell XXX

Dagbarnvårdarens tid som dagbarnvårdare och makens inkomst
Procent

Makens inkomst		Tid som dagbarnvårdare											
		Privat familjedaghem					Kommunalt familjedaghem						
		< 3 mån	3 mån - 1 år	1-3 år	> 3 år	Summa		< 3 mån	3 mån - 1 år	1-3 år	> 3 år	Summa	
Antal	Procent					Antal	Procent						
< 5 000	8	10	15	23	6 782	14	-	12	9	9	597	10	
5 - 10 000	5	3	4	7	2 087	4	13	2	2	2	141	2	
10 - 15 000	6	14	7	10	4 487	10	25	1	10	11	531	9	
15 - 20 000	31	26	27	22	12 234	26	25	37	26	27	1 761	29	
20 - 30 000	35	37	37	31	16 581	35	38	34	44	39	2 485	40	
30 - 40 000	14	6	8	5	3 670	8	-	7	8	5	398	6	
> 40 000	..	3	2	..	823	2	-	2	-	2	78	1	
Summa	Antal	8 504	12 798	14 416	11 320	47 124		104	1 280	2 475	2 322	6 181	
	Procent	18	27	31	24			2	21	40	38		100

Bilagatabell XXXI

Tid som dagbarnvårdare i olika regioner
Procent

		Regioner								
		Privat familjedaghem					Kommunalt familjedaghem			
		Stor-städer	Övriga städer	Övriga kommun	Summa		Stor-städer	Övriga städer	Övriga kommun	Summa
Antal	Procent				Antal	Procent				
Ej svar	-	..	-	85	..	-	-	-	-	-
< 3 mån	21	15	18	8 504	18	-	3	2	104	2
3 mån - 1 år	26	28	27	12 398	27	18	24	20	1 280	21
1 - 3 år	28	34	30	14 416	31	28	45	57	2 475	40
> 3 år	25	22	25	11 320	24	54	28	20	2 322	38
Summa	Antal	13 385	13 960	19 779	47 124		2 639	2 381	1 161	6 181
	Procent	28	30	42			43	39	19	

Bilagetabell XXXIII

Antal dagbarn och makens inkomst
Procent

Antal dagbarn	Makens inkomst							Okod	
	< 5 000	5-10 000	10-15 000	15-20 000	20-30 000	30-40 000	>40 000		
Privat familjedaghem									
1	79	86	80	74	84	92	80	89	
2	19	14	14	22	13	9	20	-	
3	2	-	5	2	2	-	-	11	
> 3	..	-	-	-	..	-	-	-	
Kommunalt familjedaghem									
1	81	82	68	69	71	81	100	34	
2	13	18	22	24	21	19	-	27	
3	2	-	-	4	7	-	-	13	
> 3	4	-	10	1	1	-	-	27	
Summa	Antal	7 307	7 195	5 003	14 034	19 143	4 047	892	684
	Procent	14	4	9	26	36	8	2	1

Bilagetabell XXXIV

Antal dagbarn och dagbarnvårdarens lägenhetsstorlek (i antal rum)
Procent

Antal dagbarn	Tillsynsform											Summa	
	Privat familjedaghem					Kommunalt familjedaghem					Antal	Procent	
	1	2	3	4	> 4	1	2	3	4	> 4			
1	81	84	79	83	76	100	73	67	85	31	42 570	80	
2	9	15	19	13	20	-	21	23	15	35	8 889	17	
3	7	..	2	2	4	-	3	8	-	15	1 199	2	
> 3	1	..	-	..	-	-	4	1	-	19	377	..	
Antal	2 756	14 186	15 438	9 091	4 137	147	3 393	2 726	1 103	328	53 305		

Bilagatabell XXXV

Dagbarnvårdarens ålder och makens inkomst

Makens inkomst	Tillsynsform													
	Privat familjedaghem							Kommunalt familjedaghem						
	1941 el sen	1931-40	1921-30	1911-20	1911 el tid	Antal	Summa Procent	1941 el sen	1931-40	1921-30	1911-20	1911 el tid	Antal	Summa Procent
< 5 000	5	3	3	5	44	6 782	14	7	11	3	11	23	597	10
5-10 000	6	1	1	5	9	2 087	4	-	-	-	8	7	141	2
10-15 000	16	8	2	7	16	4 487	10	-	5	9	11	23	531	9
15-20 000	36	25	30	34	14	12 234	26	39	24	24	36	30	1 761	29
20-30 000	32	43	51	36	12	16 581	35	41	48	53	23	13	2 485	40
30-40 000	6	10	10	10	3	3 670	8	4	7	9	7	-	398	6
> 40 000	-	4	2	2	..	824	2	-	1	-	2	4	76	1
Antal	4 285	11 940	8 102	10 404	12 394	47 124		595	2 095	1 643	1 163	685	6 181	
Summa	9	25	17	22	26	·	100	10	34	27	19	11		100

Bilagelabell XXXVI

Hälsokontroll av dagbarnvårdaren och dennes familj i olika regioner
Procent

Genomgått hälsokontroll	Region									
	Privat familjedaghem					Kommunalt familjedaghem				
	Stor- städer	Övriga städer	Övriga kommun	Summa		Stor- städer	Övriga städer	Övriga kommun	Summa	
Antal				Procent	Antal				Procent	
Ja	14	9	6	4 465	10	32	18	20	1 508	24
Nej	86	90	93	42 446	90	67	81	80	4 623	75
Vet inte	213	1	-	51	..
Summa	Antal	13 385	13 960	19 779	47 124	2 639	2 381	1 161	6 181	
	Procent	28	30	42		100	43	39	19	100

Bilagelabell XXXVII

Matkostnad per mål enligt dagbarnvårdaren

Kostnad per mål	Tillsynsform					
	Privat familje- daghem		Kommunalt familje- daghem		Summa	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
0	10 910	23	334	5	11 244	21
0,01 - 1,50	7 616	21	1 095	19	8 711	21
1,51 - 2,00	8 775	24	1 327	23	10 112	24
2,01 - 2,50	4 099	11	886	15	4 985	12
2,51 - 3,00	4 023	11	747	13	4 770	11
3,01 - 3,50	732	2	310	5	1 042	3
3,51 - 4,00	2 456	7	550	9	3 006	7
4,01 - 4,50	443	1	14	..	457	1
4,51 - 9,98	2 811	8	284	5	3 095	7
Okodifierade	5 259	15	624	11	5 883	14
Summa	Antal	47 124	6 181		53 305	
	Procent		88	12		100

Bilagetabell XXXVIII

Uppfattning om rimlig ersättning per barn och timme i olika regioner
Procent

	Tillsynsform									
	Privat familjedaghem					Kommunalt familjedaghem				
	Stor- städer	Övriga städer	Övriga kommun	Summa		Stor- städer	Övriga städer	Övriga kommun	Summa	
Antal				Procent	Antal				Procent	
0	60	63	66	29 990	64	32	29	36	1 943	31
1	1	3	4	1 487	3	..	3	5	157	3
2	16	17	12	6 890	15	22	39	26	1 911	31
3	10	6	6	3 317	7	24	16	13	1 171	19
4	1	6	1	1 265	3	4	2	1	167	3
5-7	6	1	3	1 508	3	8	9	7	491	-
8-10	1	-	1	362	2	5	132	2
>10	1	1	4	1 148	2	..	-	4	67	1
Summa	Antal	13 385	13 960	19 779	47 124		2 639	2 381	1 161	6 181
	Procent	28	30	42		100	43	39	19	100

Bilagetabell XXXIX

Barnet övernattar hos dagbarnvårdaren
Procent

Orsak till övernatning	Tillsynsform									
	Privat familjedaghem					Kommunalt familjedaghem				
	Nej	Ofta	Vid enstaka tillfällen	Summa		Nej	Ofta	Vid enstaka tillfällen	Summa	
Antal				Procent	Antal				Procent	
Ej aktuellt	100	5	-	34 698	74	99	-	-	4 034	65
Behov av fritid	-	2	54	5 164	11	-	-	48	766	12
Arbetsförhållanden	..	63	25	4 385	9	..	41	25	635	10
Kombination av ovanst	-	30	21	2 877	6	-	60	28	747	12
Summa	Antal	34 613	3 152	9 359	47 124		4 059	520	1 601	6 181
	Procent	74	7	20		100	66	8	26	100

Bilagetabell XXXX

Barnet vistas hos dagbarnvårdaren efter klockan 19
Procent

Orsak till vistelsen	Barnet vistas efter klockan 19									
	Privat familjedaghem					Kommunalt familjedaghem				
	Nej	Ofta	Vid enstaka tillfällen	Summa		Nej	Ofta	Vid enstaka tillfällen	Summa	
				Antal	Procent				Antal	Procent
Ej aktuellt	100	4	2	34 382	73	99	-	3	4 173	68
Behov av fritid	..	4	36	3 450	7	-	10	35	548	9
Arbetsförhållanden	-	68	34	5 696	12	..	56	43	984	16
Kombination av ovanst	-	24	28	3 397	7	-	34	19	476	8
Summa	Antal	34 344	3 941	8 839	47 124	4 160	650	1 372	6 181	
	Procent	73	8	19		100	67	11	22	100

Bilagetabell XXXXI

Barnet vistas under helger hos barndagvårdaren
Procent

Orsak till vistelse	Tillsynsform									
	Privat familjedaghem					Kommunalt familjedaghem				
	Nej	Ofta	Vid enstaka tillfällen	Summa		Nej	Ofta	Vid enstaka tillfällen	Summa	
				Antal	Procent				Antal	Procent
Ej aktuellt	100	14	-	38 913	83	99	-	-	4 572	74
Behov av fritid	-	7	42	3 065	7	-	9	47	531	9
Arbetsförhållanden	-	66	45	4 053	9	..	67	32	729	12
Kombination av ovanst	-	14	13	1 094	2	-	23	21	349	6
Summa	Antal	38 743	1 265	7 118	47 124	4 597	565	1 019	6 181	
	Procent	82	3	15		100	74	9	17	100

BILAGA 2

Metodiska anvisningar för kurs för utbildning av dagbarnvårdare

Mål och riktlinjer

att ge en orientering om och synpunkter på vård, fostran och sysselsättning av barn,

att öka förståelsen för samarbete mellan det egna hemmet och familjedaghemmet.

Allmänna anvisningar

Kursen kan anordnas som heltids- eller deltidskurs och förläggas på dagtid under två veckor eller på kvällstid förslagsvis med tre timmar två kvällar per vecka under 10 veckor eller på kombinerad dagtid och kvällstid under en kortare period allt efter lokala önskemål och möjligheter.

Kursdeltagarnas förkunskaper bör ligga till grund för undervisningens uppläggning och genomförande inom de olika ämnesområdena.

Undervisningen bör i stor utsträckning läggas upp som seminarieövningar, grupparbeten och diskussioner och hänsyn tagas till kursdeltagarnas egna erfarenheter.

I mån av tid bör undervisningen kompletteras med studiebesök i omedelbar anslutning till behandlade avsnitt och dessa bör vara väl planerade och förberedda och efterföljas av diskussioner.

Film, bildband och övriga AV-hjälpmedel bör användas för att åskådliggöra och berika undervisningen.

1 Barnkunskap

Undervisningen i barnkunskap har till uppgift

att ge elementära kunskaper i barnavård.

Huvudmoment

	Förslag till timfördelning
Fysisk utveckling.....	2
Barns dagliga vård.....	8
Barns näringsbehov.....	4
Barns lek och sysselsättning.....	12
Summa	26

Anvisningar och kommentarer

Fysisk utveckling

I detta avsnitt behandlas den normala viktökningen och längdtillväxten samt tandsprickning och tändernas vård.

Barns dagliga vård

Här diskuteras dagsprogram för barn i olika åldrar, avvägning mellan aktivitet, vila, vistelse inne och ute, hygieniska synpunkter på vården, tvättning och bad, skötplats för spädbarn, sovplats, bädd och bäddutrustning, lämpliga barnkläder, vad föräldrarna bör medföra såsom: cellstoff, ombyten, inneskor, regnkläder; förvaringsmöjligheter och andra praktiska problem i samband med vården.

Barns näringsbehov

Kort genomgång göres av näringsfysiologiska synpunkter på barnets kost.

Måltidernas sammansättning för spädbarn och småbarn behandlas och mat-sedelsförslag utarbetas. Därvid diskuteras halvfabrikat och industriberedd barnmat.

Barns lek och sysselsättning

En stor del av timantalet bör anslås till detta viktiga avsnitt. Efter redogörelse över barns behov av lek och sysselsättning och olika lekstadier, såsom rörelselek, rollek, konstruktions- och grupp-lek demonstreras och diskuteras färdigt lekmaterial för olika åldrar.

Ingående behandlas material till skapande verksamhet för olika åldersstadier: målning, modellering, klippning och klistring, (papper och textilmaterial), vattenlek m. m.

Uteleksaker och sysselsättning utomhus tas upp gärna i samband med studiebesök på lekplatser. Kursdeltagarna bör själva få handskas med olika sysselsättningsmaterial för att bättre förstå hur barnen upplever dessa samt tillverka enkla föremål, t. ex. av spillmaterial.

Sagolitteratur för barn i olika åldrar demonstreras med övning i sagoläsning och sagoberättande.

Fingerlekar, sånger och visor genomgås. Utrymme för lek inomhus, förvaring av lekmaterial, utomhuslek samt tillsyn diskuteras.

Planering och samverkan

Studiebesök bör företagas i anslutning till de olika avsnitten vid ex. barnstuga, barnavårdscentral och utelekplats.

2 Psykologi

Undervisningen har till uppgift

att ge insikter om barns utveckling, beteende och behandling,

att ge möjlighet att bättre lära känna sig själva och sina medmänniskor och öka förståelsen för andra.

Huvudmoment

	Förslag till timfördelning
<i>Utvecklingslära</i>	
Barns utveckling.....	8
Olika vanor.....	6
Något om olika beteenden och handikapp.....	3
Summa	17
<i>Samarbetsfrågor</i>	
Synpunkter på familjelivet.....	3
Föräldrakontakt.....	2
Summa	5

Anvisningar och kommentarer

Barns utveckling

Kortfattad genomgång göres av barnets utveckling från spädbarn till skolbarn (ev. även omfattande de första skol-åren) med tonvikt på omgivningens krav i förhållande till barnets egen mognad.

Barns rörelsebehov i olika åldersstadier, känslomässiga mognad och reaktioner, kunskapsmässiga mognad, språkliga utveckling samt växande förmåga till social anpassning studeras.

Upplysning om barnets sexuella utveckling.

Olika vanor

Matvanor, sömnvanor och renlighetsvanor behandlas ingående; hur goda vanor grundlägges och bibehålles, överensstämmelse mellan vanor i hem och familjedaghem, krav anpassade efter barns mognadsgrad.

Några allmänna synpunkter på vuxnas attityd gentemot barn tas upp t. ex. på hur vi pratar med dem, ger oss tid att förklara, hur relativt annorlunda barnet uppfattar omgivningen, hur vår egen sinnesstämning påverkar barnet.

Olika uppfostringsmetoder diskuteras, varvid kraftigt bör betonas det felaktiga i att barnen utsätts för överkrav, psykisk press och aga.

Det bör framhållas att dagbarnvårdarens ansvar är lika stort som för eget barn, att hon i görligaste mån respekterar de normer som gäller i barnets eget hem, att introduktionen till familjedaghemmet helst bör ske successivt samt att det medför svårigheter för barn att ofta byta miljö.

Något om olika beteenden och handikapp

En mycket kort orientering göres, om olika slag av beteenden såsom tumsugning, aggressivitet, matvägran, svartsjuka.

Dessutom ges en kortfattad orientering om psykiska och fysiska handikapp gärna i samband med filmvisning.

Synpunkter på familjelivet

Här ges en kortfattad orientering om familjebegreppets varierande innebörd, familjens betydelse för den tidiga personlighetsutvecklingen samt personliga relationer inom och utom familjen.

Föräldrakontakt

Något om familjedaghemmet som ett led i samhällets service för barnfamiljerna. Vikten av god kontakt och samarbete mellan familjedaghemmet och egna hemmet framhålls.

3 Sjukdomslära

Undervisningen har till uppgift

att ge elementära kunskaper om de vanligaste barnsjukdomarna.

Huvudmoment

	Förslag till timfördelning
De vanligaste barnsjukdomarna . .	2
Smitta, smittspridning, vaccination	1
Vård av sjuka barn	1
Förebyggande av olycksfall	4
f	Summa 8

Anvisningar och kommentarer

De vanligaste barnsjukdomarna

Genomgång av de vanligaste barnsjukdomarnas typiska kännetecken och inkubationstider samt åtgärder vid hastigt insjuknande.

Smitta, smittspridning, vaccination

Synpunkter ges på allmän hygien i hemmet, smitta och smittspridning.

Redogörelse ges beträffande vaccinationer.

Vård av sjuka barn

Vid vissa tillfällen kan familjedaghemmet få hand om ett lindrigt sjukt dagbarn.

Synpunkter ges på praktiska åtgärder, sängläge, vätsketillförsel, kost samt lämplig sysselsättning för sjuka barn.

Förebyggande av olycksfall

I undervisningen behandlas ingående bland annat följande moment:

barnsäkra vägg- och grenuttag och fönsterstänging, uppmärksamhet beträffande hushållsmaskiner, spisar och kylskåp m. m. Leksaker. Förvaring av tobak, tändstickor, kemisk-tekniska preparat — t. ex. tvättmedel — och mediciner. Kvävningsrisker (plast m. m.), trafik, drunkning m. m.

Vikten av tillsyn bör framhållas. Första åtgärder vid inträffade olycksfall såsom t. ex. förgiftningar. Kontakt med läkare.

Mun-mot-mun metoden.

4 Samhällskunskap

Undervisningen bör ha till uppgift

att ge en kort orientering om samhället och barntillsynen.

Huvudmoment

	Förslag till timfördelning
Samhället och barntillsynen	3
Skadeståndsansvar	1
Summa	4

Samhället och barntillsynen

En kortfattad information om kommunens sociala verksamhet, särskilt barnavårdsnämndernas uppgifter samt social hemhjälp, barnavårdscentraler, barnstugor, park- och ferieverksamhet.

Den yrkesarbetande moderns situation i arbetslivet, hennes problem och

möjligheter att få hjälp diskuteras. Frågor behandlas såsom familjedaghemmet som komplement till barnstugeverksamhet, villkor för placering, uppläggning beträffande ersättning och avgifter, avtal mellan dagbarnvårdaren och kommunen, konsulentverksamhet, hälsokontroll, vistelsetidens längd, uppsägningsvillkor samt tystnadsplikten. Orientering om familjedaghemsverksamheten på orten.

Skadeståndsansvar

Skadeståndsansvar vid person- och sakskada.

BILAGA 3

Minneslista för sjuksköterskor vid hembesök inom den förebyggande barnvården

1. *Trappor*, såväl utomhus som inomhus, bör ha räcken och eventuella grindar.

2. *Fönster* bör helst vara försedda med säkerhetsspärrar. Spärrar och krokar skall vara ordentligt påhakade, när fönstren är stängda. Bästa skyddet för öppna fönster är nät.

3. *All elektrisk materiel* måste vara hel och ofarlig. Vägghävt uttag till sådana bör vara av »barnsäker» typ, dvs. försedda med inbyggda klaffar. I annat fall bör skyddsproppar finnas.

4. *Medicinflaskor* och andra läkemedelsförpackningar skall förvaras på för barn oåtkomliga platser.

5. *Giftiga eller frätande ämnen* (lutpulver, rengöringsmedel m. m., obs! särskilt växtskyddsmedel) skall förvaras på lämpligt sätt och på för barn oåtkomlig plats. Så får t. ex. vätskor av sådant slag ej hällas i läskedrycksflaskor e. dyl. och kärl med sådant innehåll ej ställas under diskbänkar etc. Det bör påpekas, att numera i handeln finns säkerhetsreglar till skåp samt säkerhetslock eller -proppar till burkar och flaskor. Förvaringskärlen skall förses med etiketter, som tydligt anger innehållet.

6. *Verktyg och hushållsredskap*, med vilka barn kan skada sig eller andra, skall förvaras så att barnen ej kan få tag på dem.

7. Det bör påpekas, att särskild försiktighet skall iakttagas vid användan-

de av *maskiner och apparater* inom hemmet, när barn finns i närheten. Detta gäller särskilt hushållsmaskiner av s. k. assistenttyp, köttkvarn, tvättmaskin, mangel osv.

8. *Kastruller och förvaringskärl med helt innehåll* skall alltid placeras på betryggande sätt. De skall ställas så, att barn ej kan gripa tag i skaft eller handtag och välta över sig innehållet.

9. Alla slags *tobaksvaror* skall förvaras oåtkomliga för barn. *Tändsticksaskar och cigarettändare* får ej ligga framme. Otömnda askkoppar måste placeras utom räckhåll för barn.

10. Kanterna på *mattor* bör ej vara upprullade eller vikta, så att barnen kan snubbla på dem.

11. Se till att barnens *sängar* och *barnvagnar* är av lämplig konstruktion och utrustade på lämpligt sätt. Barnvagn skall vara försedd med effektiv broms.

12. *Sängar, sänghagar och lekhagar* får ej ha trasiga eller lösa spjälor, på vilka barn kan skada sig.

13. Barnens *kläder och leksaker* får inte vara försedda med prydnader, såsom tofsar, knappar, kulor e. dyl., vilka barnen kan svälja. Barn kan skada sig även på leksaker med spikar, träflisor o. dyl. eller på leksaker av olämplig konstruktion.

14. Om *napp* kommer till användning, skall den vara oskadad, sugstycket fastsittande och skyddsbrickans diameter minst 40 mm.

15. Se till att tunna *plastsdynken* icke användes som underlägg i barnens sängar och att barnen icke kan få tag på *plastpåsar*, som de kan dra över huvu-

det. Framhåll också, att barn ej får lämnas ensamma med *plasthaklappar* på sig. Kvävningensrisken är stor med dessa artiklar av plast.

BILAGA 4

Förteckning över kommuner tillhörande storstadsregionerna

Stockholmsregionen

Stockholms stad

Nacka

Sundbyberg

Solna

Djursholm

Lidingö

Vaxholm

Täby

Stocksund

Danderyd

Sollentuna

Saltsjöbaden

Märsta

Upplands-Väsby

Vallentuna

Österåker

Värmdö

Gustavsberg

Boo

Järfälla

Färingsö

Ekerö

Huddinge

Botkyrka

Salem

Grödinge

Västerhaninge

Österhaninge

Tyresö

Göteborgsregionen

Göteborgs stad

Mölnadal

Partille

Råda

Källered

Askim

Torslanda

Tuве

Säve

Angered

Malmöregionen

Malmö stad

Lomma

Burlöv

Bunkeflo

Oxie

BILAGA 5

STATISTISKA CENTRALBYRÅN
UTREDNINGSPÄRINSTITUTET

Linnégatan 87

Familjedaghemundersökningen P 642

Iffylles av Loko	Ub nr
kol 1-6	

Iffylles av Loko	Föd.-år	-mån	-nr
	kol 7-8	kol 9-10	kol 11-13

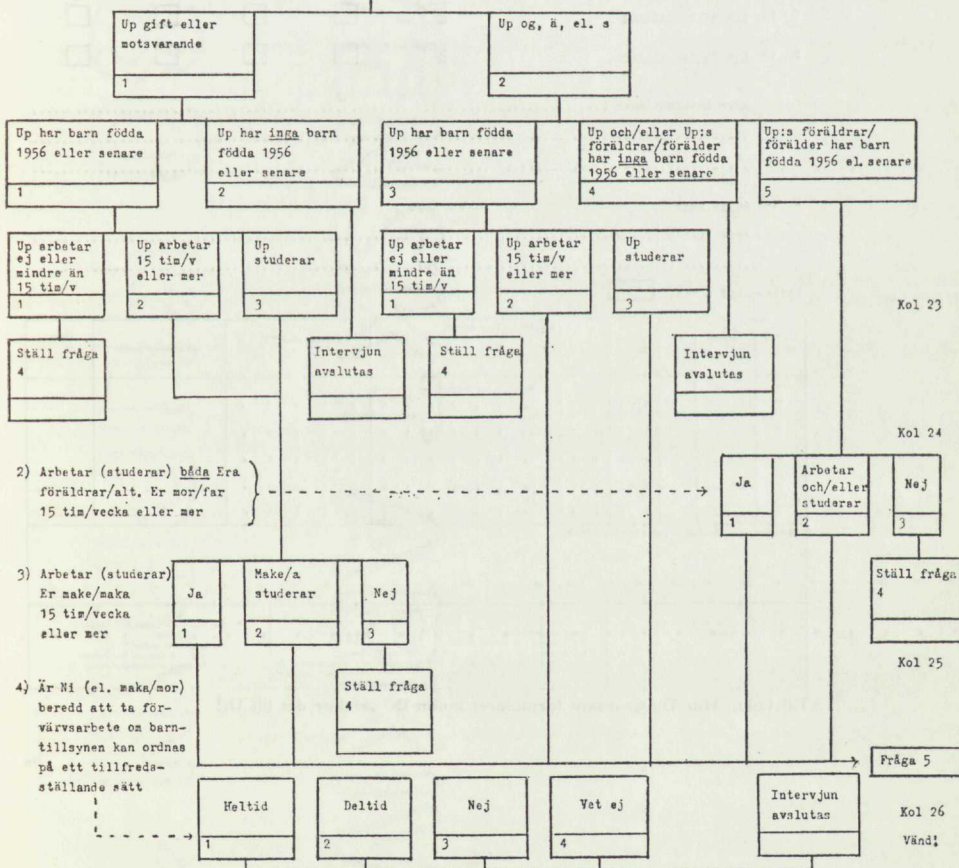
För Ut	Kommun	Län
	kol 14	kol 15-16

1) Jag skulle vilja veta vilka personer som bor i samma bostadslägenhet som Ni, i vilken relation de står till Er, deras födelseår, kön och civilstånd.

Person	Släktskap eller relation till Up	Födelseår	Kön m, k	Civilstånd og, g, ä, s
Nr 1	Up
2
3
4
5
6
7
8
9
10

Kol 17-20

Markera tillämplig kategori nedan med hjälp av tablan

Tag reda på hur familjeenheten har tillsynen ordnad för vart och ett av de barn, som är födda 1956 eller senare. Gå från äldre till yngre. Markera endast ett alternativ för varje barn.

		Barn nr 1	Barn nr 2	Barn nr 3	Barn nr 4	Barn nr 5
		kol 27-28	kol 29-30	kol 31-32	kol 33-34	kol 35-36
5) Hur ordnas barn tillsynen	A <u>Tillsyn utanför hemmet</u>					
	1 Daghem, fritidshem	☐	☐	☐	☐	☐
	2 Lekskola/halvdaghem	☐	☐	☐	☐	☐
	3 Kommunalt familjedaghem	☐	☐	☐	☐	☐
	<u>Privat familjedaghem</u>					
	4 Mormor eller farmor	☐	☐	☐	☐	☐
	5 Annan släkting	☐	☐	☐	☐	☐
	6 Annan person	☐	☐	☐	☐	☐
	B <u>Tillsyn i hemmet av</u>					
	7 Make/maka	☐	☐	☐	☐	☐
	8 Hushjälp	☐	☐	☐	☐	☐
	9 Andra barn t.ex. syskon	☐	☐	☐	☐	☐
	10 Mormor eller farmor	☐	☐	☐	☐	☐
	11 Annan släkting	☐	☐	☐	☐	☐
	C 12 <u>Klarar sig själva</u>	☐	☐	☐	☐	☐
	D 13 <u>Kombinerad tillsyn</u>	☐	☐	☐	☐	☐

Ange kombinationen

.....

.....

E 14 Annat sätt

Ange vilket

.....

Intervjuetid i min.

Kontakt nr	Datum	KI	Kontakt-sätt ^{*)}	Resultat av kontakten ^{**)}										Kontakt med ^{***)}				Loko: namn (text)	Loko-nr	
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	0	1	2	3			4
1			1 2 1 2 3	Bortfall										0	1	2	3	4		
2			1 2 1 2 3	4	5	6	7	8	9	0	0	1	2	3	4					
3			1 2 1 2 3	4	5	6	7	8	9	0	0	1	2	3	4					
4			1 2 1 2 3	4	5	6	7	8	9	0	0	1	2	3	4					
5			1 2 1 2 3	4	5	6	7	8	9	0	0	1	2	3	4					
Anmärkningar. (Kontakt nr anges före kommentar)																				
^{*)} 1 = Per telefon 2 = Besök																				
^{**)} 1 = Intervju 2 = Komplettering 3 = Intervju vid senare tillfälle 4 = Sjukdom 5 = Ej anträffad (inkl. tillf. utv. vistelse) 6 = Vägran (skäl anges) 7 = Ip på sjukhus, vilohem, fängelse o. dyl. 8 = Ip död 9 = Ip utomlands längre än 1 år efter märkecken (beskriv) 0 = Övrigt (specificera)																				
^{***)} 0 = Ingen anträffad (vid besök) 1 = Ip själv 2 = Ips make/maka 3 = Ips fader/moder/son/dotter 4 = Annan person (specificera)																				

Till Loko: Har Du granskat formuläret innan Du skickar det till U?

STATISTISKA CENTRALBYRÅN
 Utredningsinstitutet
 Fack
 Stockholm 27

P 0642 A 1

UB-nr

FAMILJEDAGHEMSUNDERSÖKNINGEN

Formulär, privata familjedaghem, föräldradelen

Loko nr Intervju den / 1966

Lökos namn

Intervjutid från kl till kl

Intervjun skall i familjer
 genomföras med hustrun el.
maken

För U1	
Kol.nr	
1 Kort nr	<input type="text" value="2"/>
2-3 Län	<input type="text"/>
10-15 Hushåll nr	<input type="text"/>
25 Kommuntyp	☐
26 Benägenhet till arb.	☐
27 Fam.storlek	☐
28 Barn födda 1956	☐
29 Civilstånd	☐
30 Barnets ålder	☐
31 Moderns ålder	☐

1.		Först skulle jag vilja veta om Ni (och Er make/maka el. motsv.) fortfarande arbetar och/eller studerar och har minst ett hemmavarande barn, fött 1956 eller senare, i familjedaghem.
	1	Ja → fråga 3
	2	Nej → ställ fråga 2 och avsluta intervjun
2.		Vad är orsaken till förändringen?
3 a.		Vad har Ni (och Er make/a) för sysselsättning?
Kol. 32	Kol. 33	Är Ni anställd(a) eller rörelseidkare?
Maka	Make	
1	1	Heltidsanställd mer än 30 tim/vecka → fråga 4
2	2	Deltidsanställd 15-29 tim/vecka
3	3	Rörelseidkare
4	4	Jordbrukare
5	5	Medhjälpande familjemedlem
6	6	Studerande
		} → fråga 4
3.b.		Om barnets moder är deltidsanställd
		Är Ni (Er make) beredd att ta heltidsarbete om barn tillsynen kan ordnas på ett tillfredsställande sätt?
	1	Ja
	2	Nej
	3	Vet ej
4.		Vad har Ni (och Er make/a) för yrke? (Lämna så detaljerade uppgifter som möjligt, ej enbart tjänsteman eller arbetare).
För Ui		Maka
☐ Kol. 34	
För Ui		Make
☐ Kol. 35	
5.		Hur länge har Ni (Er make) förvärvsarbetat?
	1	Mindre än 1 år
	2	1-3 år → fråga 7
Kol. 36	3	Mer än 3 år → fråga 7

3.

6. Kol 37	1 Stadigvarande 2 Tillfälligt	Är Ert (Er makas) förvärvsarbete att betrakta som stadigvarande eller tillfälligt?
7. För Ui ☐ Kol 42	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> Följande frågor gäller det barn som är fött 19.... och som vistas i familjedaghem. </div> Hur lång tid <u>per dag</u> vistas i regel barnet i familjedaghemmet? tim.	
8. Kol 43	På vilket sätt kommer barnet till familjedaghemmet? 1 Bil (familjens) 2 Buss, spårvagn, tunnelbana el. tåg 3 Promenerar 4 Annat sätt: Beskriv	
9. min. Kol 44-45	Hur lång tid använder Ni för färd (promenad) i en riktning mellan bostad och familjedaghem?	
10. Kol 50	Hur lång tid har barnet vistats i denna tillsynsform? 1 Mindre än 3 mån. 2 3 mån. - 1 år 3 1-3 år 4 Mer än 3 år	
11. För Ui ☐ Kol 51-53	Har Ni några kostnader för denna tillsyn? Nej <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;"> Om ja </div> Hur mycket betalar Ni för tillsynen? (Om kommunalt familjedaghem räkna <u>inte</u> med ev. kommunalt bidrag). kronor per dag	

12.	Hur många huvudmål äter barnet per dag i familjedaghemmet?
	0 0 mål
	1 1 mål
	2 2 mål
Kol 54	3 3 mål eller flera
13.	Vilken är <u>huvudorsaken</u> till att Ni har barnet i familjedaghem och inte i någon annan tillsynsform?
	1 Kostnadsskäl
	2 Miljöfaktorer
	3 Arbetstider/förhållanden
	4 Platsbrist när det gäller andra tillsynsformer eller avsaknad av andra tillsynsformer
	5 Andra skäl, beskriv:

Kol 58
14.	Önskar Ni någon annan <u>form av tillsyn</u> för barnet än den Ni nu har?
	1 Nej → fråga 17
	☐ Om ja Vilken tillsynsform skulle Ni vilja ha istället?
	2 Daghem/fritidshem
	3 Lekskola/halvdaghem
	0 Hemhjälp. Be Ip ange ett andra alternativ
	4 Privat familjedaghem
	5 Kommunalt familjedaghem
	6 Annat. Beskriv:

Kol 59
15.	Söker Ni plats för barnet i denna tillsynsform?
	1 Ja
Kol 60	2 Nej

5.

16. Vad är huvudorsaken till att Ni önskar byta tillsynsform?

- 1 Kostnadsskäl
- 2 Miljöfaktorer
- 3 Arbetstider/förhållanden
- 4 Andra skäl, beskriv
-
-

Kol 61

17. Har barnet tidigare vistats i någon annan tillsynsform?

- 1 Nej → fråga 19
- Om ja I vilken tillsynsform vistade barnet senast?
- 2 Daghem/fritidshem
- 3 Lekskola/halvdaghem
- 4 Hemhjälp → fråga 19
- 5 Privat familjedaghem → fråga 19
- 6 Kommunalt familjedaghem → fråga 19
- 7 Annan. Beskriv:
-
-

Kol 62

18.

Om alt. 2 eller 3 enligt fråga 17

Vad var huvudorsaken till att Ni bytte tillsynsform?

- 1 Kostnadsskäl
- 2 Miljöfaktorer
- 3 Arbetstider/-förhållande
- 4 Byte av bostad
- 5 Tillsynsformen upphörde
- 6 Annan orsak. Beskriv:
-
-

Kol 63

19.	Har Ni sedan månad 1965 bytt dagbarnvårdare för barnet?
0	Nej → fråga 21
	☐ Om ja Hur många gånger?
	1 1 gång
	2 2 gånger
	3 3 gånger
Kol 77	4 Mer än 3 gånger
20.	Vad var <u>huvudorsaken</u> till bytet när Ni senast bytte dagbarnvårdare?
	1 Kostnadsskäl
	2 Miljöfaktorer
	3 Arbetstider/förhållanden
	4 Byte av bostad
Kol 78	5 Familjedaghemmet upphörde
	6 Fått dagbarnvårdare på närmare håll
Kol 80 ☐	7 Annan orsak. Beskriv:
21.	Förekommer det eller har det förekommit några skillnader i åsikter mellan Er och dagbarnvårdaren beträffande barnets.
	LÄS UPP ALTERNATIVEN
Ja	Nej
1	2
uppfostran	
1	2
matvanor	
1	2
lekvanor	
1	2
sovvanor	
	Anm.:
Korttyp 3
Kol 16-19
22.	Hur tycker Ni att barnet anpassat sig till denna form av tillsyn?
	1 Bra
	2 Ganska bra
Kol 23	3 Dåligt
	4 Ingen uppfattning

23.	Genomgick barnet någon form av hälsokontroll innan Ni lämnade det till dagbarnvårdaren?	1	Ja
		2	Nej
			Ann.:
		
Kol 25		
24.	Har Ni (eller Er maka/make) under den senaste månaden tvingats vara borta från arbetet p.g.a. att dagbarnvårdaren ej kunnat ta emot barnet någon dag?	1	Nej
Kol 26	☐ Om ja		Hur många dagar har detta inträffat under den senaste månaden?
..... SEP.	→		fråga 26
25.	Hur har Ni då ordnat tillsynen när barnet var sjukt?	1	Har själv ordnat avlösare
Kol 27		2	Har aldrig varit aktuellt
26.	Är det i Er kommun ordnat så att man kan få hjälp i eget hem av barnvårdarinna, barnsamarit el. annan kommunal hemhjälp vid		
Ja Nej Vet ej			LÄS UPP ALTERNATIVEN
1 2 3	dagbarnvårdares förfall		
1 2 3	barnets sjukdom		
Kol 28-29			
27.	Om ja enl. fråga 26		
	Har Ni någon gång utnyttjat denna hjälpmöjlighet?		
		1	Ja → fråga 30
Kol 30		2	Nej
28.	Skulle Ni vid förfall (sjukdom, ledighet eller likn.) för dagbarnvårdaren eller vid barnets sjukdom vara villig att - om Ni erbjuds - låta barnvårdarinna (barnsamarit), eller annan kommunal hemhjälp, sköta barnet i Ert eget hem?		
		1	Ja → fråga 30
		2	Nej
Kol 31		3	Vet ej → fråga 30

29. Varför?

För Ui

Kol 32

30. Vad har Ni (och Er make/maka el. motsv.) för skolutbildning? Räkna även med yrkesutbildning som varat minst ett år.

Kol 41 Kol 42

Maka Make

1	1	folkskola, fortsättningsskola eller liknande
2	2	folkskola eller liknande samt yrkesutbildning i minst ett år (t.ex. yrkesskola, lantushållsskola, hushållsskola)
3	3	realexamen (även praktisk), grundskola, högre folkskola, flickskola, folkhögskola
4	4	realexamen, grundskola, högre folkskola, flickskola eller folkhögskola samt yrkesutbildning i minst ett år (t.ex. handelsskola, sjuksköterskeskola, folkskoleseminarium)
5	5	studentexamen (även fackgymnasium)
6	6	studentexamen samt yrkesutbildning i minst ett år (t.ex. folkskoleseminarium, högskola eller universitet <u>utan</u> examen)
7	7	examen från universitet eller högskola,

Markera endast ett svarsalternativ! Om det är svårt att placera Ip och Ip:s make/make i någon av grupperna ovan, skriv svaret så fullständigt som möjligt på anmärkningsraden.

Anm.:

31. Bor Ni i en-, två- eller flerfamiljshus?

	1	En eller tvåfamiljshus (inkl. radhus)
Kol 43	2	Flerfamiljshus

32. Hur många bostadsrum (med golvyta om minst 6 kvm) omfattar bostaden? Kök, kokvrå eller rum utan fönster skall inte räknas.

	1	1 rum
	2	2 rum
	3	3 rum
	4	4 rum
Kol 44	5	5 rum eller fler

9.

<p>33.</p> <p>Kol 46</p>	<p>På vilket sätt disponerar Ni bostaden?</p> <p>1 Hyr eller äger lägenhet, villa m.m.</p> <p>2 Inneboende</p>
<p>34.</p> <p>För Ui</p> <p><input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/></p> <p>Kol 47-49</p>	<p>Hur stor är bostadsytan?</p> <p>..... m²</p>
<p>35.</p> <p>Kol 50</p>	<p>Bor Ni i modern, halvmodern eller omodern bostad?</p> <p>1 Modern</p> <p>2 Halvmodern</p> <p>3 Omodern</p>
<p>För Ui</p> <p><input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/></p> <p>Kol 51 Kol 52 Kol 53</p>	<p>36.</p> <p>Hur stor var Er (och Er makas/makes inkomst 1965 före skatteavdraget?</p> <p>Maka Make</p> <p>..... kr kr</p> <p>Totalt kr</p>
<p>Kol 54 <input type="text"/></p>	<p>37.</p> <p>För att få en kompletterande bild av familjedaghemssituationen, måste vi även ställa några frågor till dagbarnvårdaren.</p> <p>Skulle jag kunna få namn och adress och telefonnummer på Er dagbarnvårdare?</p> <p>Namn:</p> <p>Adress: Tel.:</p>
<p>Kol 80 <input type="text"/></p>	<p>38.</p> <p><input type="text"/></p> <p>Anlitar Ni privat familjedaghem för det andra barnet fött 1956 (Era övriga barn födda 1956 eller senare)?</p> <p>1 Nej</p> <p>2 Alla barn på samma familjedaghem</p> <p>3 Olika familjedaghem</p> <p>Beskriv hur barnen fördelar sig på de olika familjedaghemmen</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

Lokos kommentarer:

.....

.....

.....

.....

.....

STATISTISKA CENTRALBYRÅN
 Utredningsinstitutet
 Fack
 Stockholm 27

P 0642 A 2

UB-nr

FAMILJEDAGHEMSUNDERSÖKNINGEN

Formulär, kommunala familjedaghem, föräldraderen

Loko nr Intervju den / 1966

Lokos namn

Intervjutid från kl till kl

Intervjun skall i familjer
 genomföras med hustrun el.
maken

För Ui

Kol. nr

1	Kort nr	<input type="text" value="2"/>
2-3	Län	<input type="text"/>
10-15	Hushåll nr	<input type="text"/>
25	Kommuntyp	
26	Benägenhet till arb.	☐
27	Fam.storlek	☐
28	Barn födda 1956	☐
29	Civilstånd	☐
30	Barnets ålder	☐
31	Moderns ålder	☐

1. Jag skulle vilja veta vilka personer som bor i samma bostads-
lägenhet som Ni, i vilken relation de står till Er, deras
födelseår, kön och civilstånd.

Person	Släktskap eller relation till Up	Födelseår	Kön	Civilstånd
			m, k	og, g, ä, s
Nr 1	Up
2
3
4
5
6
7
8
9
10

2.A Har Ni / och Er make/maka, en dotter/son som får sin tillsyn i kommunalt familjedaghem under den tid Ni (och Er make/a) arbetar?

1 Ja → fråga 3

2 Nej → ställ fråga 2B och avsluta intervjun

2.B Vad är orsaken till att Ni upphört att ha barnet i familjedaghem?

.....
.....

3. Vad har Ni (och Er make/a) för sysselsättning?

Kol 32 Kol 33 Är Ni anställd(a) eller rörelseidkare?

Maka Make

1	1	Heltidsanställd mer än 30 tim/vecka
2	2	Deltidsanställd 15-29 tim/vecka
3	3	Rörelseidkare
4	4	Jordbrukare
5	5	Medhjälpande familjemedlem
6	6	Studerande

3b

Om barnets moder är deltidsanställd

Är Ni (Er make) beredd att ta heltidsarbete om barn-tillsynen kan ordnas på ett tillfredsställande sätt

- 1 JA
2 NEJ 3 VET EJ

4. Vad har Ni (och Er make/a) för yrke?

(Lämna så detaljerade uppgifter som möjligt, ej enbart tjänsteman eller arbetare).

För Ui

Kol 34

För Ui

Kol 35

Maka

Make

5.	Hur länge har Ni (Er maka) förvärvsarbetat?
Kol 36	1 Mindre än 1 år 2 1-3 år → fråga 7 3 Mer än 3 år → fråga 7
6.	Är Ert (Er makes) förvärvsarbete att betrakta som stadigvarande eller tillfälligt?
Kol 37	1 Stadigvarande 2 Tillfälligt
7.	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;"> Följande frågor gäller det barn som är fött 19 och som vistas hos </div>
För U1 ☐ Kol 42	Hur lång tid <u>per dag</u> vistas i regel barnet i familjedaghemmet? tim.
8.	På vilket sätt kommer barnet till familjedaghemmet?
Kol 43	1 Bil (familjens) 2 Buss, spårvagn, tunnelbana el. tåg 3 Promenerar 4 Annat sätt: Beskriv
9.	Hur lång tid använder Ni för färd (promenad) i en riktning mellan bostad och familjedaghem?
..... min. Kol 44-45	
10.	Hur lång tid har barnet vistats i denna tillsynsform?
Kol 50	1 Mindre än 3 mån. 2 3 mån. - 1 år 3 1-3 år 4 Mer än 3 år
11.	Har Ni några kostnader för denna tillsyn?
För U1 ☐ Kol 51-53	Nej <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> Om ja </div> Hur mycket betalar Ni för tillsynen? (Om kommunalt familjedaghem räkna <u>inte</u> med ev. kommunalt bidrag). kronor per dag

12.	Hur många huvudmål äter barnet per dag i familjedaghemmet?
0	0 mål
1	1 mål
2	2 mål
Kol 54	3 3 mål eller flera
13.	Vilken är <u>huvudorsaken</u> till att Ni har barnet i familjedaghem och inte i någon annan tillsynsform?
1	Kostnadsskäl
2	Miljöfaktorer
3	Arbetstider/förhållanden
4	Platsbrist när det gäller andra tillsynsformer eller avsaknad av andra tillsynsformer
5	Andra skäl, beskriv:
Kol 58
14.	Önskar Ni någon annan <u>form</u> av <u>tillsyn</u> för barnet än den Ni nu har?
1	Nej → fråga 17
	☐ Om ja Vilken tillsynsform skulle Ni vilja ha istället?
2	Daghem/fritidshem
3	Lekskola/halvdaghem
	Hemhjälp. Be Ip ange ett andra alternativ
4	Privat familjedaghem
5	Kommunalt familjedaghem
6	Annat. Beskriv:
Kol 59
15.	Söker Ni plats för barnet i denna tillsynsform?
1	Ja
Kol 60	2 Nej

5.

16. Vad är huvudorsaken till att Ni önskar byta tillsynsform?

- 1 Kostnadsskäl
- 2 Miljöfaktorer
- 3 Arbetstider/förhållanden
- 4 Andra skäl, beskriv
-
-

Kol 61

17. Har barnet tidigare vistats i någon annan tillsynsform?

- 1 Nej → fråga 19

Om ja I vilken tillsynsform vistade barnet senast?

- 2 Daghem/fritidshem
- 3 Lekskola/halvdaghem
- 4 Hemhjälp → fråga 19
- 5 Privat familjedaghem → fråga 19
- 6 Kommunalt familjedaghem → fråga 19
- 7 Annan. Beskriv:
-
-

Kol 62

18.

Om alt. 2 eller 3 enligt fråga 17

Vad var huvudorsaken till att Ni bytte tillsynsform?

- 1 Kostnadsskäl
- 2 Miljöfaktorer
- 3 Arbetstider/-förhållande
- 4 Byte av bostad
- 5 Tillsynsformen upphörde
- 6 Annan orsak. Beskriv:
-
-

Kol 63

19.	Har Ni sedan månad 1965 bytt dagbarnvårdare för barnet?
0	Nej → fråga 21
	☐ Om ja Hur många gånger?
1	1 gång
2	2 gånger
3	3 gånger
Kol 77	4 Mer än 3 gånger
20.	Vad var <u>huvudorsaken</u> till bytet när Ni senast bytte dagbarnvårdare?
1	Kostnadsskäl
2	Miljöfaktorer
3	Arbetstider/förhållanden
4	Byte av bostad
5	Familjedaghemmet upphörde
Kol 78	6 Fått dagbarnvårdare på närmare håll
Kol 80 ☐	7 Annan orsak. Beskriv:
21.	Förekommer det eller har det förekommit några skillnader i åsikter mellan Er och dagbarnvårdaren beträffande barnets
	LÄS UPP ALTERNATIVEN
Ja	Nej
1	2
1	2
1	2
1	2
	uppfostran
	matvanor
	lekvanor
	sovvanor
	Anm.:
Korttyp 3
Kol 16-19
22.	Hur tycker Ni att barnet anpassat sig till denna form av tillsyn?
1	Bra
2	Ganska bra
Kol 23	3 Dåligt
	4 Ingen uppfattning

7.

23.	Genomgick barnet någon form av hälsokontroll innan Ni lämnade det till dagbarnvårdaren?	
	1	Ja
	2	Nej
	Ann.:	
	
Kol 25	
24.	Har Ni (eller Er maka/Make) under den senaste månaden tvingats vara borta från arbetet p.g.a. att dagbarnvårdaren ej kunnat ta emot barnet någon dag?	
	1	Nej
Kol 26	☐ Om ja	Hur många dagar har detta inträffat under den senaste månaden?
.....	ger.	→ fråga 26
25.	Hur har Ni då ordnat tillsynen när barnet var sjukt?	
	1	Har själv ordnat avlösare
Kol 27	2	Har aldrig varit aktuellt
26.	Är det i Er kommun ordnat så att man kan få hjälp i eget hem av barnvårdarinna, barnsamarit el. annan kommunal hemhjälp vid	
Ja	Nej	Vet ej
1	2	3
1	2	3
Kol 28-29	LÄS UPP ALTERNATIVEN	
	dagbarnvårdares förfall	
	barnets sjukdom	
27.	☐ Om ja enl. fråga 26	
	Har Ni någon gång utnyttjat denna hjälpmöjlighet?	
	1	Ja → fråga 30
Kol 30	2	Nej
28.	Skulle Ni vid förfall (sjukdom, ledighet eller likn.) för dagbarnvårdaren eller vid barnets sjukdom vara villig att - om Ni erbjuds - låta barnvårdarinna (barnsamarit), eller annan kommunal hemhjälp, sköta barnet i Ert eget hem?	
	1	Ja → fråga 30
	2	Nej
Kol 31	3	Vet ej → fråga 30

29. För U1 ☐ Kol 32	Varför?
30. Kol 41 Kol 42 Maka Måke 1 1 2 2 3 3 4 4 5 5 6 6 7 7	Vad har Ni (och Er make/maka el. motsv.) för skolutbildning? Räkna även med yrkesutbildning som varat minst ett år. folkskola, fortsättningskola eller liknande folkskola eller liknande samt yrkesutbildning i minst ett år (t.ex. yrkesskola, lanthushållsskola, hushållsskola) realexamen (även praktisk), grundskola, högre folkskola, flickskola, folkhögskola. realexamen, grundskola, högre folkskola, flickskola eller folkhögskola samt yrkesutbildning i minst ett år (t.ex. handelsskola, sjuksköterskeskola, folkskoleseminarium) studentexamen (även fackgymnasium) studentexamen samt yrkesutbildning i minst ett år (t.ex. folkskoleseminarium, högskola eller universitet <u>utan</u> examen) examen från universitet eller högskola, <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px 0;"> Märkera endast ett svarsalternativ! Om det är svårt att placera Ip och Ip:s maka/make i någon av grupperna ovan, skriv svaret så fullständigt som möjligt på anmärkningsraden. </div> Anm.:
31. Kol 43	Bor Ni i en-, två- eller flerfamiljshus? 1 En eller tvåfamiljshus (inkl. radhus) 2 Flerfamiljshus
32. Kol 44	Hur många bostadsrum (med golvyta om minst 6 kvm) omfattar bostaden? Kök, kokvrå eller rum utan fönster skall inte räknas. 1 1 rum 2 2 rum 3 3 rum 4 4 rum 5 5 rum eller fler

33. Kol 46	På vilket sätt disponerar Ni bostaden? 1 Hyr eller äger lägenhet, villa m.m. 2 Inneboende
34. För Ui <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> Kol 47-49	Hur stor är bostadsytan? m ²
35. Kol 50	Bor Ni i modern, halvmodern eller omodern bostad? 1 Modern 2 Halvmodern 3 Omodern
36. För Ui <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> Kol 51 Kol 52 Kol 53	Hur stor var Er (och Er makas/makes inkomst 1965 före skatteavdraget? Maka kr Make kr Totalt kr
37. <input type="text"/> Kol 54	Är barnet släkt med sin dagbarnvårdare? 1 Nej <input type="text"/> Om ja Ange relationen 2 Mormor eller farmor 3 Annan släkting
38. <input type="text"/> Kol 80	Om flera barn 1956 eller senare Lämnar Ni fler barn födda 1956 eller senare till samma dagbarnvårdare? 1 NEJ <input type="text"/> OM JA Hur många

Lokos kommentarer:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

80 KILIPAW 1988

STATISTISKA CENTRALBYRÅN
 Utredningsinstitutet
 Fack
 Stockholm 27

P 0642 B

UB-nr

FAMILJEDAGHEMSUNDERSÖKNINGEN

Formulär Annat sätt

Loko nr Intervju den / 1966

Lokos namn

Intervjutid från kl till kl

Intervjun skall i familjer genomföras med <u>hustrun el. maken</u>
--

För U1

Kol.nr

1	Kort nr	<input type="text" value="2"/>
2-3	Län	<input type="text"/>
10-15	Hushåll nr	<input type="text"/>
25	Kommuntyp	☐
26	Benägenhet till arb.	☐
27	Fam. storlek	☐
28	Barn födda 1956	☐
29	Civilstånd	☐
30	Barnets ålder	☐
31	Moderns ålder	☐

<p>1.</p> <p>1 Ja. → fråga 3</p> <p>2 Nej → ställ fråga 2 och avsluta intervjun</p>	<p>2.</p> <p>Först skulle jag vilja veta om Ni (och Er maka/make eller motsvarande) fortfarande arbetar och/eller studerar och har minst ett hemmavarande barn fött 1956 eller senare, (som får sin tillsyn av) alt. (som klarar sig utan tillsyn).</p>
<p>2.</p>	<p>Vad är orsaken till förändringen?</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>3 a.</p> <p>Maka Make</p> <p>1 1</p> <p>2 2</p> <p>3 3</p> <p>4 4</p> <p>5 5</p> <p>6 6</p> <p>Kol. 32 Kol. 33</p>	<p>Vad har Ni (och Er make/a) för sysselsättning?</p> <p>Är Ni anställd eller rörelseidkare?</p> <p>Heltidsanställd mer än 30 timmar/vecka → fråga 4</p> <p>Deltidsanställd 15-29 timmar/vecka</p> <p>Rörelseidkare</p> <p>Jordbrukare</p> <p>Medhjälpande familjemedlem</p> <p>Studerande</p> <p>} → fråga 4</p>
<p>3 b.</p> <p>Kol. 34</p> <p>Y-kod</p> <p>☐</p> <p>Y-kod</p> <p>☐</p> <p>Kol. 35</p>	<p>Om barnets moder är deltidanställd</p> <p>Är Ni (Er maka) beredd att ta heltidsarbete om barn tillsynen kan ordnas på ett tillfredsställande sätt?</p> <p>1 Ja</p> <p>2 Nej</p> <p>3 Vet ej</p>
<p>4.</p> <p>Maka</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>Kol. 36</p>	<p>Vad har Ni (och Er make/a) för yrke?</p> <p>(Lämna så detaljerade uppgifter som möjligt, ej endast tjänsteman eller arbetare)</p> <p>Maka</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>Make</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>5.</p> <p>Maka</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>Kol. 36</p>	<p>Hur länge har Ni (Er maka) förvärvsarbetat?</p> <p>Mindre än 1 år</p> <p>1-3 år → fråga 7</p> <p>Mer än 3 år → fråga 7</p>

	3.
6.	Är Ert (Er makas) förvärvsarbete att betrakta som stadigvarande eller tillfälligt?
Maka	
1	Stadigvarande
2	Tillfälligt
Kol 37	
7.	Följande frågor gäller det barn som är fött 19 och som får sin tillsyn av
För Vi	
☐	Hur lång tid per dag får barnet tillsyn av ?
Kol 42 tim.
8.	Hur lång tid har Ni ordnat tillsynen på det här sättet?
	1 Mindre än 3 mån.
	2 3 mån. - 1 år
	3 1 - 3 år
Kol 50	4 Mer än 3 år
9.	Vad är <u>huvudorsaken</u> till att Ni ordnat tillsynen av barnet på det här sättet?
	1 Kostnadsskäl
	2 Miljöfaktorer
	3 Arbetstider/förhållanden
	4 Platsbrist när det gäller andra tillsynsformer eller avsaknad av annan tillsynsform
	5 Andra skäl. Beskriv:

Kol 58
10.	Önskar Ni någon annan <u>form av tillsyn</u> för barnet än den Ni nu har.
	1 Nej → fråga 13
	☐ Om ja. Vilken tillsynsform skulle Ni vilja ha istället?
	2 Daghem, fritidshem
	3 Lekskola/halvdaghem
	0 Henhjälp. Be I p ange ett andra alternativ.
	4 Privat familjedaghem
	5 Kommunalt "
	6 Annat. Beskriv:
Kol 59

5.

15.	Har Ni (eller Er maka/make) under den senaste månaden tvingats vara borta från arbetet p.g.a. att ordinarie vårdare ej kunnat ta hand om barnet någon dag?
1	Nej
Korttyp 3	☐ Om ja Hur många dagar har detta inträffat under den senaste månaden?
..... EGF.	→ fråga 17
Kol 26	
16.	Hur har Ni då ordnat tillsynen när barnet var sjukt?
1	Har själv ordnat avlösare
Kol 27	2 Har aldrig varit aktuellt
17.	Är det i Er kommun ordnat så att man kan få hjälp i eget hem av barnvårdarinna, barnsamarit eller annan kommunal hemhjälp om tillsynen ej kan ordnas t.ex. p.g.a. sjukdom?
1	Ja
2	Nej → fråga 19
Kol 29	3 Vet ej → fråga 19
18.	Har Ni någon gång utnyttjat denna hjälpmöjlighet?
1	Ja → fråga 21
Kol 30	2 Nej
19.	Är Ni vid förfall (sjukdom) för ordinarie vårdaren villig att om Ni erbjuds - låta barnsamarit, barnvårdarinna eller annan kommunal hemhjälp sköta barnet i eget hem?
1	Ja → fråga 21
2	Nej
Kol 31	3 Vet ej → fråga 21
20.	Varför?

För Ui
☐
Kol 32	

	21.	Vad har Ni (och Er make/maka el. motsv.) för skolutbildning? Räkna även med yrkesutbildning som varat minst ett år.
Kol 41	Kol 42	
Maka	Maka	
1	1	Folkskola, fortsättningsskola eller liknande
2	2	Folkskola eller liknande samt yrkesutbildning i minst ett år (t.ex. yrkesskola, lanthushållsskola, hushållsskola)
3	3	Realexamen (även praktisk), grundskola, högre folkskola, flickskola, folkhögskola
4	4	Realexamen, grundskola, högre folkskola, flickskola eller folkhögskola samt yrkesutbildning i minst ett år (t.ex. handelsskola, sjuksköterskeskola, folkskoleseminarium,
5	5	Studentexamen (även fackgymnasium)
6	6	Studentexamen samt yrkesutbildning i minst ett år (t.ex. folkskoleseminarium, högskola eller universitet <u>utan</u> examen)
7	7	Examen från universitet eller högskola
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px auto; width: fit-content;"> Markera endast ett svarsalternativ! Om det är svårt att placera Ip och Ip:s maka/make i någon av grupperna ovan, skriv svaret så fullständigt som möjligt på anmärkningsraden. </div>		
Ann:		
.....		
.....		
	22.	Bor Ni i en- två- eller flerfamiljshus?
	1	En eller tvåfamiljshus (inkl. radhus)
Kol 43	2	Flerfamiljshus
	23.	Hur många bostadsrum (med golvyta om minst 6 kvn) omfattar bostaden? Kök, kokvrå eller rum utan fönster skall inte räknas.
	1	1 rum
	2	2 rum
	3	3 rum
	4	4 rum
Kol 44	5	5 rum eller fler
	24.	På vilket sätt disponerar Ni bostaden?
	1	Hyr eller äger lägenhet, villa n.m.
Kol 46	2	Inneboende

7.

25. Hur stor är bostadsytan?

För U1

--	--	--	--

Kol 47-49

..... m²

26.

Bor Ni i modern, halvmodern eller omodern bostad?

- 1 Modern
 2 Halvmodern
 3 Omodern

Kol 50

27.

Hur stor var Er (och Er makas/makes inkomst 1965 före skatteavdraget?

Maka kr Make
 kr

För U1

Kol 51	Kol 52	Kol 53

Totalt kr

28.

Om Up har mer än ett barn fött 1956 eller senare
--

Analitar Ni någon tillsyn i form av privat familjedaghem för det andra barnet född 1956 (Era övriga barn födda 1956 eller senare).

5

Kol 54

1 Nej

Om ja

”Ör att få en kompletterande bild av problemen i samband med familjedaghem måste vi även ställa några frågor till dagbarnvårdaren (dagbarnvårdarna).

5

Kol 60

Skulle jag kunna få namn och adress och telefonnummer till Er dagbarnvårdare?

Namn:

Adress: Tel.:

Namn:

Adress: Tel.:

Lokos kommentarer:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

STATISTISKA CENTRALBYRÅN
 Utredningsinstitutet
 Fack
 Stockholm 27

P 0642 C

UB-nr

FAMILJEDAGHEMSUNDERSÖKNINGEN

Formulär "barn utan tillsyn"

Loko nr Intervju den / 1966

Lokos namn

Intervjutid från kl till kl

Intervjun skall i familjer genomföras med <u>hustrun el. maken</u>
--

		För U
Kol. nr		
1	Kort nr	<input type="text" value="2"/>
2-3	Län	<input type="text"/>
10-15	Hushåll nr	<input type="text"/>
25	Kommuntyp	☐
27	Fam. storlek	☐
28	Barn födda 1956	☐
29	Civilstånd	☐
30	Barnets ålder	☐
31	Moderns ålder	☐

		2.
1.	Först skulle jag vilja veta om Ni (och Er maka/make eller motsvarande) fortfarande arbetar och/eller studerar och har minst ett hemmavarande barn fött 1956 eller senare, (som får sin tillsyn av) alt. (som klarar sig utan tillsyn).	
	1	Ja → fråga 3
	2	Nej → ställ fråga 2 och avsluta intervjun
2.	Vad är orsaken till förändringen?	
3 a.	Vad har Ni (och Er make/a) för sysselsättning? Är Ni anställd eller förelseidkare?	
Maka	Make	
1	1	Heltidsanställd mer än 30 timmar/vecka → fråga 4
2	2	Deltidsanställd 15-29 timmar/vecka
3	3	Förelseidkare
4	4	Jordbrukare
5	5	Medhjälpande familjemedlem
6	6	Studerande
		} → fråga 4
Kol. 32	Kol. 33	
3 b.	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">Om barnets moder är deltidanställd</div> Är Ni (Er maka) beredd att ta heltidsarbete om karntillsynen kan ordnas på ett tillfredsställande sätt? 1 Ja 2 Nej 3 Vet ej	
4.	Vad har Ni (och Er make/a) för yrke? (Lämna så detaljerade uppgifter som möjligt, ej endast tjänsteman eller arbetare)	
Y-kod	Maka	
☐	
Kol. 34	
Y-kod	Make	
☐	
Kol. 35	
5.	Hur länge har Ni (Er maka) förvärvsarbetat?	
Maka		
1	Mindre än 1 år	
2	1-3 år → fråga 7	
3	Mer än 3 år → fråga 7	
Kol. 36		

<p>6.</p> <p>Maka</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>Kol 37</p>	<p>Är Ert (Er makas) förvärvsarbete att betrakta som stadigvarande eller tillfälligt?</p> <p>Stadigvarande</p> <p>Tillfälligt</p>
<p>7.</p> <p>Kol 42</p>	<p>Följande frågor gäller det barn som är fött 19... och som klarar sig själv under den tid Ni och Er make(a) förvärvsarbetar.</p> <p>Hur många timmar per dag klarar sig barnet själv.</p> <p>1 Mindre än 3 timmar → fråga 11</p> <p>2 3-5 "</p> <p>3 5-8 "</p> <p>4 Över 8 "</p>
<p>8.</p> <p>För Ui</p> <p>☐</p> <p>Kol 46</p>	<p>Hur är det ordnat med måltider under den tid barnet klarar sig själv?</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>9.</p> <p>Kol 47</p>	<p>Står barnet under uppsikt av någon vuxen under den tid Ni (och Er make/a) förvärvsarbetar.</p> <p>1 Ja → fråga 11</p> <p>2 Nej</p>
<p>10.</p> <p>För Ui</p> <p>☐</p> <p>Kol 48</p>	<p>Om något skulle hända barnet - t.ex. sjukdom eller olycksfall - har barnet någon vuxen att vända sig till i sådana fall?</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

11.

Hur gammalt var barnet när Ni (Er maka) började förvärvs-
arbeta?

- 1 Yngre än 1 år
- 2 1-2 år
- 3 2-3 år
- 4 3-4 år
- 5 4-5 år
- 6 Äldre än 5 år

Kol 49

12.

Sedan hur lång tid har barnet klarat sig själv?

- 1 Mindre än 3 mån.
- 2 3 mån. - 1 år
- 3 1 - 3 år
- 4 Mer än 3 år

Kol 50

13.

Vad är huvudorsaken till att Ni inte har någon
särskild tillsyn för barnet?

- 1 Kostnadsskäl
- 2 Miljöfaktorer
- 3 Arbetstider/arbetsförhållanden
- 4 Platsbrist vid önskvärda tillsynsformer eller avsaknad
av andra tillsynsformer
- 5 Barnet behöver ingen tillsyn — fråga 11
- 6 Andra skäl. Beskriv:

Kol 58

14.

Önskar Ni någon form av tillsyn för barnet?

- 1 Nej → fråga 17

 Om ja Vilken tillsynsform skulle Ni vilja ha?

- 2 Daghem/fritidshem
- 3 Lekskola/halvdaghem
- 0 Hemhjälp Be Ip ange ett andra alternativ
- 4 Privat familjedaghem
- 5 Kommunalt familjedaghem
- 6 Annat. Beskriv:

Kol 59

5.

15. Kol 60	Söker Ni plats för barnet i denna tillsynsform? 1 Ja 2 Nej
16. För U1 ☐ Kol 61	Vad är <u>huvudorsaken</u> till att Ni söker tillsyn för barnet?
17. Kol 62	Har barnet tidigare vistats i någon tillsynsform? 1 Nej → fråga 19 ☐ Om ja I vilken tillsynsform vistades barnet senast 2 Daghem/fritidshem 3 Lekskola/halvdaghem 4 Hemhjälp 5 Privat familjedaghem 6 Kommunalt familjedaghem 7 Annan. Beskriv:
18. Kol 63 ☐ Kol 80	Vad var <u>huvudorsaken</u> till att Ni upphörde med denna form av tillsyn? 1 Kostnads skull 2 Miljöfaktorer 3 Arbetstider/arbetsförhållanden 4 Byte av bostad 5 Tillsynsformen upphörde 6 Annan orsak. Beskriv:

19,		Vad har Ni (och Er make/maka el. motsy.) för skolutbildning? Räkna även med yrkesutbildning som varat minst ett år.
Korttyp 3		
Kol 41	Kol 42	
Maka	Make	
1	1	folkskola, fortsättningskola eller liknande
2	2	folkskola eller liknande samt yrkesutbildning i minst ett år (t.ex. yrkesskola, lanthushållsskola, hushållsskola)
3	3	realexamen (även praktisk), grundskola, högre folkskola, flickskola, folkhögskola
4	4	realexamen, grundskola, högre folkskola, flickskola eller folkhögskola samt yrkesutbildning i minst ett år (t.ex. handelsskola, sjuksköterskeskola, folkskoleseminarium)
5	5	studentexamen (även fackgymnasium)
6	6	studentexamen samt yrkesutbildning i minst ett år (t.ex. folkskoleseminarium, högskola eller universitet <u>utan</u> examen)
7	7	examen från universitet eller högskola
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px auto; width: fit-content;"> <p>Markera endast ett svarsalternativ! Om det är svårt att placera Ip och Ip:s maka/make i någon av grupperna ovan, skriv svaret så fullständigt som möjligt på anmärkningsraden.</p> </div>		
Anm.:		
.....		
.....		
20.		Bor Ni i en-, två- eller flerfamiljshus?
	1	En- eller tvåfamiljshus (inkl. radhus)
Kol 43	2	Flerfamiljshus
21.		Hur många bostadsrum (med golvyta om minst 6 kvm) omfattar bostaden?
		Kök, kokvrå eller rum utan fönster skall inte räknas.
	1	1 rum
	2	2 rum
	3	3 rum
	4	4 rum
Kol 44	5	5 rum eller fler

22.	På vilket sätt disponerar Ni bostaden?
1	Hyr eller äger lägenhet, villa m.m.
2	Inneboende
Kol 46	
23.	Hur stor är bostadsytan?
För U1 m ²
☐ ☐ ☐	
Kol 47-49	
24.	Bor Ni i modern, halvmodern eller omodern bostad?
1	modern
2	halvmodern
3	omodern
Kol 50	
25.	Hur stor var Er (och Er makas/makes inkomst 1965 före skatteavdraget)?
För U1	Maka Make
☐ ☐ ☐ kr
Kol 51 Kol 52 Kol 53	
	Totalt kr
26.	<u>Om Up har mer än ett barn fött 1956 eller senare</u>
	Anlitar Ni någon tillsyn i form av privat familjedaghem för det andra barnet fött 1956 (Era övriga barn födda 1956 eller senare)?
1	Nej
	☐ Om ja
☐ 6	För att få en kompletterande bild av problemen i samband med familjedaghem måste vi även ställa några frågor till dagbarnvårdaren (dagbarnvårdarna).
Kol 54	Skulle jag kunna få namn, adress och telefonnummer till Er(a) dagbarnvårdare?
	Namn:
	Adress: Tel.:
	Namn:
	Adress: Tel.:
☐ 6	
Kol 60	

Lokos kommentarer:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

STATISTISKA CENTRALBYRÅN
 Utredningsinstitutet
 Fack
 STOCKHOLM 27

P 0642 D

UB-nr

FAMILJEDAGHEMSUNDERSÖKNINGEN

Formulär dagbarnvårdare familjedaghem

Loko nr Intervju den / 1966

Lokos namn:

Intervjutid från kl till kl

Intervjun skall genomföras med dagbarnvårdaren

För U i

Kol. nr

1 Kort nr

2-3 Län

10-15 Hushåll nr

25 Kommuntyp

27 Fam.storlek

28 Barn födda 1956

29 Civilstånd

30 Barnets ålder

31 Dagbarnvårdarens
Ålder

Fråga 1 och 2 gäller endast privata familjedaghem 2.

1. Först skulle jag vilja fråga om Ni i hemmet under någon del av dagen mottar och svarar för tillsynen av något dagbarn.

1 Ja

Om nej När upphörde Ni att ta emot dagbarn?

Svar:

Kontrollera att inget missförstånd föreligger. Om ej → intervjun utgår

Lokos anteckningar:

2. Barnets namn och födelseår ifylles före intervjun

Kan jag då få veta om Ni har namn
, född
 som dagbarn.

1 Ja

Om nej

Kontrollera att inget missförstånd föreligger. Om ej → intervjun utgår

3. Jag skulle vilja veta vilka personer som bor i samma bostadslägenhet som Ni, i vilken relation de står till Er, deras födelseår, kön och civilstånd.

Person	Släktskap eller relation till Up	Födelseår	Kön	Civilstånd
Nr 1	Up
2
3
4
5
6
7
8
9
10

3.

4.	Om Ip är gift
	Vad har Er make för sysselsättning? Är han anställd eller rörelseidkare?
	1 Heltidsanställd mer än 30 tim/vecka 2 Deltidsanställd 15-29 tim/vecka 3 Rörelseidkare 4 Jordbrukare 5 Medhjälpande familjemedlem 6 Studerande
Kol 33	
5.	Inom vilket yrkesområde har Ni tidigare varit sysselsatt.
	1 Har aldrig arbetat ☐ Om ja Yrkesområde
För U1	
☐	
Kol 34	
6.	Om Ip är gift
	Vad har Er make för yrke? (Lämnas så detaljerade uppgifter som möjligt.)
Y-kod	
☐	
Kol 35	
7.	Hur lång tid har Ni varit dagbarnvårdare?
	1 Mindre än 3 månader 2 Mer än 3 månader men mindre än 1 år 3 Mellan 1 och 3 år 4 Mer än 3 år
Kol 36	
8.	Betraktar Ni Ert arbete som dagbarnvårdare som stadigvarande eller tillfälligt?
	1 Stadigvarande 2 Tillfälligt
Kol 37	

9. Hur många dagbarn har Ni?

För U1

Antal barn:

Kol 38

10.

Om mer än ett dagbarn

Är föräldrarna desamma för barnen som Ni har hand om?

1 Ja → fråga 14

2 Nej

Kol 39

11.

Känner Ni till respektive vårdnadshavares civilstånd?

Vårdnadshavare

ogift, skild, änka/ling

gift

Barn 1

Barn 2

Barn 3

Barn 4

12.

Har någon eller några av barnen syskon, födda 1956 eller senare, som vistas på andra privata (kommunala) familjedaghem?

1 Ja barn nr ovan

2 Nej → fråga 14

3 Vet ej → notera vårdnadshavarnas namn, adress och telefonnummer → fråga 14

.....

13.

~~Känner~~ Ni till hur många de är och om de vistas på olika privata (kommunala) familjedaghem?

1 Nej → Notera vårdnadshavarens namn, adress och telefonnummer i fråga 12

Om ja

Ange syskonens tillsyn nedan

Barn nr
 Barn nr

Barn nr
 Barn nr

5.

14.

Om egna barn födda -56 eller senare enl. fråga 3

Skulle Ni vilja ta förvärvsarbete utom hemmet om Ni kunde ordna tillsynen för Era egna barn?

1 Ja

2 Om nej Varför?

Kol 40

15.

Om ja på fråga 14

Står Ni i kö - t.ex. daghemskö - för att få tillsyn för Era egna barn?

1 Nej

 Om ja

2 Daghem/fritidshem

3 Lekskola/halvdaghem

4 Hemhjälp

5 Privat familjedaghem

6 Kommunalt familjedaghem

7 Annat. Beskriv:

Kol 41

16.

Jag kommer nu att ställa några frågor som endast berör dagbarnet

..... Barnet enl. fråga 2 el. lottn.

För U1

Kol 42

Hur lång tid per dag vistas i regel dagbarnet i Ert hem?

..... tim

17.

Hur stor ersättning får Ni för Ert arbete som dagbarnvårdare för barnet?

..... kr/
per dag

Kol 51-53

<p>18.</p> <p>Kol 54</p>	<p>Hur många huvudmål mat äter dagbarnet hos Er per dag?</p> <p>0 Inget mål → fråga 20</p> <p>1 1 mål</p> <p>2 2 mål</p> <p>3 3 mål eller fler</p>
<p>19.</p> <p>..... kr/ dag</p> <p>Kol 55-57</p>	<p>Vad uppskattar Ni att maten för barnet kostar Er per dag?</p>
<p>20.</p> <p>Kol 64</p>	<p>Ingår det i den <u>regelbundna</u> tillsynen att dagbarnet vistas hos Er före kl. 06.00 på morgonen eller efter kl. 19.00</p> <p>1 Ja</p> <p>2 Nej</p>
<p>21.</p> <p>Kol 65</p>	<p>Händer det att barnet vistas hos Er efter kl. 19.00?</p> <p>1 Nej → fråga 24</p> <p>☐ Om ja Händer det ofta eller endast vid enstaka tillfällen</p> <p>2 Ofta</p> <p>3 Vid enstaka tillfällen</p>
<p>22.</p> <p>..... kr/ gång</p> <p>Kol 66-67</p>	<p>Får Ni extra ersättning för detta?</p> <p>1 Nej</p> <p>☐ Om ja Med hur stort belopp per gång?</p>
<p>23.</p> <p>Kol 68</p>	<p>Vad är orsaken till att barnet vistas hos Er efter kl. 19.00?</p> <p>Är det beroende på föräldrarnas behov av fritid eller är det på grund av deras arbetsförhållanden?</p> <p>1 Behov av fritid</p> <p>2 Arbetsförhållanden</p> <p>3 Både behov av fritid och arbetsförhållanden</p>

7.

24.	Händer det att barnet övernattar?
1	Nej → fråga 27
	☐ Om ja Händer det ofta eller endast vid enstaka tillfällen?
2	Ofta
3	Vid enstaka tillfällen
Kol 69	
25.	Får Ni extra ersättning för detta?
1	Nej
	☐ Om ja Med hur stort belopp per gång?
..... kr/ gång	
Kol 70-71	
26.	Vad är orsaken till att barnet övernattar? Är det beroende på föräldrarnas behov av fritid eller är det på grund av deras arbetsförhållanden?
1	Behov av fritid
2	Arbetsförhållanden
3	Både behov av fritid och arbetsförhållanden
Kol 72	
27.	Händer det att barnet vistas hos Er under helger (även inräknat lördag och söndag)?
1	Nej → fråga 30
	☐ Om ja Händer det ofta eller endast vid enstaka tillfällen?
2	Ofta
3	Vid enstaka tillfällen
Kol 73	
28.	Får Ni extra ersättning för detta?
1	Nej
	☐ Om ja Med hur stort belopp per gång?
..... kr/ gång	
Kol 74-75	

29. Kol 75 För U1 ☐ Kol 80	Vad är orsaken till att barnet vistas hos Er under helger. Är det beroende på föräldrarnas behov av fritid eller är det på grund av deras arbetsförhållanden? 1 Behov av fritid 2 Arbetsförhållanden 3 Både behov av fritid och arbetsförhållanden
30. Korttyp 3 Ja Nej 1 2 1 2 1 2 1 2 Kol 16-19	Förekommer det, eller har det förekommit, några skillnader i åsikter mellan Er och barnets mor (föräldrar). 1 Angående barnets uppfostran 2 " " matvanor 3 " " lekvanor 4 " " sovvanor
31. Kol 20	Anser Ni att den utgående ersättningen motsvarar Er arbetsinsats som dagbarnvårdare? 1 Ja → fråga 33 2 Nej 3 Vet ej → fråga 33
32. kr/ tim. Kol 21-22	Vad anser Ni skulle vara en rimlig lön före skatt per barn och timma?
33. Kol 23	Hur har barnet anpassat sig till den här formen av tillsyn. 1 Bra 2 Ganska bra 3 Dåligt 4 Ingen uppfattning
34. Kol 24	Vilken åldersgrupp skulle Ni helst vilja ta emot som dagbarn? 1 0,5 - 2 år 2 2 " " 3 3-4 " " 4 5-6 " " 5 7-10 " " 6 Spelar ingen roll

9.

35.	Genomgick Ni och/eller Er familj någon hälsokontroll innan barnet lämnades till Er?
	1 Ja 2 Nej 3 Vet ej
Kol 25	
36.	Tar Ni emot dagbarnet även när barnet är sjukt?
	1 Ja 2 Nej
Kol 33	
37.	Är det i Er kommun ordnat så att man kan få hjälpa barnvårdarinnan (barnsamarit) eller annan kommunal hemhjälp: vid barnets sjukdom eller förfall för dagbarnvårdaren?
	1 Ja 2 Nej → fråga 39 3 Vet ej → fråga 39
Kol 34	
38.	Har Ni någon gång utnyttjat denna hjälpöjlighet?
	1 Nej
	☐ Om ja
	Har denna hjälp även omfattat tillsyn av Ert (Era) dagbarn?
	2 Ja 3 Nej
Kol 35	
39.	Om Ni vid något tillfälle t.ex. behov av fritid är förhindrad att ta hand om Ert (Era) dagbarn och Ert (Era) egna barn) kan Ni då tänka Er att ta emot barnvårdarinnan (barnsamarit) eller annan kommunal hemhjälpverksamhet för att sköta barnen
	1 Ja → fråga 41 2 Nej 3 Vet ej → fråga 41
Kol 36	
40.	Varför?
För U1	
Kol 37	

41. Har Ni genomgått någon kurs i barnavård el. dyl. som omfattade mer än 14 dagar eller 60 timmar?

1 Nej

Om ja Vad för slags kurs?

.....

.....

.....

För Ui

Kol 38

42. Om kommunalt familjedaghem

Hur ofta får Ni besök av familjedaghemsinspektris?

1 Varje månad

2 Varje kvartal

3 Varje halvår

4 Varje år

5 Har aldrig haft besök

Kol 39

43. Om kommunalt familjedaghem

Ordnar kommunen informationsträffar för dagbarnvårdare.

1 Ja, fortlöpande

2 Ja, sporadiskt

3 Nej

Kol 40

11.

44.		Vad har Ni (och Er make/maka el. motsv.) för skolutbildning? Räkna även med yrkesutbildning som varat minst ett år.
Kol 41	Kol 42	
	Ip	Make
	1	1
	2	2
	3	3
	4	4
	5	5
	6	6
	7	7

Markera endast ett svarsalternativ. Om det är svårt att placera Ip i någon av grupperna ovan, skriv svaret så fullständigt som möjligt på anmärkningsraden.

Ann.:

.....

.....

45.		Bor Ni i en-, två- eller flerfamiljshus?
	1	En- eller tvåfamiljshus
	2	Flerfamiljshus
Kol 43		
46.		Hur många bostadsrum (med golvyta om minst 6 kvm) omfattar bostaden? Kök, kokvrå eller rum utan fönster skall inte räknas.
	1	1 rum
	2	2 rum
	3	3 rum
	4	4 rum
	5	5 rum eller fler
Kol 44		

Lokos kommentarer:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

80 KLIPPAWA 1966

030 KLIPPA 1300

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

W 112666

NORDISK UDREDNINGSSERIE (NU) 1967

1. Nordiskt institut för samhällsplanering.
2. Nordiskt samarbete inom forskningen och den högre undervisningens område.
3. Mellanriksväg Kiruna—Nordnorge.
4. Internordisk verkställighet med anledning av beslut rörande vårdnad om barn m. m.
5. Nordisk Institut for videreuddannelse i havekunst og landskabsplanlægning.
6. Dansk, norsk og svensk presses indhold af nordisk stof.
7. Nordisk radio- och TV-konferens på Biskops Arnö.
8. Nordiska bestämmelser för skeppspotek.

STATENS

OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1967

Systematisk förteckning

(Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen)

Justitiedepartementet

Allmänna arvsfonden. [2]
Utsökningsrätt VI. [3]
Ny domkretsindelning för underrätterna. [4]
Partiell författningsreform. [26]
Förtidsröstning och gemensamma tvådagarsval. [27]
Tryckfrihet och upphovsrätt. [28]
Firmaskydd. [35]

Försvarsdepartementet

Tjänsteställning inom krigsmakten. Esselte. [15]

Socialdepartementet

Barnstugor. Barnavårdsmannaskap. Barnolycksfall. [8]
Narkotikaproblemet. Del I. [25]
1964 års nykterhetsvårdsundersökning. 1. Nykterhetsvårdens läge. Del I. [36] 2. Nykterhetsvårdens läge. Del II. Bilagor. [37]
Samhällets barntillsyn, barnstugor och familjedaghem. [39]

Kommunikationsdepartementet

Länsförvaltningsutredningen. 1. Den statliga länsförvaltningen. I. [20] 2. Den statliga länsförvaltningen. II. Bilagor. [21]
Skatteförvaltningen. [22]
Länsindelningsutredningen. [23]
Transportkostnaderna i Gotlandstrafiken. [29]
Kanaltrafikutredningen. 1. Vänerns och Vätterns förbindelse med västerhavet. [32] 2. Vänerns och Vätterns förbindelse med västerhavet. Bilagor. [33]

Finansdepartementet

Statlig publicering. [5]
Finansiella långtidsperspektiv. [6]
Statskontorets programbudgetutredning. 1. Programbudgetering. Del I. [11] 2. Programbudgetering. Del II — Studier och försök. [12] 3. Programbudgetering. Del III — En sammanfattning. [13]
Lag om Skatterätt. [24]
Kompensation i vissa fall för bensinskatt som utgår till användande av motorsåg och snöskoter. [34]

Ecklesiastikdepartementet

Rikskonserter. [9]
Linköpings högskola. Del I. [10]
Skolans arbetstider. [14]
1958 års utredning kyrka—stat: VII. Folkbokföringen. [16] VIII. De teologiska fakulteterna. [17]
1962 års ungdomsutredning. Statens stöd till ungdomsverksamhet V. [19]
Filmens inflytande på sin publik. [31]

Jordbruksdepartementet

Den framtida jordbrukspolitiken. [7]
Skoglig yrkesutbildning. II. [38]

Inrikesdepartementet

Kommunal bostadsförmedling. [1]
Invandringen. [18]
Höga eller låga hus? [30]

